

Zar ja?

Oko večernjeg stola
s kovanicama zlata,
jedna vrata,
sjena i prag.

A carinici, dišuć što su stali,
i dječak, što s njima svoj prvi plijen slavi,
obuzeti novcem ne zamijete gosta,
koji uđe u prostor im drag.

No, on ne mari
što lice im se žari
i oko pohlepno guta
poreza trag.

Njegov pogled dugo ne luta
nit mu noga ne odmiče suviše s puta,
tek samo pruža ruku, dugu i ravnu,
i kažiprst svoj upire u mrak.

Jedan od njih se trgne,
sakrit bi htio, od neznanca, pogled svoj,
al' više izdržat ne mogne,
te podigne glavu i začuje nijemi
– od vijeka ti si znanac moj.

Zar ja?!
Da to varka nije?!
Od kuda ti da zalutaš ovdje?!
Ta tu se novci broje, a ne sudbe kroje!!!

Sve on bi to izreći htio,
no usna zalivena čuti,
pa tiho usta
od posla pusta,
i zaputi se za njim u kraj nepoznati.

Jura Faulković

Katolički list

Zvonik

GOD. XXVII. BR. 11 (312) | Studeni (novembar) 2020. | cijena 150 din

ISSN 1451-2149

Tema broja:
**SLUŽBA
BISKUPA
U CRKVI**

Vrijeme VELIKIH izazova

Poštovani čitatelji,

u svom prvom obraćanju, novozaređeni biskup subotički mons. Slavko Večerin u svojoj zahvali, među ostalim, rekao je:

Živimo u vremenu velikih izazova. Iskustvo nas uči da često stojimo pred neizvjesnošću svoga poslanja. Kada se radi s Gospodinom i u njegovo Ime, onda je upravo On taj koji naše napore i nastojanja čini djelotvornima. Otvorimo oči svoga srca kako bismo mogli prepoznati Gospodina u uspjesima i neuspjesima, u punini i praznini životnih okolnosti i dopustimo mu da dođe k nama, svjesni svoje grešnosti, ali i veličine dara njegova praštanja.

Slušajući ove ohrabrujuće riječi našega novoga pastira, razbuktale su se u meni misli s kojima se svaki svećenik-teolog susreće u svojem poslanju naviještanja Boga suvremenom svijetu, koji je prepun izazova i neizvjesnosti. U prvom redu podsjetile su na prvo poglavlje pomalo zaboravljenog bisera teološke literature, koji je nastao davne 1968. godine, a napisao ga u svojim mlađim danima jedan od najvećih teologa dvadesetog stoljeća, kardinal Joseph Ratzinger, danas poznati kao papa emeritus Benedikt XVI. – „Uvod u kršćanstvo”. Svaki čovjek, bilo da je teolog, vjernik ili nevjernik, susreće se sa *sumnjom i vjerom*, koje odražavaju čovjekovu *problematiku pred Bogom*. Bojim se da smo i ja, i mnoga moja subrača zapeli na prvim stranicama ove knjige i neprestano se vrtimo oko poznate Kierkegaardove priče – usporedbe o klaunu i selu, koju Joseph Ratzinger uzima kao uvod razmišljanja o problematici naviještanja Božje riječi, kao i ulogu teologa u suvremenom svijetu.

Priča govori o putujućem cirkusu u Danskoj u kojem je izbio požar. Direktor cirkusa odmah šalje u obližnje selo klauna, koji je već bio obučen za predstavu, kako bi hitno doveo pomoć, osobito zato što su cirkus okruživala suha i nedavno požnjena polja te je postojala velika opasnost da požar zahvati i selo. Klaun je pohitao u selo i zamolio stanovnike da hitno dođu u cirkus kako bi pomogli ugasiiti požar koji

prijeti svima njima. No, stanovnici sela su smatrali klaunovu viku kao izvrstan marketinški trik kako bi što više ljudi privukao na predstavu. I što je klaun više vikao i mahao, ljudi su sve više pljeskali i smijali se do suza. Uzaludno je pokušavao ljude zaklinjati i objašnjavati im da nije riječ o predstavi, i kako ovo nije trik, već gorka istina i da požar zaista postoji. Ljudi su bili uvjereni kako klaun izvrsno igra svoju ulogu, dok je vatra najzad stigla do sela te pomoći više nije bilo.¹

Sve je ovo malo pojednostavljena usporedba današnjih teologa koji svijetu izgledaju kao da su klauni koji dobro prodaju karte za vlastiti šou, ili kao jeka prošlosti koja više nema odjeka u sadašnjosti. Je li problem u odijelu? Je li problem u načinu govora? Je li Crkva modernom čovjeku postala „old fashioned”? Ili smo zapravo svi – i vjernici i nevjernici, pogođeni vlastitom grešnošću, postali svjesni da od sumnje u Božju opstojnost nitko nije zaštićen, te da se svi nalazimo na Putu na kojem se suočavamo s Istinom, koja nas vodi u Život.

Iz svega rečenoga, jasno nam je da vjera koja se ne očituje u razumijevanju ostaje bez sadržaja. Ključ razumijevanja, nisu samo „oči” razuma, nego i „oči” srca, koje usprkos vlastitoj grešnosti i sumnji koje čine našu svakodnevicu, u najmanju ruku neizvjesnom, prepoznaju Gospodina u uspjesima i neuspjesima, u punini i praznini naših životnih okolnosti.

Završimo ovaj uvodnik riječima našega novoga biskupa mons. Slavka:

S tom sviješću i vjerom, sve vas pozivam da po Kristu, s Kristom i u Kristu, zagledani u lik naše Majke Djevice Marije, ohrabreni zagovorom sv. Pavla, zaštitnika naše biskupije, nastavimo služiti ljudima našega vremena, naviještajući i živeći Radosnu vijest spasenja, te u licima braće i sestara, osobito malenih i potrebitih, otkrivati lice samoga Isusa Krista. Tako neka bude. Amen.

¹ Usp. Joseph Ratzinger, *Uvod u kršćanstvo*, KS, Zagreb, 2007., str. 33–34.

Jesi li ti Onaj koji ima doći, ili drugoga da čekamo? (Lk 7,20b)

Kroz sve vrijeme došašća ponavlja se već dobro nam poznati svetopisamski refren: *Rosite, nebesa, odozgo, i oblaci, daždite pravednošću* (Iz 45,8). Dok čitamo ili slušamo ove riječi odmah slikovito zamišljamo kišu koja natapa zemlju da bi mogla dati svoj plod. Riječi su to pune optimizma i nade. Buđenje čitave prirode uspoređuje se s dolaskom Boga na svijet. Vrijeme došašća kao vrijeme radosti želi vratiti optimizam u naše živote. Previše smo pritisnuti svakodnevnom tjeskobom zbog trenutne situacije u kojoj živimo. Trebali bismo dopustiti Bogu da unese proljeće u naš život.

Židovski narod živio je svoju svakodnevnicu koja je, baš kao i naša danas, bila puna razočaranja, boli,

Kako da primijetimo da je Bog među nama? Kao da i mi poput Židova očekujemo nešto izvanredno. A on je među nama u redovitim događajima: u svakoj našoj molitvi, u svojoj Riječi koja se čita na misi, u sakramentima, u Crkvi kao zajednici vjernika, u svakom čovjeku, u nama samima. Trebalo bi se samo malo osvrnuti oko sebe i uvidjeti znakove njegove prisutnosti, a njih je pregršt.

poteškoća, patnji, bolesti... Godinama su očekivali Mesiju koji će konačno promijeniti njihovo stanje. U jednom povijesnom trenutku pojavljuje se Ivan Krstitelj i najavljuje blizinu dolaska očekivanog Mesije. Mnogi su tada želeći biti spremni na taj događaj žurno prihvaćali Ivanovo krštenje da bi i na izvanjski način posvjedočili kako za njih započinje nešto novo. Očekivali su nešto izvanredno. Nitko nije mogao ni biti svjestan da Bog već trideset godina hoda među njima kao čovjek. Nisu to ni po čemu mogli primijetiti jer je bio poput njih, *njima u svemu jednak, osim u grijehu* (usp. Heb 4,15). Tako je bilo sve dok u događaju njegova krštenja nisu uočili znakove. Odjednom su uvidjeli da čovjek iz Nazareta nije tek običan čovjek. Svaki dan nakon tog događaja bio je ispunjen novim znakovima.

Možda i mi u svoj svojoj boli i očaju, u tami našega života ne možemo i ne znamo prepoznati

Boga i njegovu blizinu. Kako da primijetimo da je Bog među nama? Kao da i mi poput Židova očekujemo nešto izvanredno. A on je među nama u redovitim događajima: u svakoj našoj molitvi, u svojoj Riječi koja se čita na misi, u sakramentima, u Crkvi kao zajednici vjernika, u svakom čovjeku, u nama samima. Trebalo bi se samo malo osvrnuti oko sebe i uvidjeti znakove njegove prisutnosti, a njih je pregršt.

Ivan Krstitelj sa svojim se učenicima želio uvjeriti da je Isus taj Mesija kojega očekuju te šalje dvojicu da ga to direktno i upitaju: *Jesi li ti Onaj koji ima doći, ili drugoga da čekamo?* (Lk 7,20b). Isus u svom odgovoru ukazuje na znakove koji svjedoče da je Bog doista prisutan među njima, a koji su naviješteni još u Starome zavjetu: *slijepi progledaju, hromi hode, gubavi se čiste, gluhi čuju, mrtvi ustaju, siromasima se navješćuje evanđelje*. Sigurno su Ivanovi učenici već znali za te događaje i na njih su već bili navikli. Postalo im je normalno i neprimjetno ono što je zapravo izvanredno. Isus im je trebao samo otvoriti oči da razumiju: ono što se događa oko nas znak je novoga početka, znak je vremena oslobođenja, radosti i optimizma.

I doista, ti znakovi svjedoče da je Bog među nama.

Tako se pokazuje Božja prisutnost. On čini čuda, on ozdravlja sve ono što je bolesno, ispravlja sve što je krivo, on obogaćuje naša srca radosnom viješću spasenja. Njegovim dolaskom na svijet došlo je i naše proljeće. Naši životi tek u Kristu dobivaju novo usmjerenje i konačni smisao. Potrebno je samo podići glavu i povjerovati. Osvrnimo se oko sebe i vidjet ćemo da se i danas događaju čuda po Isusu Kristu. Otvorimo oči srca da ga prepoznamo u svijetu već danas.

Služba biskupa u Crkvi

I za nas je iznimno važan događaj za našu Crkvu subotičku – imenovanje i ređenje novog biskupa – mons. Slavka Večerina. Ove je godine, nažalost, mnogima bila uskraćena mogućnost sudjelovati u ovom slavlju zbog nepovoljne epidemiološke situacije u zemlji i svijetu. Premda je bio omogućen izravni prijenos putem televizije, radija i interneta te su mnogi pomno pratili sam događaj, ipak je nedostajala dimenzija prisutnosti i sudionništva svekolikog vjerničkog puka. Raduje ipak molitva i blizina srcem očitovana u župnim zajednicama u misnim slavljinama. Ta veza biva još snažnija spominjanjem naših pastira pape Franje i biskupa Slavka u molitvama na svakoj svetoj misi. I ovaj skromni prilog neka pridonese boljem shvaćanju i vrjednovanju biskupske službe u Crkvi.

Većina nas od malih nogu prisutna je u župnoj zajednici. Hod u vjeri kroz sakramente krštenja, potvrde, pričesti... Zahvaljujemo našim župnicima s kojima smo najviše u doticaju. Tek prigodice imamo mogućnost

U Crkvi je od iznimne važnosti *apostolsko nasljeđe*, tj. služba koja se prenosi polaganjem ruku i koja se nastavlja učvršćivati u biskupskoj službi. Najjednostavnije i istodobno najtočnije rečeno, biskupi su nasljednici apostola.

susresti biskupa, uglavnom kada posjećuje župu u slavlju svete krizme. Rijetki pak imaju priliku uživo vidjeti rimskoga biskupa, papu. Shvaćamo da je njihova služba važna, no oni su, priznajmo, uglavnom nekako udaljeni od našeg svakidašnjeg vjerničkog iskustva. Pojam Crkve vezan je ponajčešće uz pripadnost župnoj zajednici, nekoj molitvenoj inicijativi ili grupi; ponekad stav crkvenosti oblikujemo prema medijskim napisima, zatim prema više ili manje pozitivnim iskustvima s terena te na druge načine. Uostalom, u mom odnosu prema Bogu, služba biskupa i povezanost s njim, pomislit ćemo, nije nešto što igra važnu ulogu. No, je li tako?

GDJE JE BISKUP, ONDJE JE CRKVA!

Ovu poznatu i snažnu misao izrekao je sv. Ignacije Antiohijski još u zoru kršćanstva. Drugim riječima, bez biskupa nema Crkve, a gdje nema Crkve nema sakramenata, nema spasenja. Djeluje čudnovato ova konstatacija sv. Ignacija. Očekivali bismo da bez Krista nema Crkve. To je naravno točno, ali dolazimo do biti onoga što sv. Ignacije poentira – Krist je ustanovio Crkvu – *jednu, svetu, katoličku i apostolsku*, kako ispovijedamo u Vjerovanju. Svake nedjelje i blagdanom izričemo da je Crkva sazdana na temeljima apostola. Isus izabire učenike, stvara tim

kojemu udjeljuje poslanje: *Podite po svem svijetu, propovijedajte evanđelje svemu stvorenju* (Mk 16,15). Isus je timski igrač, želi u svoje djelo spasenja uključiti druge, nije autokrata koji se trsi sve sam. Apostoli nakon Isusova uzašašća nastavljaju izgradnju Božjega kraljevstva i ta misija u Crkvi traje sve dok ne „dođe u slavi i svi anđeli njegovi s njime” (usp. Mt 25,31). Stoga, poslanje apostola traje do konca vremenâ, a ostvaruje se u službi biskupa. Zato je u Crkvi od iznimne važnosti *apostolsko nasljeđe*, tj. služba koja se

prenosi polaganjem ruku i koja se nastavlja učvršćivati u biskupskoj službi. Najjednostavnije i istodobno najtočnije rečeno, biskupi su nasljednici apostola. Naši biskupi, Ivan i Slavko, „potomci” su prvih apostola po polaganju ruku drugih biskupa. O tome snažno govori i dokument II. vatikanskog sabora, *Lumen Gentium* (20,3), kada kaže: „biskupi su po božanskoj ustanovi naslijedili apostole kao pastiri Crkve; tko njih sluša, sluša Krista, a tko njih prezire prezire Krista i Onoga koji je Krista poslao” (usp. Lk 10,16). Broj 21. govori kako je u biskupima, posred vjernika prisutan sam Krist. Zaista, bez biskupa nema Crkve jer tako želi Krist – Glava Crkve. Prema tome, koliko god neka

zajednica ili pojedinac bio pobožan i moralna života, a nije u zajedništvu s biskupom, teško možemo reći da je dionik *jedne, svete, katoličke i apostolske Crkve*. Biskupska služba, dakle, pripada samoj biti Crkve.

NAUČAVAJ, POSVEĆUJ, UPRAVLJAJ!

Poznate su nam različite službe u Crkvi – biskupi, prezbiteri, đakoni. No, biskupska služba je, gledajući kronološki, prva i najstarija. U početku su bili samo biskupi – apostoli i njihovi nasljednici. Mlade i još malobrojne kršćanske zajednice na čelu su imale apostole ili one *nadglednike* (episcopus – biskup) koje su apostoli postavili.

Širenjem kršćanstva rasle su i zajednice te je bilo potrebno postaviti služitelje (đakone) i starješine (prezbitere) koji će u ime biskupa i po njegovoj ovlasti vršiti pastirsku službu.

Prevedeno u današnje vrijeme – prvi pastir vaše župe nije dotični župnik (koji vas je krstio, pričestio, vjenčao...), nego biskup koji je vašem župniku dao ovlast da to čini u njegovo ime. Kada bih kao svećenik bilo što činio mimo biskupove volje i ovlasti, nevaljano bih činio i time bih sebe i druge isključio iz Crkve. Svećenik nema neku magijsku moć kojom može nešto činiti u svoje ime i svojom snagom, nego samo ako je svećenička (prezbiterijska) služba naslonjena na službu biskupa.

Crkva nas uči da su apostoli i njihovi nasljednici dobili trostruko poslanje i zadaću: biti učiteljima, posvetiteljima i upraviteljima. To znači da oni koji su primili puninu sakramenta svetog reda na stupnju biskupstva u Crkvi djeluju i jesu sakramentalni znakovi Krista, učitelja,

svećenika i pastira svoga naroda. To nam je vidljivo i u svakodnevnom iskustvu: biskup je *učitelj* jer ima katedru; tko je pratio ređenje, mogao je vidjeti kako biskup sjeda u njegovu stolicu koja se naziva katedrala. Po tome se ta crkva naziva katedralom. Biskup također vrši službu *posvećivanja* – on je prvi djelitelj sakramenata te jamstvo našega rasta u svetosti. Biskup je i *upravitelj* – ne samo materijalnim nego i duhovnim dobrima; on ima sudsku vlast u svojoj biskupiji te organizira sveukupni život jedne mjesne Crkve.

Ali ni pojedini biskup ne čini to izvan jednog šireg obzora, a to je kolegijalnost s drugim biskupima na čelu s Petrom – rimskim biskupom. Biskupi u zajedništvu, i na čelu s Petrovim nasljednikom, tj. papom, čine biskupski zbor, te predstavljaju službeno crkveno učiteljstvo. Drugim riječima, biskupi, kao i prezbiteri, nisu sami sebi svrha niti smisao, nego službu vrše u Crkvi i za Crkvu, radi duhovnog i spasenjskog dobra vjernika, kako bi sve privukli Kristu (usp. Ivan Pavao II., *Pastores gregis*, br. 42).

U ređenju biskupa čuli smo predivnu molitvu koju izgovara biskup zaređitelj, a u kojoj se ocrtava srž zadaće koju vrši novi biskup: „Podaj, Oče, poznavaoče srdaca, ovom svome slugi kojeg si izabrao za biskupstvo, da pase tvoje sveto stado i da besprijekorno vrši službu vrhovnog svećeništva služeći ti danju i noću, da neprestano umilostivljuje tvoje lice i prinosi darove tvoje svete Crkve. Daj da snagom Duha ima velikosvećeničku vlast otpuštati grijeha po tvojem nalogu; da dijeli službe po tvojoj zapovijedi i razrješuje sve okove vlašću koju si dao apostolima; neka ti omili blagošću i čistim srcem, prinoseći ti miomiris, po Sinu tvome Isusu Kristu, po kojemu tebi slava i čast s Duhom Svetim u svetoj Crkvi, sada i u vijeke vjekova” (Rimski pontifikal).

KAKO SE POSTAJE BISKUPOM?

Služba biskupa predstavlja najodgovorniju, a time i najtežu službu u Crkvi. Zato su mnogi koji su je trebali prihvatiti u sebi vodili pravi duhovni boj s vlastitom nemoći i poniznošću spram odgovornosti ove službe. Možemo reći da je ova borba važan znak prikladnosti izabranoga za biskupa jer se već tu pokazuje kako je potrebna golema samosvijest onoga koji ima biti zaređen za biskupa o tome što je biskup za Kristovo Tijelo koje je Crkva.

Kakav treba biti kandidat za biskupa doznačeno je više mjesta u Novom zavjetu. Ističemo samo neka: *Treba da nadglednik bude besprijekoran*, riječi su Prve poslanice Timoteju (3,2). Na drugom mjestu sveti Petar piše: *Starješine dakle među vama opominjem, ja sustarješina, pasite povjereno vam stado Božje, nadgledajte ga – ne prisilno, nego dragovoljno, po Božju, ne radi prljava dobitka, nego oduševljeno; i ne kao gospodari Baštine nego kao uzori stada* (1Pt 5,1-3).

Prema važećem Zakoniku crkvenog prava, za kandidata se traže sljedeći uvjeti: sve najizvrsnije vrline – čvrstoća vjere, dobro ponašanje, pobožnost, revnost za

duše, mudrost, razboritost i ostale lijepe ljudske vrline. Od konkretnijih zahtjeva traži se da kandidat uživa dobar glas, da ima barem trideset i pet godina života i pet godina svećeništva (kan. 378).

U prvim vremenima Crkve nove *nadglednike* birali su ponajprije apostoli. Bio je i poznat način biranja tako da je vjerni narod birao kler između sebe. U kasnijem razvoju događalo se i to da su državni vladari utjecali na izbor, što se vremenom loše odrazilo po Crkvu. Veliko olakšanje za Crkvu bilo je oslobođenje od pretenzije svjetovne vlasti da imenuje i postavlja kler. Rimskom

biskupu i nasljedniku svetoga Petra ostaje pridržano ime-novati nove biskupe. Prigodom ređenja biskupa Slavka mogli smo vidjeti papinu Bulu imenovanja, tj. apostolski nalog koji je pročitao prije samog čina ređenja. Dio ovog apostolskog naloga sadrži i ovu rečenicu: „Dopuštamo da ređenje primiš od bilo kojeg katoličkog biskupa izvan grada Rima, poštujući liturgijske zakone i s tim da prije toga, prema svetim kanonima, položiš ispovijest katoličke vjere i prisegu vjernosti nama i našim nasljednicima”.

„STENJEM POD TERETOM SVOJE BISKUPSKE SLUŽBE”

Ove snažne i iskrene riječi izrekao je sv. Augustin. Veliki biskup i pastir svoje Crkve osjetio je svu ljepotu, ali i težinu povjerene mu službe. Na drugom mjestu piše ovo: „Mi koje je na ovaj vrlo odgovorni i opasni položaj postavio sam Gospodin po svojoj milosti, a ne po našim zaslugama, dvije stvari moramo jasno razlikovati: prvo, mi smo kršćani, a drugo, mi smo poglavari. Kršćani smo zbog nas, a poglavari zbog vas. Iz toga što smo kršćani imamo korist mi, a iz toga što smo poglavari imate korist vi. Mnogi kršćani koji nisu poglavari idu k Bogu lakšim putem i toliko brže koliko manju prtljagu nose. A mi ćemo dati Bogu račun o svome životu zato što smo kršćani, a jer smo i poglavari, polagat ćemo Bogu račun i o svome upravljanju” (O pastirima, Časoslov IV., 159).

Drugi poznati biskup, sv. Alfonz Marija de Liguori, podcrtava kolika je velika uloga biskupa za vjeru puka.

Odgovornost biskupske službe tumači na sljedeći način: „Prvo, za grješan život stada krivnju snose pastiri. Drugo, biskup poslije ređenja ne može više živjeti samo za sebe, nego isključivo za svoje stado. I treće, dok će nam svima pred Kristovim sudištem suditi za naše živote, jedino će biskupima suditi i za svaku dušu koja je pripadala njihovim Crkvama” (prema *Diacovensia*, 26, 2018). Na drugom mjestu piše: „biskupska služba prva je, najvažnija i najodgovornija služba u Crkvi. Zato je svetost biskupa najvažnija svetost u Crkvi, a kriza biskupstva najteža kriza same Crkve”. Svojim uputama sv. Alfonz želio je pokazati da jedino sveti, razboriti, blagi, odlučni, gorljivi, jasni u svojim odlukama i dobro upućeni biskupi mogu dobro upravljati svojim stadom i tako surađivati s Božjom milošću te iznutra obnavljati Crkvu.

Sveti papa Ivan XXIII. u svoj će dnevnik 1925. godine, nekoliko dana prije nego će biti zaređen za biskupa, zapisati sljedeće: „Nisam tražio ni želio tu novu službu, ali me

Koliko god neka zajednica ili pojedinac bio pobožan i moralna života, a nije u zajedništvu s biskupom, teško možemo reći da je dionik jedne, svete, katoličke i apostolske Crkve. Biskupska služba, dakle, pripada samoj biti Crkve.

je Gospodin izabrao s tako očitim znacima svoje volje, da sam smatrao kako bih svojim protivljenjem učinio težak prekršaj. Dakle, on je dužan da pokrije moju bijedu i da nadopuni moje nesposobnosti. To me jača te mi daje mir i sigurnost. Bit ću biskup: dakle nema više vremena za pripravu. Kakva li užasa za mene koji se osjećam i jesam tako nevoljan i pun pogrešaka u mnogim stvarima. Kakva li razloga da se uvijek držim ponizan, ponizan, ponizan!”

Ispravno shvaćen autoritet biskupa, na Kristovu i evanđeoskom tragu, jest autoritet koji služi i ljubi, koji mudro upravlja jer je u dubokoj duhovnoj i molitvenoj povezanosti s vrhovnim autoritetom, Kristom. Takav biskup unutar crkvene zajednice povezuje i spaja, ujedinjuje i okuplja, dopušta različitosti, budi darove u zajednici, potiče njihov razvoj, ali očinski odlučno opominje. Takav je biskup usmjeren dobru čitave povjerene mu crkvene zajednice, ima razvijen smisao za opće dobro, spreman je slušati, otvoren je dobronamjernoj i argumentiranoj kritici, njeguje povjerenje i dobar glas svojih prezbitera i vjernika, otvara nove horizonte, pomaže drugima da se razviju te da i sami djeluju i preuzimaju odgovornost u zrelosti svoje kršćanske vjere. Istinski biskupski autoritet uvijek je ponizan, svjestan vlastite ljudske ograničenosti, kao i činjenice da svoj legitimitet nema u sebi samome, već u Kristu koji ga je pozvao i postavio na čelo svoje Crkve. Nositelj biskupske službe i autoriteta stoga je uvijek svjestan da njegov autoritet potpuno ovisi o Kristu, vrhovnom Pastiru te da bez snage Kristova Duha, bez Božje milosti, ne može učiniti ništa.

Svečana Večernja uoči biskupskoga ređenja mons. Slavka Večerina

Svečana trojezična Večernja služba hvale, uoči ređenja izabranoga subotičkog biskupa mons. Slavka Večerina, slavljen je u petak 13. studenoga u subotičkoj stolnoj crkvi sv. Terezije Avilske.

Predvoditelj molitvene službe bio je župnik katedralne župe mons. Stjepan Beretić, uz asistenciju stalnog đakona te župe vlč. Ferenc Sótanyija i đakona na službi u Župi Žednik, vlč. Damjana Pašića.

Uz ređenika, mons. Večerina, na večernjoj su sudjelovali i biskupi i svećenici pristigli na slavlje biskupskoga ređenja. Psalme na mađarskom jeziku pjevali su župnik subotičke Župe Isusa Radnika preč. József Szákaly i kapelan na službi u Kanjiži vlč. Ákos Horváth, uz članove zbora Sv. Terezija, a na hrvatskom jeziku članovi subotičkog katedralnog zbora „Albe Vidaković”, uz orguljsku pratnju Miroslava Stantića.

HOMILIJA MONS. STJEPANA BERETIĆA

Predvoditelj molitvene službe u homiliji se osvrnuo na povijest Crkve u Bačkoj, njezine uzlete i padove, njezin ponos i nadu u sadašnjem vremenu. Ova je naša Subotička biskupija proživjela što znači: „Vjeran je Gospodin u svim riječima svojim i svet u svim svojim djelima. Gospodin podupire sve koji posrću, i pognute on upravlja” (Ps 145 14, 17). Od vremena svetoga kralja Stjepana, Crkva se u Bačkoj razvijala i cvjetala. Poslije tatarskog pustošenja, spaljene zemlje,

stotina tisuća mrtvih, Crkva je opet oživjela. Godine 1514. biskupiju je pogodilo krvavo pustošenje seljačkih ratova. Ipak, Božji se narod opet digao iz pepela. Kalačko-bački nadbiskup Pavao Tomori gine u Mohaču, a zajedno s njime Bačka ponovno postaje spaljena zemlja. Samo je Bog mogao podići ovu biskupiju. I u te dane, te godine, ta stoljeća, „Oči sviju u Tebe su uprte, Ti im hranu daješ u pravo vrijeme” (Ps 145, 15). I pod Turcima je živjela ova Crkva, da bi ponovno teško stradala u Rákoczyjevoj buni 1704. Kao da je bačkoj zemlji upućena riječ proroka Izaije: „O nevoljnice vihorom

vitlana, neutješna, odbaci tjeskobu, nemaš se čega bojati. Odbaci strah jer ti se neće primaći” (Iz 54 11, 14). Teško se dizala i padala Kalačko-bačka nadbiskupija. Prije Turaka brojala je više od 300 župa. Kad je na njezino čelo došao nadbiskup Gabrijel Patačić, od Kalače do Novog Sada ostalo je samo 15.000 vjernika. Pisao je 1734. godine u izvještaju Kraljevskom namjesničkom vijeću: „Sa žalošću sam ustanovio da većina crkava više sliči bijednoj kolibi nego Božjoj kući. Vidio sam oltare bez slike, sakristije bez liturgijskoga ruha...”. Uskoro su vjernici iz te bijede doživjeli ponos da su mogli reći: „Blizu je Gospodin svima koji ga prizivlju, svima koji ga zazivaju iskreno. On ispunja želje štovatelja svojih, sluša njihove vapaje i spašava ih” (Ps 145 18-19). Nadbiskup Patačić osnovao je bogoslovno sjemenište, posvetio je subotičku župnu crkvu sv. Mihovila, koja je tada bila, uz franjevačku crkvu u Baču, jedina crkva građena čvrstim materijalom, kazao je propovjednik.

Nastavivši svoj osvrt na Božje djelo u Crkvi u Bačkoj u posljednjem stoljeću, mons. Beretić rekao je da je pred Prvi svjetski rat broj vjernika porastao na više od 500.000. Kad je područje današnje Subotičke biskupije pripojeno Kraljevini SHS, biskupija je izgubila mnogo svećenika, pa je apostolski upravitelj Budanović, da bi obnovio kler, ustanovio mala sjemeništa u Senti i u Baču da budući svećenici mogu na materinskom jeziku steći srednjoškolsku izobrazbu. Ustanovio je sve središnje ustanove za vođenje Administrature. Za njegova su vremena nikle lijepe crkve oko Subotice i diljem Bačke, odgojio je brojno svećenstvo... Nažalost, poslije Drugog svjetskog rata na tisuće je vjernika ubijeno i protjerano. Ubijeni su i zlostavljani mnogi svećenici, a i sam biskup Budanović bio je žrtvom takvog progona. Njegov nasljednik, biskup Zvekanović, još jednom je doživio procvat svećeničkih zvanja u godini proglašenja Subotičke biskupije. Ostavio nam je i Svećenički dom i sjemenište. Biskup Pénczes doživio je ratni kraj XX. stoljeća, ali je osnovao ustanovu za školovanje budućih vjeroučitelja, podigao je pastoralni centar i crkve su se gradile... Broj vjernika je, nažalost, sada ponovno pao za polovicu. Ostali su otišli u tuđinu, kazao je mons. Beretić.

U svojem se zaključku propovjednik osvrnuo na gesla svih dosadašnjih subotičkih biskupa. Našem ređeniku i cijeloj biskupiji želimo da se po zagovoru Prečistog Srca Blažene Djevice Marije ostvari geslo biskupa Budanovića: da svojim životom i radom budemo „na čast jedinom Bogu”. Da budemo „svima sve”, što je nastojao ostvariti biskup Zvekanović. Svima želimo mir u smislu gesla biskupa Pénczesa: „Nemojte se bojati”. A „S Kristom, po Kristu i u Kristu”, neka nas Dobri Pastir tako vodi da doživimo njegovo ohrabrenje: „Ne boj se, maleno stado”, zaključio je mons. Beretić. /Zv./

Biskupsko ređenje mons. Slavka Večerina i preuzimanje službe subotičkog biskupa

Svečana sveta misa, tijekom koje je mons. Slavko Večerin posvećen za subotičkog biskupa, proslavljena je u subotičkoj katedrali sv. Terezije Avilske u Subotici, 14. studenog.

Prije mise, slavlje ove posebne i svečane liturgije i njegove dijelove predstavio je vlč. Nebojša Stipić, čantavirski kapelan, dok je mons. Stjepan Beretić, župnik katedralne župe, poimence pozdravio nazočne uzvanike. Liturgijsko slavlje započelo je svečanom procesijom poslužitelja, đakona, misnika koncelebranata te ređenika i njegovih pratitelja. Među koncelebrantima bila su dvanaestorica (nad)biskupa (iz Srbije, Hrvatske, Mađarske, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, s Kosova te apostolski nuncij u Srbiji), a među njima trojica biskupa zaređitelja: glavni, mons. Ladislav Német, zrenjaninski biskup i predsjednik Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda te suzaređitelji: mons. Ivan Péntzes, umirovljeni subotički biskup i mons. Đura Džudžar, vladika Eparhije sv. Nikole iz Ruskog Krstura. Kandidata za ređenje pratila su dvojica prezbitera: preč. Ferenc Fazekas, bačkotopolski župnik i dekan i preč. Željko Šipek, žednički župnik.

ČITANJE BULE I OBRED REĐENJA

Nakon uvodnih obreda i liturgije riječi, kandidatov prvi pratitelj, preč. Fazekas, na početku liturgije ređenja dopratio je ređenika do oltara te zatražio od glavnoga zaređitelja da ga zaređi, nakon čega je pročitana bula imenovanja od strane prezbitera pratitelja, te očitovana puku od strane mons. Istvána Koncza, dosadašnjeg pročelnika biskupskog ureda.

Misna čitanja čitale su redovnice iz Družbe sestara Kćeri Milosrđa na hrvatskom jeziku, te iz Družbe sestara Naše Gospe Bačke na mađarskom. Psalam je pjevala Emina Tikvicki, usklik prije evanđelja preč. Csabá Paskó, a evanđelje vlč. Ferenc Sótanyi.

Tijekom obreda izricanja obećanja izabranika, glavni zaređitelj izabraniku je postavljao naizmjenično pitanja, a izabranik odgovarao na mađarskom i na hrvatskom jeziku. Litanije Svih svetih moljene su na latinskom jeziku, a tijekom njih izabranik je ležao prostrt pred oltarom. Nakon litanija, biskup glavni zaređitelj, suzaređitelji i ostali biskupi položili su ruke na glavu mons. Večerina, iza čega je uslijedila molitva uz otvoreni evanđelistar iznad ređenikove glave. Iza ovoga obrednoga dijela, uslijedilo je pomazanje glave, predaja evanđelistara, biskupskog prstena, mitre i štapa. Konačno, glavni zaređitelj dopratio je zaređenog biskupa do katedre, gdje je on sjeo, uz svečanu skladbu „Evo velikog svećenika” Albe Vidakovića.

EUHARISTIJSKA LITURGIJA I ZAHVALE BISKUPA

Poslije ovoga obreda započela je euharistijska liturgija. I ona je odisala bogatstvom baštine pojedinih katoličkih naroda u Bačkoj: darove na oltar prinijeli su parovi mladih vjernika u mađarskim, hrvatskim (šokačkim i bunjevačkim) i slovačkim nošnjama. Nakon službe pričesti, upućene su riječi pozdrava. Nadbiskup Luciano Suriani, apostolski nuncij u Srbiji, izrekao je pozdrav i prenio blagoslov Svetog Oca, te dodao: *Naše temeljno dostojanstvo i primarni identitet proistječu iz krštenja:*

mi smo kršćani, nova stvorenja ukorijenjena u Krista! Primarna zadaća pastira jest njegovati duboko zajedništvo, u ljubavi i djelotvornosti, ponajprije sa svećenicima te, preko njihove službe, s cijelom biskupijskom zajednicom. Svakodnevno traženo i njegovano zajedništvo i jedinstvo s Kristom, s Petrovim nasljednikom i međusobno, čine nas prepoznatljivima i vjerodostojnima kao kršćana, pozvanih živjeti u svijetu, ali ipak ne da budu od svijeta. Crkvu tvori „živo kamenje“, koje smo svi mi, skupa i pojedinačno. U Crkvi svatko ima svoje mjesto te treba dati svoj doprinos, kako bi je učinio ljepšom i prihvatljivijom. U njoj se svi trebaju osjećati kod kuće, iskusiti radost i mir, plodove prisutnosti uskrslog Krista, koji nam je obećao: „Evo ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta“ (Mt 28, 20). Želim Vam bogatu i plodonosnu službu te Vas, skupa s papom Franjom, od srca blagoslivljam, kazao je mons. Suriani.

U ime nazočnih biskupa, nadahnuti pozdrav novom subotičkom biskupu uputio je **mons. Stanislav Hočevar**, beogradski nadbiskup i metropolita. Tvoje novo prezime i ime jest: nasljednik apostola – biskup. To i samo to je sad Tvoj pravi identitet. U svojoj iskrenoj bratskoj ljubavi želim Ti da svi ljudi bez razlike, ljudi svih slojeva, nacionalnosti i konfesionalnosti, mogu na Tvome licu čitati zlatnim slovima napisano Tvoje pravo ime i prezime! Ti si otac ove ljubljene partikularne Crkve koja je pod snažnom zaštitom sv. Pavla: po njemu ćeš biti i blizak svim narodima, jezicima i kulturama. Nemoj zaboraviti da Tvoja istinska nova snaga ne dolazi iz nekakvog partikularizma, pa ni kad se on na prvi pogled čini privlačnim, simpatičnim i lijepim, nego da dolazi iz punog sveopćeg zajedništva s Kristom, s Crkvom, s općinstvom svetih, kazao je mons. Hočevar.

„PRUŽAMO VAM U SVEMU SURADNIČKU RUKU“

U ime subotičkog prezbiterija zahvalu je izrekao preč. Fazekas, studentski kolega biskupa Večerin. Zajedno smo, kao studenti na Bogoslovnom fakultetu u Zagrebu, mladalačkim žarom puno razmišljali, raspravljali, divanili o teološkim i životnim pitanjima, kao i planovima naše svećeničke službe. Skupa smo tražili načine i putove za što plodonosniji dušobrižnički rad. Danas nas zbunjuju razne ideologije koje se, nerijetko nasilno, postavljaju prema kršćanima. Naše društvo tište socijalni problemi: siromaštvo, pandemija, iseljavanje naših ljudi, raspad obitelji, kao i mlakost u življenju kršćanske vjere. Trebamo neprestance pružati nadu, riječi utjehe i djelotvornu ljubav današnjem čovjeku koji vapi za spasenjem. Mi, svećenici, pružamo Vam u svemu ovome suradničku ruku, kako bi sjeme Božje riječi, koje ćete, na Njegovu riječ, neumorno sijati, na ovoj našoj bačkoj njivi pronašlo plodno tlo. Uvijek će Vas pratiti usrdne molitve da Vam dobri pastir uistinu udijeli svoga Duha i obilje blagoslova u nastupu i vršenju službe subotičkog biskupa, rekao je, među ostalim, Fazekas.

U ime vjernika laika Subotičke biskupije novoga su biskupa pozdravila dva bračna para. **Katica i Pavao Ivanković** pozdrav su izrekli na hrvatskom jeziku. Radostan je ovo dan za Crkvu u Bačkoj, kada Gospodin Isus izliva svoju milost na našu biskupiju. U ovom svečanom trenutku ispunjaju nas osjećaji radosti što ste prihvatili izazov novog početka. Samim tim očitovali ste svoju ljubav povjerenom Vam stadi i svome svećeničkom pozivu. Na dan Vašega imenovanja zakucali ste na vrata naših srdaca i zatražili malo mjesta za sebe. Mi Vas već nosimo u našim srcima i pratimo svojim molitvama, da Duh Sveti po Vama vodi našu biskupiju. Grb koji ste odabrali svojim simbolima, bojama i izgledom daje nam zaključiti kako ste brižno istaknuli bitne odrednice Vašeg djelovanja te da želite biti biskup svim narodima dobre volje koji žive u našoj biskupiji, kazali su u svojem pozdravu oni, zaželjevi biskupu Slavku pratnju Duha Svetoga u pastirskom radu i zagovor sv. Nikole Tavelića, a umirovljenom biskupu Ivanu zahvalili su za dugi niz godina pastirske službe uz želje za lijepe i blagoslovljene umirovljeničke dane. Nakon bračnoga para Ivanković, pozdrav biskupu ordinariju i zahvalu umirovljenom biskupu izrekli su na mađarskom jeziku **János i Magdolna Kolb**.

„KLONIMO SE SVIH PODJELA“

Nakon svečanog „Te deum“, biskup Slavko Večerin izrekao je svoju zahvalu. U zahvalnosti Bogu za dar života, dar svećeništva i poslanja, koje mi je udijelio biskupskim ređenjem, pristupio sam i danas Božjem žrtveniku, s osjećajima poniznosti i divljenja pred otajstvom Njegove pri-

sutnosti i bezgranične ljubavi i milosrđa. Izričem zahvalu svojim pokojnim roditeljima, ocu Branku i majci Ireni, koji su mi velikodušno prenijeli život, ali i dar vjere i ljubavi prema Bogu. Vjerujem da me i sada s neba podržavaju i zagovaraju. Papi Franji zahvaljujem na povjerenju što me je postavio da Subotičkoj biskupiji predsjedam u ljubavi. Preuzvišeni apostolski nuncije, hvala Vam na nazočnosti,

a ujedno Vas molim da papi Franji prenesete moju sinovsku odanost, ljubav i poštovanje. Nakon zahvalnosti na nazočnosti biskupima, delegatima biskupa, redovničkim provincijalima i provincijalkama te njihovim izaslanicima, svećenicima i vjernicima laicima, biskup je zahvalio glavnome zareditelju i suzarediteljima te je mons. Pénzesu zahvalio što je više od trideset godina upravljao Subotičkom biskupijom. *Neka Vam Gospodin udijeli blagoslovljene i radošću ispunjene umirovljeničke dane,* kazao je biskup Večerin.

Nastavio je zahvalom gostima, predstavnicima Srpske pravoslavne Crkve, Reformatske kršćanske Crkve u Srbiji i Evangeličke kršćanske Crkve augsburškog vjeroispovijedanja u Srbiji, te predstavnicima društveno-političkog i kulturnog života. *Sve vas pozivam i potičem da se klonimo svih podjela, a svoj pogled*

usmjerimo prema budućnosti tako da odgovornim radom za dobro vjernika i svih građana pridonosimo boljitku društva u kojemu živimo. Zahvalnost je uputio i svojim pokojnim župnicima Franji Vujkoviću i Ivanu Jurigi. Zahvaljujem časnim sestrama vjeroučiteljicama, svojim odgojiteljima u Nadbiskupskom bogoslovnom sjemeništu u Zagrebu, profesorima na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu koji su mi svojim iskustvom i znanjem pomogli u duhovnom i intelektualnom rastu i razvoju, kao i svim prijateljima, iz prošlosti i sadašnjosti, jednom riječju svima onima koji su mi bili podrška u životu, te svim suradnicima u mojim dosadašnjim službama. Svoju zahvalu izražavam i svom dugogodišnjem duhovniku i ispovjedniku franjevcu pok. Leopoldu Ivankoviću. Biskup je svoje obraćanje zaključio zahvalom Odboru za pripremu ređenja, pod vodstvom dosadašnjega tajnika biskupije **mr. Mirka Štefkovića**. Biskup je svoju zahvalu izrekao na hrvatskom i mađarskom jeziku, uz kraći pozdrav bačkim vjernicima Slovacima i Nijemcima na njihovim materinskim jezicima.

Liturgijsku glazbu predvodio je subotički Katedralni zbor „Albe Vidaković“, kojega je uvježbao katedralni orguljaš **mo. Miroslav Stantić**. Izvedbom ordinarija mise ravnao je **mr-art. preč. Csaba Paskó**, dok je izvedbom proprija (u kojem su se smjenjivale liturgijske pjesme na hrvatskom i mađarskom jeziku uz, također, pojedine kitice pričesne pjesme na njemačkom i slovačkom jeziku), ravnao Miroslav Stantić. Na glazbalima je zbor pratio komorni sastav Subotičke filharmonije, a za orguljama je bio **mr-art. Kornelije Vizin**. Ceremonijari liturgijskoga slavlja bili su preč. Mirko Štefković, **preč. Árpád Verebélyi** i **vlač. Dražen Skenderović**.

U televizijskom prijenosu na Radio-televiziji Vojvodine stručni suradnik na hrvatskom jeziku tijekom prijenosa slavlja biskupskog ređenja bio je **vlač. Vinko Cvijin**, vajštanski i bođanski župnik i urednik našega mjesečnika, a na mađarskom jeziku **p. Károly Harmath OFM**, predstojnik franjevačke rezidencije u Novom Sadu i osnivač katoličke nakladničke kuće „Agape“. Pratitelj i stručni suradnik prijenosa na RTV Pannon bio je **preč. József Szakály**, župnik subotičke Župe Isusa Radnika. Sukladno propisanim epidemiološkim mjerama, unutar crkvenoga prostora bili su celebranti biskupi, svećenici (svećenici Subotičke biskupije, generalni tajnik HBK **preč. Krunoslav Novak**, predstojnik Hrvatske katoličke mreže i ravnatelj Hrvatskoga Caritasa **mons. Fabijan Svalina**, ravnatelj Caritasa Srbije **vlač. Ivica Damjanović**, te svećenici pratitelji prisutnih biskupa), ceremonijari,

poslužitelji, zbor, redovnice, službeni uzvanici i biskupovi osobni gosti te realizatori televizijskoga prijenosa. Misu je prenosila i Radio Marija Srbije, a mogla se pratiti i putem Hrvatskog katoličkog radija.

Uz ostale, službene uzvanike koji su se odazvali pozivu na sudjelovanje, svečanoj misi nazočili su predstavnici subotičke gradske vlasti, državnih vlasti Republike Srbije, službi Vlade Republike Hrvatske, diplomatski predstavnici Hrvatske, Mađarske i Slovačke u Srbiji, te predsjednici nacionalnih vijeća Hrvata, Mađara i Bunjevaca. /**Marko Tucakov**/

Homilija glavnoga zareditelja, mons. Ladislava Németa, zrenjaninskog biskupa

„Unesi kreativno i iscjeljujuće svjetlo tamo gdje je tama”

Zbog čega se posvećuje jedan biskup? Ne moramo dugo razmišljati o teorijskom odgovoru. Današnjim posvećenjem ulaziš u zajednicu potoma apostolskog tijela. Postat ćeš biskup, apostolski nasljednik, kome je dobri Bog povjerio dio opće Crkve. Biskupi Crkve čine jedno tijelo. To tijelo nasljednik je tijela apostola, koje u jedinstvu sa Svetim Ocem, nosi puninu moći primljene od Krista. Vrijedi se malo zadržati na suštini ove misli i na njezinim praktičnim učincima. Što znači punina moći primljene od Krista? Valja obratiti pozornost na tri vrlo važne stvari: *Tko postaješ?, Koji djelić Crkve ti je povjeren?, Što je tvoja zadaća?*

TKO POSTAJEŠ?

Naš Bog, koji te je ređenjem za đakona, a zatim i za svećenika, obdario svojom milošću, sada te nastavlja darivati i daruje ti milost biskupskog ređenja. Sigurno si u svom svećeničkom životu iskusio da ova milost nije samo dar, već i stalna zadaća. Nisi zaslužio dar milosti koju danas primaš u posvećenju, nitko od nas nije ju zaslužio. To je besplatni dar Božji. Taj se dar nadovezuje na Tvoju dosadašnja iskustva, na Tvoju osobu i iz toga Duh Sveti želi iznijeti do sada nepoznate i skrivene vrijednosti pomoću kojih trebaš služiti onima koji su Ti povjereni, tako da im osiguravaš hod Kristovim putem. Tako dar milosti vrlo brzo postaje zadaća. Ovu milost ne primaš da bi je zadržao za sebe, već da živeći s njom služiš svojem stadu. Suočiti ćeš se s novim izazovima, ali mnogo toga će ostati isto: Tvoja snaga i slabost – nećeš biti boljeg zdravlja. Ono što može biti bolje jesu Tvoje oči, uši i srce. Morat ćeš jasnije vidjeti bol tvojih, radost, tugu, strepnju, čuti njihove često

neizgovorene brige, nesigurnost, beznađe i – obratiti im se svim svojim srcem.

Biskupsko ređenje ne čini te samo članom apostolskog tijela. Isus, Učitelj, stavlja te na konkretno mjesto da upravo ovdje budeš dobri pastir povjerenog ti stada.

www.subotica.com

Bog te je izabrao za nadpastira vrlo zanimljive partikularne Crkve, dijelu opće Crkve. Kako se izboriti s ovom zadaćom? Današnja čitanja, koja si ti sâm odabrao, pokušat će nam pomoći u tome. Sačuvaj mladost svoje duše, pozitivno iskustvo današnjega dana koje daje radost i mir jer znaš kome služiš, tko je tvoj Učitelj, tko ti daje ovu misiju, a da je nisi zaslužio. Veliku ulogu u

tome igra osobni odnos s Isusom, Učiteljem koji nas je pozvao i poslao u svijet. I budi otvoren za Duha Svetoga! Jer „Duh Sveti je uvijek ‘pokraj nas’ da bi nas podupirao kako ne bismo pali, da bismo išli naprijed i sačuvali mladost” (papa Franjo, 28. 5. 2019.). Dakle, važno je da i dalje neguješ svoj odnos s Učiteljem, da se učiš od Njega u svim situacijama, ali znamo istodobno da nam Bog daje i ljudske odnose u kojima možemo iskusiti Njegovu ljubav. Neka u Tvom životu bude ljudi koji se brinu o Tebi gledajući Te očima Učitelja – Krista, koji stoje uz tebe i vole te.

KOJI DJELIĆ CRKVE TI JE POVJEREN?

Svoju dužnost obavljat ćeš u lokalnoj Crkvi, ovdje u Srbiji, koju dobro poznaješ i u kojoj već desetljećima služiš kao svećenik. Vidiš da je ova Crkva u povojima, da tek što je rođena, iako često mislimo da je skoro na samrtnoj postelji. Iz dana u dan Crkva se želi roditi ovdje, želi se izgrađivati, sada već pod tvojom kontrolom. Crkva je na ovim prostorima prešla dug put, više od tisuću godina, vidjela je i doživjela mnoge stvari, čiji se tragovi i danas mogu vidjeti. Ova lokalna Crkva živi ovdje od davnina, još od vremena kada su svi bili samo kršćani, istočnog ili latinskog obreda, kada pridjevi „pravoslavni” ili „katolički” još nisu bili rabljeni.

Prošlost također utječe na sadašnjost i oblikuje naš identitet. U ovom procesu formiranja našeg identiteta moramo zadržati ono što je naša naročita, katolička, kršćanska samosvijest ovdje, na ovim prostorima, sada, u ovom povijesnom trenutku, čak i ako volimo gledati izvan svojih granica k sjeveru, zapadu, istoku ili upravo k jugu. Ali, mi smo ovdje. Članovi smo Katoličke Crkve u Srbiji, sa svom našom različitosti koja nam daje bogatstvo, ali, znaš i sam dobro, koja rađa i poteškoće. Ne možemo dopustiti da nas nekoliko nedovoljno prosvijećenih osoba gleda kroz naočale drugih partikularnih crkava.

Znamo tko smo. Ja sam Mađar, ti si Hrvat. Još se mnogo drugih nacija na ovim prostorima izjašnjava kršćanima. Ne odričimo se svojeg jezika, svoje kulture, to razvijajmo i podržavajmo po svaku cijenu. Želimo to održati na životu jer smo ovdje rođeni, nismo migranti ili doseljenici, ovdje imamo svoje korijene. Ovo je naša domovina ili otadžbina. Istodobno, moramo razmišljati i o onim mlađim generacijama koje su već zaboravile jezik svojih roditelja, svojih baka i djedova: moramo doći i do njih.

Otuda potječe vrlo važan element tvoje pastirske službe: da radiš za jedinstvo kršćana. U našem slučaju ovdje u Srbiji, to ne znači izdavanje dokumenata, već se ogleda u svakodnevnom životu: biti dobar sa susjedima, moliti se za jedinstvo i svjedočiti o našem interesu za jedinstvo. Čak i ako ne vidimo baš osobite rezultate ili plodove naših pothvata, iz dana u dan moramo živjeti

jedinstvo, s obzirom na to da smo dio jednog društva i zajedno živimo i trpimo sve njegove različitosti.

ŠTO JE TVOJA ZADAĆA?

Evangelje nam hita u pomoć. Isus, kao i obično, slikovito uspoređuje živote svojih učenika s dvije važne svakodnevnice stvari: „Vi ste sol zemlje, Vi ste svjetlost svijeta”. Svjetlost unosi svjetlo tamo gdje je tama i pokazuje što je Božja namjera s ovim svijetom i čovjekom u njemu. On to uvijek čini prikladno i primamljivo, sukladno stanju života kojeg pronalazi uronjenog u ropstvo tame i straha. Pastoralna konstitucija Drugog vatikanskog sabora to izražava ovako: „Radost i nada, žalost i strepnja ljudi našeg vremena, osobito siromašnih i svih koji trpe, jesu radost i nada, žalost i strepnja također Kristovih učenika, te nema ničega uistinu ljudskoga, a da ne bi našlo odjeka u njihovu srcu” (GS 1, 1). Ovaj odjek također znači: da živim u harmoniji sa svijetom, s ljudima, i da uvijek zračim radosnu vijest u konkretnoj situaciji. Rast je moguća samo ako je crkvena praksa u skladu sa životom. U jeku epidemije koronavirusa, dok suosjećamo s današnjim čovjekom, gdje moramo pronaći odjek mnogih boli s kojima se suočavaju stotine obitelji, ulazi li tu svjetlost koja liječi strah? Želim Ti da budeš inovativan i da uneseš kreativno i iscjeljujuće svjetlo tamo gdje je tama.

Sol se koristila, ili se koristi i danas, za očuvanje hrane. Dužnost je nadpastira skrbiti o kršćanskom životu, čuvati ga i čuvati čistoću učenja. Ali, ako on suviše želi sačuvati stvari, ako pretjera u tome, one će se skameniti i izgubiti svoju funkciju. Držati hranu dugo u soli, također, nije dobro. Sol treba dati svježinu i osiguravati da hrana bude ukusna, sočna, da se u njoj može uživati. Međutim, sol se koristi i za iscjeljenje. Prvi pisani podatci o protuupalnom djelovanju soli datiraju od prije 3.000 godina prije Krista, od egipatskih liječnika. Hipokrit također spominje uporabu soli u liječenju bolesti. Rimljani su također poznavali pozitivne učinke soli. Židovi su novorođenčce pomazivali solju kako bi se izbjegle infekcije, a u srednjovjekovnoj Europi sol se koristila i protiv trovanja i bjesnila. Ako u svojoj biskupiji želiš djelovati kao sol, tada moraš zacijeliti rane, ranjene ljude. Moraš zacijeliti rane koje život nehotice izazove. Nitko od nas ne prolazi kroz život bez ogrebotina ili rana. Često i mi sami nanosimo rane drugima. Svatko od nas. Međutim, kao biskupi, imamo posebnu odgovornost da crkvena praksa liječi rane koje život nanosi.

Milost, koju danas primaš, neka bude, dakle, stalna zadaća koju poduzimaš radi onih koji su ti ovdje povjereni, u ovoj našoj često zamršenoj i složenoj stvarnosti; nosi svjetlost tamo gdje su zavladaali strah i tama u srcima; i liječi rane ljudi. Bog neka ti pomogne u tvome pastirskome radu!

Bula imenovanja Slavka Večerina subotičkim biskupom

Franjo biskup, Sluga Slugu Božjih, ljubljenom sinu Slavku Večerinu, dosadašnjem generalnom vikaru Subotičke biskupije i župniku župe Uzvišenja svetog Križa u gradu Somboru, imenovanom biskupu istog sjedišta, pozdrav i apostolski blagoslov. Uzdajući se u Gospodinovo milosrđe, radujmo se u Njemu i pjevajmo Onomu, koji nam učini dobro (usp. Ps 13, 6), jer znamo „da Bog u svemu na dobro surađuje s onima koji ga

to nastojimo provoditi, očinskom ljubavlju mislimo sad na potrebe Subotičkog stada koje, zbog upražnjene stolice, nakon odreknuća od službe posljednjeg biskupa i časnog brata Ivana Pénzesa, iščekuje novog pastira i upravitelja biskupijskog života. O tebi smo, dragi sine, doznali da si apostolskim djelovanjem provedenim u toj crkvenoj zajednici stekao iskustvo ćudoređa i stvari koje je potrebno izvršiti, pa te smatramo prikladnim za vršenje te službe. Stoga, saslušavši savjet Državnog tajništva i Kongregacije za biskupe, puninom Naše Apostolske vlasti, snagom ovog Spisa, imenujemo te subotičkim biskupom, sa svim pripadajućim pravima i odgovarajućim naloženim obvezama. Biskupsko ređenje možeš primiti gdje god želiš izvan grada Rima od bilo kojeg katoličkog biskupa, uz obdržavanje liturgijskih propisa, nakon što, prema svetim kanonima, budeš položio ispovijest vjere i prisegu vjernosti Nama i Našim Nasljednicima. Želimo da kler i narod te biskupije upoznaš s ovom Našom Odlukom, a oni neka te ljube kao oca i slušaju kao učitelja. Dragi sine, neka Bog, po zagovoru Blažene Djevice Marije, umnoži nad tobom svoje milosrđe, kako bi radosno mogao voditi Kristove vjernike, a oni se prosvijetljeni primjerom tvoje blagosti tako okoriste dobrima ljubavi, da se mogu što više suobličiti slici Kristovoj. Dano u Rimu, kod sv. Ivana Lateranskoga, osmoga dana mjeseca rujna, godine Gospodnje dvije tisuće dvadesete, osme Našega Pontifikata. /**Franjo, papa**/

ljube, s onima koji su odlukom njegovom pozvani” (Rim 8, 28). Vođeni tom nadom i pobožnom radošću, dok pred sobom imamo sve ono što je potrebno učiniti radi postojanog napretka opće Crkve, te u Gospodinu

Grb novoga subotičkog biskupa mons. Slavka Večerina

Grb i geslo novoga subotičkog biskupa mons. Slavka Večerina „izražavaju spasenjsku stvarnost koju nam je Bog darovao u svojem Sinu Isusu Kristu, te ujedno ukazuju na ukorijenjenost Crkve u konkretnu povijesnu zbiljnost u kojoj ljudi žive i ostvaruju Božji plan s njima”.

Te dvije razine simbolički su predložene na poljima štita; gornja dva polja crvene boje zrcale univerzalnost i jedinstvo Božjega stvaranja i otkupljenja te Kristovu pastirsku skrb za povjereno

mu stado. Razvidno je to u izabranim simbolima – kristogramima: lijevi se sastoji od prva dva slova grčkog pisma u riječi Krist *hi-ro* (grč. Hristos). Slovo *ro* – (ρ) često se prikazuje tako da podsjeća na pastirski štap, a slovo *hi* – (χ) da podsjeća na križ, predstavljajući Isusa Krista kao Dobrog Pastira svoje pastve, kršćanske Crkve.

S desne strane također je starokršćanski kristogram stiliziran od prvog i zadnjeg slova grčkog alfa-beta, čije značenje nalazimo u Knjizi

Otkrivenja: „Ja sam Alfa i Omega – Onaj koji jest i koji bijaše i koji dolazi, Svevladar” (1,8). Crvena boja oba gornja polja znak je preobrazbe cjelokupne stvorene stvarnosti koja je u *Kristu, po Kristu i za Krista* (usp. Kol 1,15-20) stvorena i spašena, *da sve prisprije do mjere uzrasta punine Kristove* (usp. Ef 4,13).

Konkretna povijesna zbiljnost mjesne Crkve subotičke doznačena je u donja dva polja štita: prepoznatljivi lik sv. Pavla apostola, zaštitnika Subotičke biskupije, koga također nalazimo i u grbu drevnoga grada Bača, negdašnjeg duhovnog i administrativnog središta ove crkvene pokrajine te ujedno prve župe biskupa Slavka. Osim toga, sv. Pavao se i danas nalazi u službenom grbu Vojvodine, u polju koje ga označuje kao zaštitnika Bačke, kao i u grbu Bačko-bodroške županije. Plava boja, među ostalim, označava odanost i istinu. Poput sv. Pavla, biskup je odani Kristov sluga, koji svoju službu prima ponizno, kao ničim zasluženi dar Kristova poziva.

Na razini tumačenja koje gleda zemaljske vrijednosti, obilježje u donjem desnom dijelu biskupskog grba upućuje na krajobraznu i zemljopisnu odrednicu; dvije valovite linije uklopljene u zelenu boju simboliziraju plodnu ravnicu i u njoj dvije rijeke – Dunav i Tisu, koje omeđuju Bačku te su prirodne granice Subotičke biskupije.

Slijedeći grb okomito, s lijeve strane naziremo boje hrvatske, a s desne mađarske trobojnice. Isus Krist

utjelovio se u konkretni narod, njegovu povijest i kulturu. A svaka različitost zacijeljena je Kristovim križem koji je središnja spona biskupskog grba i povezuje sve elemente u jednu skladnu cjelinu.

Nakon trpljenja i smrti, Križ je uzdignut kao proslava i sjaji kao znak pobjede Uskrsloga, premda su rane i dalje vidljive (pet crvenih točaka na prikazu križa). Možemo nazrijeti u tome blaženi lik sv. Nikole Tavelića koji je zbog Kristova križa podnio mučeničku smrt. Time su u grbu doznačene dvije somborske župe o kojima je biskup Slavko skrbio do imenovanja.

Zakruženost triju temeljnih boja – crvene, plave i zelene, postaje troplet krjeposti – ljubavi, vjere i nade, pri čemu nije važno odakle se započinje jer na kraju *ostaje to troje, ali je najveća među njima ljubav* (usp. 1 Kor 13).

Grb je uokviren u prepoznatljivu sastavnicu biskupskoga reda – zeleni šešir s dvanaest res. Ispod štita nalazi se napisano geslo na latinskom jeziku: „Per Christum et cum Christo et in Christo”, to jest „Po Kristu, i s Kristom, i u Kristu”, početne riječi svečane doksologije (slavoslovlja) kojim se završava euharistijska molitva. U biskupskom geslu sadržan je sveukupni sažetak, odraz identiteta osobe i službe, ali je i poruka, poziv, molitva i poslanje, navodi u tumačenju biskupskog grba **Dragan Muharem**. /Zv./

Bračni jubileji u župi Isusova Uskrsnuća

U nedjelju, 15. studenog, u Župi Isusova Uskrsnuća svečano su zahvalili Gospodinu za svog bračnog druga: **Joso i Marija Kopilović** (45 god.), **Marinko i Jelena Šarčević** (45 god.), **Tome i Milica Kopilović** (35 god.), **Pajo i Julijana Mačković** (30 god.), **Vlado i Nevenka Tumbas** (30 god.), **Antun i Verica Sivić** (25 god.),

Vlado i Senka Horvacki (25 god.), **Zvonko i Emina Kujundžić** (20 god.), **Miroslav i Mirjana Šarčević** (15 god.), **Antun i Ružica Kozma** (15 god.).

Župnik **vč. Marjan Vukov** čestitao je jubilarcima na svjedočanstvu kršćanskog braka i obitelji. Brak sa sobom nosi kako lijepe trenutke ljubavi i poštivanja tako

i izazove i poteškoće, koje se mogu prevladati jedino molitvom i čvrstom vjerom. Župnik je poručio mladima da se ne trebaju plašiti braka i neka slijede primjer onih koji su u tome uspjeli. /Emina Kujundžić/

Bračni jubileji i blagoslov župne dvorane u Đurđinu

U Župi sv. Josipa Radnika u Đurđinu 25. listopada proslavljene su obljetnice bračnih parova.

Ove godine slavljenici su bili: **Mihajlo i Svetlana Orčić** (5 god.), **Bojan i Suzana Bako** (10 god.), **Marinko i Marija Ivković Ivandekić** (30 god.), **Ivan i Verica Dulić** (30 god.) i **Andrija i Katica Pavluković** (50 god.).

Svečano euharistijsko slavlje predvodio je župnik **vč. Dražen Dulić**. Jubilarci su se lijepo pripremili za svoje slavlje sakramentom ispovijedi, te podjelom službi za svetu misu. Čitali su misna čitanja, molitvu vjernika, prinosili darove. Ponovo su jedno drugom, držeći ruku, izrekli privolu kao na dan vjenčanja. Njihova djeca, unuci, rodbina i lijepi broj župljana, uveličali su misno slavlje i zahvalu Bogu za sve primljene milosti kroz protekle godine.

U prigodnoj propovijedi, župnik je osim svojih riječi podrške upućenih slavljenicima, prenio intervju koji je načinio s jednim bračnim parom iz Hrvatske zajednice bračnih susreta. Ovaj bračni par iz Osijeka, zbog situacije s koronavirusom, nije mogao doći te osobno svjedočiti o

svojem dvadesetpetogodišnjem iskustvu bračnog života. Bilo bi autentičnije da su sami mogli svjedočiti o svim kušnjama, problemima, kao i radostima i ljepoti obiteljskog života. Nakon svete mise prikazane za jubilarce i sve koji su donirali obnovu dvorane, župnik je pozvao sve nazočne vjernike na blagoslov obnovljene vjeronaučne dvorane. U potpuno novom, skladno uređenom ambijentu, nakon blagoslova uslijedio je prigodni domjenak. /**Verica Dulić**/

Ovo je dan što ga učini Gospodin, kličimo i radujmo se njemu

Godišnje trodnevne duhovne vježbe u Somboru

Trodnevne duhovne vježbe za braću i sestre Karmelskog svjetovnog reda u Somboru održane su ove godine od 9. do 11. listopada u Karmelićanskom samostanu.

Duhovne vježbe započele su zazivom Duha Svetoga i molitvom Prve večernje. Ovogodišnje duhovne vježbe vodio je **o. Zlatko od sv. Josipa, Žuvela**, OCD, a obavljene su u vrijeme devetnice povodom svetkovine sv. Terezije Avilske i tijekom molitvene Inicijative „40 dana za život“, koju podupiremo molitvom svaki dan, nakon molitve svete krunice, a prije svete mise. Otac Zlatko u svojim nagovorima istaknuo je da vjeru zajednički produbljujemo kroz duhovne vježbe koje su propisane ustanovama. Ovo produbljivanje je rast u mudrosti i milosti.

Kršćanin je pozvan dati obećanje Bogu. Zavjet je promišljeno i slobodno Bogu dano obećanje. Kroz život moramo podržavati svjetlo koje smo primili. Mi se posvećujemo Bogu da možemo posvećivati druge. Samo Bog posvećuje druge. Jednom započet život u vjeri ide dalje. Tako je u duh Karmela da se čovjek povuče od svijeta, da se napravi ćelija u duši, da se saberemo u molitvi i tako radimo na sebi da se sveto ime proslavi po nama. Snaga kršćanske vjere je sabiranje milosti u molitvi, a samim tim dobivamo više svjetla. Kao što u životu jednog čovjeka postoje posebni dani, posebne svečanosti, tako i u životu jedne redovničke obitelji ili obitelji svjetovnog reda postoje dani koji su na jedan način posebni. Zahvaljujući Duhu Svetom ove godine imali smo veliku milost da naših 12 sestara potvrde svoju volju i želju za nasljedovanjem Isusa Krista i naše Majke Blažene Djevice Marije polaganjem doživotnih zavjeta čistoće i poslušnosti u svjetovnom redu Bogu na slavu, kao i da jedna sestra položi doživotna obećanja u Karmelskom svjetovnom redu.

Doživotna obećanja i doživotni zavjeti

Naša **s. Mirjana od sv. Male Terezije i Djeteta Isusa, Mirjana Manojlović** (1969.) položila je doživotno obećanje u Svjetovnom redu bosonogih karmelićana da će težiti evanđeoskom savršenstvu u duhu evanđeoskih

savjeta čistoće, siromaštva i poslušnosti te Blaženstava, prema *Pravilu života* Svjetovnog reda bosonogih karmelićana, čitavog života. Svoje obećanje sinovski je povjerila Djevici Mariji, Majci i Kraljici Karmela. Svi Kristovi vjernici imaju pravo zavjetovati se. Uz odobrenje Savjeta i dopuštenje oca provincijala, doživotne zavjete poslušnosti i čistoće u nazočnosti Zajednice, Bogu na slavu, 10. listopada položile su sestre:

- **s. Agneza od sv. Male Terezije, Hermina Malković** (1940.)
- **s. Katarina od Presvetog Trojstva, Ana Varga** (1935.)
- **s. Terezija od Malog Isusa, Anica Malićević** (1939.)
- **s. Bernardica od Lurdske Gospe, Danica Dorotić** (1943.)
- **s. Marija od sv. Male Terezije, Tereza Mrazić** (1966.)
- **s. Ana od sv. Bartolomeja, Ana Antunić** (1948.)
- **s. Benedikta od sv. Križa, Katica Opačić** (1955.)
- **s. Margareta od Malog Isusa, Margita Šuša** (1941.)
- **s. Terezija od Srca Isusova, Elvira Hajošević** (1952.)
- **s. Veronika od Božje providnosti, Marta Dežo** (1964.)
- **s. Terezija od Malog Isusa, Nevenka Zavodski** (1945.)
- **s. Rita od Božje milosti, Ana Kukić** (1950.).

Nakon Prve večernje s narodom na uoćnicu sv. Terezije Avilske, pod svetom misom koju je predslavio **o. Bernardin Vizsmeg**, prior somborskog Karmela i duhovni asistent OCDS Sombor, svoja privremena obećanja čistoće, siromaštva i poslušnosti te blaženstava, prema Pravilu OCDS, na godinu dana položio je poglavarima Reda terezijanskog Karmela i braći i sestrama OCDS naš subrat Daniel Marija od Djeteta Isusa i Presvetog srca **vlč. Daniel Katačić**. /**s. Marijana od Kraljice Karmela**/

Krizma u Župi Rođenja bl. Djevice Marije

U Župi Rođenja bl. Djevice Marije u Subotici, 27. rujna krizmane su sestre blizanke Židarev.

Stasale u svojoj vjeri, poslije osam godina vjeronauka, odlično ih je pripremila **s. Hermina**. Aktivno su sudjele na misi, čitale, kao i njihovi kumovi, te dostojno primile sakrament svete potvrde. Misu je predvodio **mons. Stjepan Beretić** sa župnikom **vlč. Szilárdom B.**

Sreća i uzbuđenje kao nevidljive niti pratili su cijelu zajednicu. Osjetila se ogromna snaga jer snagu božanskog Duha Isus želi dati nama. To nije sila koja naređuje, već sila koja ozdravlja i ujedinjuje. Zahvalni Bogu za naše krizmanice, molimo za njih i želimo im snažan i svijetao put vjere. /**T. Š.**/

Blagdanski dani

Od početka školske godine do prvog kvartala, zbog epidemiološkog stanja u državi, nismo imali uobičajene aktivnosti. Naime, propisi ograničavaju susrete, predavanja, posjete te sportske discipline. Za crkvene službe s određenim uputama održana su misna slavlja i pobožnosti. U listopadu smo nazočili obredu preminuća sv. Franje u franjevačkoj crkvi, na posvetnoj slavi i na proštenju u katedrali sv. Terezije Avilske. Spomenuta slavlja uveličali smo ministriranjem, asistencijom i službom Riječi. Na Sve svete i Dušni dan bili smo kod svojih kuća i pomogli župnicima i roditeljima te posjetili grobove naših pokojnika.

Prvo tromjesečje

Prema Pravilniku i propisima za osmogodišnje i srednje škole, Nastavnički zbor nakon dva mjeseca rada treba održati sjednicu, a u jednoj školskoj godini to znači četiri održane sjednice. Biskupijska klasična gimnazija *Paulinum*, koja je uvrštena u akreditirane srednje škole, također se pridržava propisa i odredaba Ministarstva obrazovanja. U našoj školi profesori su sjednicu Nastavničkog zbora za klasifikaciju učenika održali 6. studenog, koju je vodio ravnatelj mons. József Miocs. Na dnevnom redu bila je klasifikacija učenika, rad i red te program nastave prema uputama Ministarstva obrazovanja. Nakon govora ravnatelja, profesori su iznijeli svoje primjedbe i iskustva u korist rada, kako bi učenici postigli još bolje rezultate na polugodištu.

Premинуo veliki promicatelj zvanja

Preč. Tibor Király iznenada je preminuo 17. listopada u 57. godini života i u 32. godini svećeničkog života. Nakon osnovne škole u Čoki, gimnaziju je pohađao u Biskupijskoj klasičnoj gimnaziji *Paulinum* u Subotici. Poslije mature, teološke znanosti je studirao na Visokoj bogosloviji u Đakovu. Svećenički red podijelio mu je 1988. biskup mons. László Huzsvár u župnoj crkvi Presvetog Trojstva u Čoki. Svećeničku službu počeo je u Vršcu, a zatim je služio u biskupiji po raznim župama kao kapelan, župni vikar i župnik. Od 1989. godine dobio je imenovanje za promicatelja zvanja, što je najsavjesnije vršio do svoje smrti. Od 1999. vršio je službu sinodalnog sudca. Od 2000. godine bio je članom Liturgijskog vijeća i Vijeća za obitelji. Od 2007. branitelj ženidbenog suda. Do preminuća, bio je župnikom Padeja i okolnih filijala. Pokopan je u rodnom mjestu u Crnoj Bari. Nažalost, zbog situacije s koronavirusom, mise zadušnice nije bilo. Obred sprovoda i propovijed održao je zrenjaninski biskup mons. László Németh SVD. Na dan sprovoda, naš rektor je u sjemenišnoj kapeli služio sv. misu zadušnicu. Pokoj vječni daruj mu, Gospodine!

Na izložbi gramofona

Pod naslovom „Zlatni vijek gramofona i ploča” priređena je izložba u subotičkom Gradskom muzeju. Na izložbi su izloženi razni stari fonografi, gramofoni i gramofonske ploče od 1854. godine pa do danas. Na ulazu u dvoranu za posjetitelje je radi boljeg snalaženja postavljena ploča na kojoj se može pročitati kratka povijest o počecima, razvitku i primjeni gramofonske

kulture, kako za osobni tako i za društveni život. Izložbu gramofona posjetili smo s posebnom pažnjom, pridržavajući određene propise zbog pandemije.

Film s koncertom

Prošli mjesec imali smo jedinstvenu priliku sudjelovati na izvanrednoj filmsko-glazbenoj priredbi. Na glavnom gradskom trgu tijekom tri uzastopne projekcije, građani su imali prilike pogledati kultne filmove Charlieja Chaplina. Povodom 130. obljetnice izuma nijemih filmova, Gradska uprava Subotice pridružila se Zagrebu, Novom Sadu, Iloku i Vukovaru u ovoj produkciji. Projekt je ostvaren financiranjem IPA programa, prekogranične suradnje Hrvatske i Srbije. Nositelji projekta su bili Zagrebačka filharmonija i Muzička omladina Novog Sada. Gledanje filmova pratio je orkestar Zagrebačke filharmonije pod ravnanjem mo. Krešimira Batinića. Filmovi Charlieja Chaplina prije sto godina bili su najpopularniji jer su prenosili poruke tadašnjeg aktualnog života građana.

Molitveno-duhovno bdjenje za mlade

U Novim Banovcima organizirana je 31. listopada molitveno-duhovna večer, bdjenje uoči svetkovine Svih svetih, kojoj su se odazvali mladi iz cijele Srijemske biskupije.

Inicijator i domaćin ove večeri bio je vlč. Dušan Milekić, voditelj ureda za mlade Srijemske biskupije. Molitveno-duhovna večer počela je euharistijskim slavljem u crkvi Rođenja BDM u Novim Banovcima, a predslavio ga je vlč. Milekić u zajedništvu s vlč. Zdravkom Čabracem, župnikom u Čereviću, vlč. Danijelom Katačićem, župnim vikarom iz Novoga Sada te vlč. Ivicom Zrnem, župnikom u Lačarku i koordinatorom Biskupijskog pastoralnog centra Srijemske biskupije. Nakon euharistijskoga slavlja uslijedio je drugi dio večeri, kada je izložen Presveti oltarski sakrament uz prigodno razmatranje. /Ivica Zrno/

Proslavljene obljetnice nadbiskupa Stanislava Hočevara

Beogradski nadbiskup Stanislav Hočevar proslavio je svečanom euharistijom u beogradskoj katedrali Uznesenja Blažene Djevice Marije na spomendan sv. Martina, 11. studenoga, 75 godina života i 20. obljetnicu biskupskog djelovanja.

Na slavlju je propovijedao vrhbosanski nadbiskup kardinal Vinko Puljić, koji je nakon zahvale nadbiskupovim roditeljima koji su mu darovali život u teškim vremenima i izložio ukratko njegov životni put i sve važne događaje iz nadbiskupova života. *Zato i jesu jubileji da čovjek stane pred Božje svjetlo i prepozna Božje djelo u našem životnom hodu. Još važnije da u našim stopama prepoznamo Kristov hod, koji hodi ovom zemljom po nama, da mu zahvalimo na povjerenju koje nam daje da*

s nama čini svoja djela za spas duša, kazao je. Zato kad s tobom, dragi brate u biskupstvu, zahvaljujem Bogu, od srca ti čestitam na toj otvorenosti da Bog po tebi čini evanđeoska djela. Da budeš graditelj i zajedništva i graditelj svjedočanstva svijetle nade pružajući ljudima zraku ljubavi kroz sve karitativne djelatnosti, poručio je slavljenu.

Na kraju slavlja, apostolski nuncij u Republici Srbiji mons. Luciano Suriani obznanio je odluku pape Franje da mons. Hočevar još dvije godine ostane beogradski nadbiskup i metropolit. U ime vjernika predsjednik Caritasa Beogradske nadbiskupije dr. Miloje Veljić darovao je nadbiskupu ikonu sv. Jelene, majke cara Konstantina. U zahvali prije blagoslova i otpusta, nadbiskup Hočevar rekao je da ga je odluka Svetog Oca iznenadila. *Nemoguće mi je izreći svoju svekoliku zahvalu. Zato molim svete nebeske duhove, vaše anđele čuvare, kao najbolje komunikatore da to učine u moje ime*, rekao je, napomenuvši kako je nemoguće zahvaliti svima kojima bi želio. Posebno se spomenuo salezijanaca čiji je član, žrtve svojih roditelja te braće i sestara u Sloveniji, kao i sv. Ivana Pavla II. koji ga je imenovao nadbiskupom. Zahvalivši predstavnicima drugih konfesija koji nisu mogli doći, ali su poslali delegacije i telefonski čestitali, istaknuo je da „drugog puta doli puta dijaloga nema.” /Prema: IKA/

Proslava svetkovine svetoga Dimitrija, đakona i mučenika u Srijemskoj Mitrovici

Nebeski zaštitnik Srijemske biskupije, sveti Dimitrije, đakon i mučenik proslavljen je u 26. listopada svečanim euharistijskim slavljem, koje je u dvorištu srijemskomitrovičke katedralne crkve predvodio je biskup msgr. Đuro Gašparović, biskup srijemski u koncelebraciji s mons. Eduardom Španovićem, generalnim vikarom Srijemske biskupije i župnikom Župe Srijemska Mitrovica, te desetak svećenika Srijemske biskupije.

Ovogodišnja proslava protekla je bez gostiju iz drugih biskupija zbog aktualne epidemije koronavirusa. Srijemski biskup, mons. Đuro Gašparović, podsjetio je vjernike u homiliji na povijesne okolnosti u kojima je živio i djelovao sv. Dimitrije, na stradanja i progone u kojima je i patron Srijemske biskupije položio život za Krista, ističući pritom hrabrost i veličinu đakona Dimitrija. Posebno je naglasio da jedino ljubav može čovjeka učiniti mučenikom i nagnati ga na herojsku spremnost žrtvovanja života za Krista, a u tome nam je primjer svetac kojega Srijemska biskupija slavi kao zaštitnika. Na misnom slavlju pjevao je zbor pod ravnanjem s. Cecilije Tomkić. /Tekst: Ana Hodak, Ivica Zrno/

Priopćenje Apostolske nuncijature o imenovanju mons. Mate Uzinića nadbiskupom koadjutorom Riječke nadbiskupije

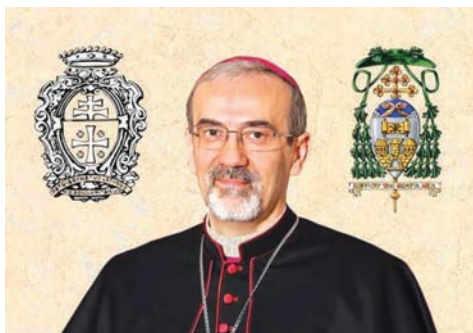
Papa Franjo imenovao je nadbiskupom koadjutorom Riječke nadbiskupije mons. Matu Uzinića, dosadašnjeg dubrovačkog biskupa, priopćila je u srijedu 4. studenoga Apostolska nuncijatura u Republici Hrvatskoj.

Nadbiskup Uzinić rođen je 17. rujna 1967. godine u Dubravi, u Splitsko-makarskoj nadbiskupiji, gdje je završio osnovnu školu. Formacijski put ga dalje vodi u Split, u gimnaziju i Nadbiskupsko sjemenište. Zaređen je za svećenika Splitsko-makarske nadbiskupije 27. lipnja 1993. godine. Godine 1996. odlazi na studij u Rim na Papinsko Lateransko sveučilište, postigavši 2000. godine licencijat iz crkvenog i civilnog prava. Obnašao je službu sudskog vikara i suca, vršio je službu rektora Bogoslovnog sjemeništa u Splitu. Dubrovačkim biskupom imenovao ga je papa Benedikt XVI. na blagdan sv. Franje Saleškog 24. siječnja 2011. godine. /IKA/

Papa Franjo imenovao mons. Pizzaballu jeruzalemskim patrijarhom

Sveti Otac imenovao je dosadašnjeg apostolskog upravitelja „sede vacante” Jeruzalemskoga latinskog patrijarhata mons. Pierbattistu Pizzaballu, OFM, novim patrijarhom, izvijestio je Tiskovni ured Svete Stolice.

Biblicum u Jeruzalemu 1993. završio je specijalizaciju te je postao profesorom biblijskoga hebrejskog jezika. Gvardijanom Samostana sv. Šimuna i Ane u Jeruzalemu

Mons. Pizzaballa rođen je 21. travnja 1965. u biskupiji Bergamo u Italiji. Doživotne zavjete u Franjevačkoj provinciji Krista Kralja (Bologna) položio je 14. kolovoza 1989. Za svećenika je zaređen u Bologni 15. rujna 1990. Na Franjevačkom studiju

postao je 9. svibnja 2001. Papa Franjo imenovao ga je 2016. naslovnim nadbiskupom Verba i apostolskim upraviteljem sede vacante Jeruzalemskoga latinskog patrijarhata. Za biskupa ga je u katedrali u Bergamu zaredio kardinal Leonardo Sandri 10. rujna. Mons. Pizzaballa član je Kongregacije za Istočne Crkve. /IKA/

Papa Franjo imenovao trinaest novih kardinala

Sveti Otac je uoči prve nedjelje došašća, 28. studenoga 2020., na konzistoriju imenovao 13 novih kardinala.

Novi kardinali su: mons. Mario Grech – generalni tajnik Biskupske sinode, mons. Marcello Semeraro – prefekt Kongregacije za proglašenje blaženih i svetih, mons. Antoine Kambanda – nadbiskup Kigalija (Ruanda), mons. Wilton D. Gregory – nadbiskup Washingtona, mons. Jose F. Advincula – nadbiskup Capiza (Filipini), mons. Celestino Aós Braco, OFM Cap. – nadbiskup Santiago de Chilea, mons. Cornelius Sim – naslovni biskup Puzia di Numidia i apostolski vikar za Bruneje, mons. Augusto Paolo Lojudice – nadbiskup Siene, Colle Val d'Elsa i Montalcina, fra Mauro Gambetti, OFM Conv. – kustos Svetog samostana u Asizu te četvorica crkvenih velikodostojnika koji su stariji od 80 godina: mons. Felipe Arizmendi Esquivel (Meksiko), mons. Silvano M. Tomasi – apostolski nuncij, preč. Raniero Cantalamessa, OFM Cap. – propovjednik Papinskog doma i mons. Enrico Feroci – župnik Svete Marije od Božanske Ljubavi u Castel di Levi. /vatican.news/

U Čileu u prosvjedima zapaljene dvije crkve

Najmanje dvije crkve zapaljene su 18. listopada u čileanskome glavnom gradu Santiago de Chileu u prosvjedima na prvu godišnjicu smrtonosnih prosvjeda protiv konzervativne vlade, izvijestila je HINA.

U nedjelju, 18. listopada, skupina prosvjednika spalila je crkvu svetog Franje Borgie, te crkvu Uznesenja Blažene Djevice Marije, jednu od najstarijih u glavnom gradu Čilea, s poviješću dugom više od 150 godina. Fotografije objavljene na društvenim mrežama pokazuju kako se ruši toranj crkve Uznesenja, jedne od najstarijih u gradu. Prosvjedi su nedavno opet izbili uoči referenduma 25. listopada na kojemu Čileanci odlučuju žele li novi Ustav, jedan od ključnih zahtjeva prosvjednika. Sadašnji Ustav iz 1980. datira iz doba diktature Augusta Pinocheta. „Nasilje je zlo, a oni koji siju nasilje žanju razaranje, bol i smrt. Nemojmo nikada odobravati nasilje” – potaknuo je nadbiskup čileanskoga glavnog grada Santiago, Celestino Aós. /vatican.news/

Značajna donacija za Hrvatsku kuću

Tajnik Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske Zvonko Milas i predsjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća u Srbiji Jasna Vojnić potpisali su 15. listopada u prostorijama HNV-a Ugovor o financijskoj potpori za provedbu projekata „Izgradnja Hrvatske kuće u Subotici” i „Kadrovsko snaženje hrvatske zajednice u Republici Srbiji”.

Ukupna vrijednost donacije je 1,5 milijuna kuna (200.000 eura), od čega će za izgradnju Hrvatske kuće biti izdvojeno 1,3 milijuna, a za kadrovsko osnaživanje 200.000 kuna. Hrvatska kuća u Subotici imaće preko 900 četvornih metara i nalaziti će se u Preradovićevoj ulici, pokraj sadašnjeg sjedišta HNV-a.

Potpisivanju ugovora u Subotici nazočio je i ministar vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske **Gordan Grlić Radman**, kojemu je ovo bio prvi službeni posjet hrvatskoj zajednici u Srbiji. On je istaknuo kako je kroz potporu ovome, ali i drugim projektima, vidljivo da Hrvatska stoji uz Hrvate u Srbiji. Prije potpisivanja ugovora održan je sastanak na kojem su čelnici triju profesionalnih hrvatskih institucija dužnosnike iz Hrvatske i njihove suradnike upoznali s izazovima u svojem radu, ali i s aktualnim položajem Hrvata u Srbiji. Sastanku su nazočili i predstavnici hrvatske diplomacije u Srbiji.

Rodna kuća bana Jelačića svečano predana hrvatskoj zajednici u Srbiji

Simbolično, 16. listopada, na dan rođenja bana Josipa Jelačića, rodna kuća ovog velikana u Petrovaradinu svečano je predana na uporabu Hrvatskom nacionalnom vijeću, odnosno hrvatskoj nacionalnoj zajednici u Srbiji.

Kuća u kojoj je Jelačić rođen 1801. bit će, prema najavama, korištena za djelovanje HNV-a i mjesnih hrvatskih udruga te održavanje kulturnih programa. Kako bi objekt došao u posjed ove manjinske zajednice, sredstva za kupnju dijela kuće (oko 250 četvornih metara), u iznosu od 600.000 eura, osigurala je Vlada Srbije.

Ovome događaju nazočili su i najviši državni dužnosnici iz Srbije i Hrvatske – predsjednik Srbije **Aleksandar Vučić** i izaslanik premijera Hrvatske Andreja Plenkovića, ministar vanjskih i europskih poslova Hrvatske **Gordan Grlić Radman**.

Treći Festival tradicijskog pivanja

Treći Festival tradicijskog pivanja održan je 17. listopada u Velikoj dvorani Hrvatskog kulturnog centra „Bunjevačko kolo” u Subotici.

Tradicijska pjesma i ove godine okupila je ljubitelje i poznavatelje ove vrste glazbe, no ne u planiranom broju. Iako je Festival ove godine trebao proširiti svoje granice, iz svima poznatih razloga održan je u skladu s epidemiološkim mjerama i uz nazočnost skupina samo iz Vojvodine. Također, broj sudionika po skupinama bio je ograničen, no to nije umanjilo autentičnost izvođenja.

Festival je bio natjecateljskog karaktera, te su dodijeljene i prve tri nagrade. Po mišljenju žirija prvo mjesto osvojila je Muška pjevačka skupina „Krajolik Lika” iz Novog Žednika, drugo mjesto pripalo je Ženskom pjevačkom društvu „Banija” iz Prigrevice, a treća nagrada Ženskom pjevačkom sastavu „Gusle” iz Kikinde. Dodijeljena su i dva specijalna priznanja koja su dobili: Ženska pjevačka skupina „Vreteno” iz Banatskog Karađorđeva i članice Ženske pjevačke skupine „Prelje”, koje djeluju pri HKC-u „Bunjevačko kolo”. Osim nagrađenih i spomenutih skupina, nastupile su još i dobro poznata ŽPS „Kraljice Bodroga” iz Monoštora i članice Ženskog omladinskog zbora iz Subotice.

Održan listopadski Etnokamp Hrvatske čitaonice

Listopadski Etnokamp Hrvatske čitaonice za učenike nižih razreda osnovne škole održan je 23. i 24. listopada u prostorijama doma DSHV-a.

Poštujući epidemiološke mjere i preporuke sa smanjenim i ograničenim brojem sudionika, djeca su sudjelovala u šest kreativno-manualnih, duhovnoj i zabavno-rekreativnim radionicama. Glavna tema kampa bilo je kazalište te su izradivši vlastite lutkice na prst mali sudionici kampa premijerno izveli nekoliko autorskih predstava.

Marijanski pučki festival u Monošturu

U organizaciji mjesnog KUDH „Bodrog”, u monoštorskoj crkvi sv. Petra i Pavla održan je 24. listopada XIV. Marijanski pučki festival.

Sudjelovale su pjevačke skupine HKPD-a „Silvije Strahimir Kranjčević” iz Berega, HKUD-a „Vladimir Nazor” iz Sombora, KUD-a „Carza” iz Apatina te domaćini KUDH „Bodrog” (Kraljice Bodroga). Zbog epidemiološke situacije uvjetovane koronavirusom, Festival je održan bez prisustva publike, ali je zato prenošen uživo na Facebook stranici KUDH-a „Bodrog”.

Pjesničke posvete Matošu u sunakladi ZKVH-a

Društvo hrvatskih književnika iz Zagreba organiziralo je 28. listopada tribinu na kojoj je predstavljena knjiga *Moderato dolcissimo – Pjesničke posvete Antunu Gustavu Matošu*, koja je tiskana u sklopu projekta Dani Antuna Gustava Matoša (Plavna – Tovarnik – Osijek – Zagreb).

Knjiga je izišla u sunakladi Društva hrvatskih književnika – Ogranak slavonsko-baranjsko-srijemski iz Osijeka i Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata iz Subotice.

Prva novosadska „Noć hramova”

Po uzoru na „Noći (otvorenih) crkava” i bečku „Lange Nacht der Kirchen”, u Novom Sadu je 1. studenoga upriličena prva „Noć hramova”, koja se mogla pratiti putem YouTubea.

Manifestaciju je organizirala udruga HBO „Color Media Events”. U program su, s namjerom predstavljanja arhitekture, vjerskog i kulturnog života u objektima koji pripadaju crkvama i vjerskim zajednicama u Novom Sadu, bili uključeni koncerti i predstavljanja pojedinih objekata i vjernih zajednica, tijekom noći (prvobitno je bilo planirano da to bude 31. listopada, no pomaknuto je za jedan dan zbog tehničkih problema). Program se odvijao u novosadskoj sinagogi, kapeli na Židovskom groblju, grkokatoličkoj konkatedrali sv. Petra i Pavla, slovačkoj evangeličkoj crkvi, reformatskoj kršćanskoj crkvi, župnoj crkvi Imena Marijina (čiju je povijest i povijest župne zajednice predstavio župni vikar **Daniel Katačić**), a jedan prijenos realiziran je i iz kriptе Spomen-hrama Svetog Save iz Beograda.

Premijera predstave Avaške godine

U velikoj dvorani HKC-a „Bunjevačko kolo” u Subotici, 8. studenoga premijerno je izveden poetski prikaz *Avaških godina*, koje je napisao Milovan Miković.

Djelo je dramatisirala i režirala **Nevena Mlinko**, a izveli su ga glumci Književno-teatarskog kružoka HKC-a „Bunjevačko kolo” iz Subotice. Zbog velike

zainteresiranosti publike, ista predstava igrana je i 10. i 23. studenoga, također u HKC-u „Bunjevačko kolo”.

Prva sjednica UO Fondacije „Antun Gustav Matoš”

U Beogradu je 10. studenoga održana prva sjednica Upravnog odbora Fondacije „Antun Gustav Matoš”. Na sjednici je konstituiran Upravni odbor, usvojen Statut i Odluka o prijedlogu za upravitelja Fondacije.

Prema riječima predsjednice HNV-a Jasne Vojnić, na sjednici se razgovaralo i o modalitetima ustupanja prostora na korištenje udrugama kulture i drugim zainteresiranim pojedincima. Odluku o osnivanju Fondacije „Antun Gustav Matoš” vijećnici HNV-a jednoglasno su usvojili na sjednici 4. studenoga. Tada je usvojena i Odluka o osnutku Fondacije i Odluka o imenovanju članova UO i **Mate Principa** kao predsjednika UO Fondacije.

Premijera filma „Ovako smo počeli”

U godini obilježavanja svog velikog jubileja – 50. obljetnice od osnutka, HKC „Bunjevačko kolo” iz Subotice je kao jedan od projekata realiziralo i dokumentarni film „Ovako smo počeli”.

Film je premijerno prikazan 15. studenoga u dva terminima u svečanoj dvorani Centra, a u njemu su predstavljena sjećanja prve generacije koja je igrala u tadašnjem HKUD-u „Bunjevačko kolo”.

Nedjelja, 06. 12. 2020. DRUGA NEDJELJA DOŠAŠĆA

ČITANJA: Iz 40, 1-5.9-11; Ps 85, 9ab-14; 2Pt 3, 8-14; Mk 1, 1-8

Prorok Izaija uzvikuje: „Evo Boga vašega”. Zaista, dolazi Kralj i potrebno je pripremiti put – okončati s grješnim navikama i odlučiti se živjeti po Evanđelju. Ivan Krstitelj, glasnik Kralja koji dolazi, svojim propovijedanjem pripravlja put Gospodinu. Činimo i mi tako. Svjedočimo o Kristu onima koje susrećemo, govorimo im o njemu. A najvažnije je svjedočiti svojim djelima. Neka po primjeru našeg života drugi prepoznaju onoga koji dolazi.

Nedjelja, 13. 12. 2020. TREĆA NEDJELJA DOŠAŠĆA

ČITANJA: Iz 61, 1-2a.10-11; Otp. pj.: Lk 1, 46-50.53-54; 1Sol 5, 16-24; Iv 1, 6-8.19-28

Ova treća nedjelja došašća naziva se „nedjelja gaudete”, „radujte se” jer ulazna antifona svete mise poziva na radost: „Radujte se u Gospodinu uvijek! Ponavljam: radujte se”. I odmah potom dodaje povod za to: „Gospodin je blizu!” Eto razloga za radost. No, prava radost nije samo plod zabave. Prava je radost vezana uz nešto dublje, ona je vezana uz odnos s Bogom. Istinska radost nije jednostavno prolazno duševno stanje, niti je nešto što se postiže vlastitim naporima, ona je dar, plod susreta s Isusovom živom osobom i otvaranja prostora za njega u vlastitom srcu. Takvom radošću raduje se i prorok Izaija u prvom čitanju, na takvu radost u poziva i sveti Pavao jer samo s radošću kršćanskog svjedočenja možemo nositi svjetlo u svijet poput Ivana Krstitelja u evanđelju.

Nedjelja, 20. 12. 2020. ČETVRTA NEDJELJA DOŠAŠĆA

ČITANJA: 2Sam 7.1-5.8b-12, 14a.16; Ps 89, 2-5.27.29; Rim 16, 25-27; Lk 1, 26-38

U evanđelju ove četvrte nedjelje došašća slušamo o Navještenju. Svega par dana od svetkovine Božića, pozvani smo upraviti pogled na neizrecivo otajstvo koje je Marija čuvala devet mjeseci u svojem djevičanskom krilu: otajstvo Boga koji je postao čovjekom. Promišljajući o djevičanskom začeću, sveti su oci voljeli koristiti sliku začeca vjerom. Naime, prije nego li je

Marija začela u utrobi Sina Božjega, ona ga je začela u srcu vjerom. I mi smo pozvani poput Marije vjerovati Gospodinu i svaki dan u svome srcu začeti Isusa i njegovu poruku, te po njoj živjeti. Tako ćemo sagraditi Gospodinu pravi dom u kojemu može prebivati. To nije rukotvoreni dom o kojem je promišljao kralj David, ovo je dom koji se nalazi u toplini vjerničkog srca.

Petak, 25. 12. 2020. ROĐENJE GOSPODINOVO. BOŽIĆ, Svetkovina

ČITANJA: Iz 52, 7-10; Ps 98, 1-6; Heb 1, 1-6; Iv 1, 1-18

Na ovaj dan konačno nam je progovorio Gospodin u svome Sinu. Riječ je Tijelom postala. Onaj vječni, neizmjerni radi našeg se otkupljenja ponizio i dao sebe ograničiti u krhko tijelo malenog djeteta. On i danas dolazi k svojim, dolazi k nama. Nastojmo primiti ga. Sjetimo se da je oltar poput krila Marijina gdje nekoć Riječ Tijelom postala, sada zbog nas Kruhom postaje. Otvorimo mu svoje srce da se može u nama nastaniti i prebivati u nama. Prilikom svakog primanja svete pričešti poželimo Isusu dobrodošlicu u naše srce, otvorimo mu vrata vjere i dopustimo mu da se rodi u našem srcu. Djeca su Božja oni koji vjeruju njegovoj riječi, kod takvih se Isus nastanjuje.

Nedjelja, 27. 12. 2020. SV. OBITELJ ISUSA, MARIJE I JOSIPA

ČITANJA: vl.: Post 15, 1-6; 21, 1-3; Ps 105, 1-6.8-9; Heb 11, 8.11-12.17-19; Lk 2, 22-40

Na ovu nedjelju slavimo Svetu nazaretsku obitelj. Ozračje ne može biti prikladnije jer je Božić u pravom smislu riječi obiteljski blagdan. Isus se htio roditi i odrasti u ljudskoj obitelji. To je obitelj poput svih i, kao takva, je uzor bračne ljubavi, suradnje, žrtve i predanja Božjoj providnosti, ali uz sve to ova obitelj ima i jedno posebno poslanje – skrb za Božjega Sina. Sveta obitelj uzor je svakoj kršćanskoj obitelji. I Marija i Josip prolaze i radosne i žalosne trenutke, baš poput svake ljudske obitelji. S radošću prikazuju Isusa u hramu, no tu ih čeka proročanstvo o Isusovoj budućoj patnji. Oni sve prihvaćaju i sve prikazuju Bogu. Zato nam je Sveta obitelj osobiti uzor predanja Božjoj volji – sve prihvatiti iz njegove ruke. To je Abrahamova vjera o kojoj nam govore prvo i drugo čitanje.

Euharistijska služba, I. dio

Al' se nekad dobro jelo, baš!

Novo poglavlje našega razmatranja o Svetoj misi otvaramo, možda ne posve prilično, pjesmom Đ. Balaševića „Al' se nekad dobro jelo”. Spjevana je to oda karakteristične vojvođanske gostoljubivosti i preobilja. Protagonisti šaljive sage, društveni kum Pera, dipl. agronom i žena mu Sida, okretna i *brža od raketle*, ne daju svojim gostima odvojiti se od *astala*, na kojem se u beskonačnom defileu izmjenjuju đakonije svih fela. Premda je namjera pošaliti se s prekomjernim obiljem hrane i izraženom gostoprimljivošću, dublji smisao ove pjesme pruža antropološke i, bez pretjerivanja, eminentno teološke ukaze. Gosti kuma Pere su u veselom zajedništvu, zbrinuti od vanjske hladnoće, osipnuti brigom domaćinâ, u ozračju u kojem suvišak svega nije nimalo usiljenost ili snobizam, nego događanje gozbe. Prepušten gozbi, sudionik ulazi u novu dimenziju ljudskosti, u kojoj izmiče onom svakodnevnom, običnom, doživljava pripadnost, opuštenost, gubi pojam o vremenu (u gozbi vrijeme zadobiva karakteristike vječnosti), ne pazi na dozvoljeni unos kalorija (u gozbi nema askeze, zatezanja remena i discipliniranja tijela). Sudionik gozbe dopušta si, makar na tren, život bez briga i jada; nabori na licu nisu sad od zabrinutosti, grča, već od veselja. Gozba nipošto nije bijeg od realnosti i zbilje, već prkos zbilji koja pretendira biti jedina pravovažeća. Kriza gozbenih slavlja nije samo u nedostatku društvenosti, potrebe biti-s-drugim, nego izvire i iz nametnutog grizodušja da je to gubitak dragocjenog vremena, da je pravi život samo onaj napeti, ozbiljni, učinkoviti. Mentalitet današnjice, doduše, dopušta neki vid „ispuštanja ventila”, ali to uglavnom nema veze sa slavljem na koje mi smjeramo. F. Nietzsche bio je u pravu kad je rekao: „nije umijeće pripremiti slavlje, nego pronaći one koji će se njemu radovati”.

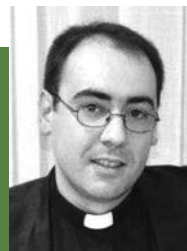
ODJEDARED ASTAL ŠAREN...

Sjesti za stol, razgovarati, dijeliti misli i osjećati zajedništvo ljudska su iskustva koja su u mnogočemu dodirna s jelom i blagovanjem. Naravno, razgovarati

se može bilo gdje, ali razgovor za stolom daje riječi težinu, uobličuje ju u povjerenje, u obećanje, u sigurnost da je izgovorena riječ istinita. I jesti se može na više načina: usputno, hodajući, stojeći... *Fast food* kultura današnjice ima što o tome reći. No, blagovanje je više od jela. Ono uključuje pripremu jela i pripremu za jelo, dostatno vrijeme, posebnost trenutka, stol, pribor i ures stola, posluživanje, slijed jelâ i ritual uzimanja hrane, ljepotu razgovora, blizinu i zajedništvo osoba. Hrvatska riječ *blagovati* pomalo nestaje iz svakodnevne uporabe, a izvorno znači *dobro jesti* jer odrednica *blago* nosi značenje dobrog (kao i u glagolu „blagosloviti”, dobro govoriti), pa je u izvedenome značenju nekoć mogao značiti i „jesti meso”, tj. jesti ono što se smatralo dobrim jelom i što se nije jelo svaki dan (A. Crnčević). Blagovanje je, stoga, pripadalo posebnim danima, nedjelji i blagdanima, koji su neodvojiva od slavlja i zajedništva. *Blagdanovanju* pripada blagovanje. Blagovanje koje je osmišljeno blagdanom ne vrjednuje se kroz cijenu i vrijednost jela. U tome ozračju i samo jelo postaje simbolom, nositeljem značenja i odnosa, a ne samo kalorija.

Da blagovanje nosi znatno šire značenje od hranjenja pokazuje i razvojni put glagola *hraniti (se)*. On izvorno nema veze s jelom jer je „hraniti” nekoć značilo čuvati, štititi, što je danas zadržano u riječima: pismohrana, tjelohranitelj, pohrana, svetohranište... Zato „hraniti se” govori o čuvanju ili održavanju tjelesnoga života ili zdravlja te nema dublju značenjsku poveznicu s gozбом, zajedništvom i blagovanjem. Dok hranjenje utažuje glad za jelom i čuva zdravlje tijela, blagovanje hrani našu glad za zajedništvom, razgovorom, blizinom i slavljenjem. Kultura zdravoga hranjenja i pozornost na nutricionističke vrijednosti potisnule su kulturu blagovanja. Blagovanje je pak obred koji se ostvaruje u zajedništvu osoba koje povezuje neka veza blizine. Pozvati nekoga k stolu nije, stoga, svedivo na „dati jesti”. Primiti nekoga za stol znači dati mu prostora u svome životu, dijeliti s njim život. Gozba može biti i lijek ranjenome zajedništvu. Kad još nemamo snage za oprostjenje, ono će se roditi smognemo li snage sjesti za stol i zajedno blagovati.

Iz širine ovih misli nazire se ljepota kršćanske kulture, oblikovane liturgijskim slavljenjem Kristova otajstva spasenja, čiji se spomen u Crkvi uprisutnjuje i odjelotvoruje po jedinstvenome obrednom blagovanju. Mi kršćani okupljamo se na slušanje Božje riječi i blagovanje Kristova tijela. Stoga ćemo naredne nastavke ove naše rubrike posvetiti drugoj velikoj cjelini u Svetoj misi, a to je *euharistijska služba*, u kojoj je centralni dio stol – oltar oko kojega se okuplja zajednica koja blaguje.

Lukino evanđelje (V. dio, 9,51-19,28)

Poglavlja od 9,51 do 19,28 jesu vlastitost Lukina teksta. Ne nalazimo ih kod drugih evanđelista. Prikazuju put preko Samarije do Jeruzalema. Vjerojatno je sakupio iz različitih izvora druge ili treće generacije vjernika.

Na ovom putu Učitelj susreće malene ljude, koji ga prihvaćaju ili odbijaju. No, Božji poziv upućen je svima: *Slavim te Oče, Gospodaru neba i zemlje... jer si ovo objavio malenima* (10,21). Isusu je cilj obični čovjek, koji je dobio poziv od Oca na plemeniti život na zemlji i na vječni život u nebu. U njegovim čudima mogu iskusiti izravni božanski zahvat. No, u prisposodobama ili u stvarnim događajima, Nazarećanin čovjeka čini oruđem božanske dobrote: Milosrdni Samaritanac ostaje zauvijek simbol duboke ljudske i božanske ljubavi prema bližnjemu (10,25), ili finoća i poštivanje Marte i Marije prema Učitelju (10,38). Isus malene uči molitvi „Očenaša” (11,1-4) – jer moraju znati kako se obratiti cilju života: Osobi, koja poziva preko Sina na obnovljeni život.

Čovjek koji se moli ozbiljno shvaća svoja djela. Isus na primjerima gradi svoj nauk: „Čuvajte se... licemjerja” (12,1), „Čuvajte se svake pohlepe” (12,15), „Ne uznemirujte se! Tražite Kraljevstvo nebeskog Oca, a sve ostalo će vam se nadodati!”. Od ovoga „velikani” svijeta ništa ne čuju niti shvaćaju, ali maleni da. Gore navedenih deset poglavlja samo površno govore o Isusovu putovanju u geografskom smislu. Otkupitelj putuje prema središtu ljudskoga srca. Kada hvalje njegovu majku Mariju, on kaže: *Većma blago onima, koji slušaju riječ Božju i čuvaju je!* (12,28).

Isus dalje nastavlja: *Ne boj se stado malo, jer je odlučio vaš Otac da vam dadne Kraljevstvo!* (12,32). Na zemlji silnici grabe ovakvo ili onakvo „kraljevstvo” – vlast, bogatstvo, užitke... Maleni su mudriji: oni ne grabe od drugih nego daju, poklanjaju iz vlastite osobe. To je najvrjednije što možemo pružati, kao što i Isus na križu bio najdjelotvorniji, kada je dao svoj život za nas. Maleni su najvrjedniji: *Kada priređuješ gozbu*

pozivaj siromahe, sakate, hrome i slijepel! Tada će ti biti blago, jer nemaju čime uzvratiti (14,14).

Isus ne traži samo malene već i one koji su izgubljeni. Gledajmo kako Otac čeka rasipnog sina, koji se želi vratiti: *...Poleti, pade mu oko vrata, i izljubi ga* (15,20). Bog duboko suosjeća s grješnicima, no svaki mora učiniti preokret u svome srcu jer Otac nikoga ne spašava bez čovjeka. Ako pratimo tekst, možemo vidjeti da Isus sve dublje i dublje prilazi ljudskoj duši. Ne približava se toliko Jeruzalemu, nego svome bratu. To će i potvrditi: *Kraljevstvo Božje je među vama!* (17,21).

Mada Luka nastavlja dalje svojim tekstom do 19,28 – kada Isus stiže u Jeruzalem, možemo reći da je s onim: „Kraljevstvo Božje je među vama!” stigao do središta ljudske duše. Evanđelje, osobito ovaj dio, koji je pun

Bog duboko suosjeća s grješnicima, no svaki mora učiniti preokret u svome srcu jer Otac nikoga ne spašava bez čovjeka.

prošlih događaja, susreta i putovanja, čuda, naučavanja – po Božjoj nakani – mora se aktualizirati.

Rečenica prikazuje našu realnost: Isus je zbilja učinio po Euharistiji da on sam bude među nama. Bolje rečeno: u nama. Put do Jeruzalema jest zapravo put do vjernika. U tom ljudskom srcu Uskrsloga može čekati opet križ ili čovjek, koji je odan njemu. Luka je opisao izvana kako ljudi mogu odgovoriti na Isusov dolazak. Mi pak moramo dublje shvaćati: prvi se odgovor rađa uvijek u razumu, u volji, u osobnim planovima pojedinca. Kada progovore usta, ili poleti ruka nešto ostvariti, to je uvijek drugotno. U Euharistiji Isus stiže do središta vjernika, do svetoga grada njegove nutrine. U katoliku ga ondje ne čeka muka i križ već čovjek koji se obnavlja u svom moralu i vjeri. Po Euharistiji se ostvaruje ono: *Ne boj se stado malo, jer je odlučio vaš Otac da vam dadne Kraljevstvo!* To kraljevstvo je sam uskrsli Gospodin. Luka opisuje Isusovo geografsko putovanje, ali je po tim događajima pokazao Sinovu nesebičnost. Kako je u Jeruzalemu sebe predao na križu, tako u nekrvnoj žrtvi i dan danas daruje sebe malenima, koji su zapravo najveće blago ovoga svijeta i budućega u nebu.

Dobrohotnost pastirske službe

Biblijska slika pastira

Slika pastira jedna je od značajnijih starozavjetnih slika. Njome se opisuje Božji odnos prema njegovu narodu Izraelu, a i prema svim vjernicima. Slika pastira potječe iz zemljoradničkog okružja, a biblijski pisci odnose između pastira i ovaca primjenjuju u društvenom i političkom životu, pa se slikom pastira opisuju odnosi između vođa naroda i povjerenog im puka. U toj društveno-političkoj primjeni, riječju *pastir* označavaju se napose proroci, kraljevi i svećenici (usp. 2 Sam 5,2). Prema riječima Knjige Postanka svakom je čovjeku dana dužnost da se pastirskom brigom odnosi prema svijetu u kojemu živi i u kojega ga je Bog postavio. Prigodom postavljanja čovjeka u edenski vrt Bog je čovjeku dao zadaću da vrt „obrađuje i čuva” (Post 2,15). Hebrejska riječ *šamar* – čuvati – i naziv za pastira – *šomer* – glagol su i imenica istog korijena kao i u hrvatskom jeziku *pâsti* i *pastir*. Upravo je riječ „čuva” ključna riječ koja označava *pastirsku brigu* i poslanje čovjeka u svijetu. Čak i kada je govor o *gospodarenju* i *vladanju*, čovjeku je povjereno poslanje da se u svijetu ponaša kao *domaćin* i da se za sva stvorenja brine, da čuva povjereni mu svijet na *sliku Božju* – na način kako to Bog čini (usp. Post 1,27-28).

Slikom pastira označava se dobrohotni stav onoga koji se skrbi prema onima koji tu skrb primaju. Dobar i dobrohotni pastir priskrbljuje svom stadu sve potrebno za život i napredak, vodi svoje ovce i upravlja ih prema dobrim izvorima i kvalitetnoj ispaši (Ps 23,1-3). Pravi pastir svoga naroda je Bog sam (Ps 95,7), a vođe naroda, Abraham, Mojsije, David i mnogi drugi, koji su nazvani pastirima, dužni su vršiti službu vođenja i upravljanja na Božju sliku i prema njegovim uputama (Ps 78,70-72; Ez 34,23-24). Poslanje pastira – upravitelja naroda, kraljeva i svećenika – jest da svojom razumnom i mudrom službom svjedoče kako Bog po njima skrbi za svoj narod i kako po njihovim djelima Bog brine za dobrobit onih koje je im je povjerio da ih vode (usp. Jr 3,15; 23,4).

BOŽJE OPOMENE PASTIRIMA

Pastirsku službu Božje skrbi nad Božjim narodom nosili su kraljevi, proroci i vođe Izraela u Starom zavjetu, a novozavjetni spisi pastirsku službu pripisuju apostolima, starješinama i nadglednicima Crkve. Biblijske pripovijesti ne opisuju samo „romantičnim” i lijepim riječima ljude koji su vršili ovu važnu službu. Štoviše, Stari i Novi zavjet prepuni su opisa koji govore o „stvarnom stanju” i životu pastira kao i o zloporabama ove službe. Sve to govori da služba pastirske skrbi nije ni

malo laka, već da je to vrlo zahtjevno i prilično opasno poslanje. Oni koji nose službu pastira često su se susretali s velikom odgovornošću pred kojom su u mnogo situacija pokleknuli i posustali, a neki su, zbog pogrešnog načina izvršavanja pastirske zadaće ozbiljno grijeshili i pred Bogom i pred ljudima te su zavrijedili Božju kaznu i izazvali Božji gnjev i srdžbu (Ez 34,17-22; Jr 23,1; 50,7; Zah 10,2-3). Kada su pastiri umjesto služenja izabrali gospodovanje, a umjesto brige vršili vlast i iskorištavali svoj društveni položaj, Bog ih je razvlastio i obećao da će se sam osobno brinuti za svoj narod. Poslat će svom narodu nove pastire koji će ga voditi i njime upravljati, koji će se za njegov narod zauzimati dobrohotnom brigom (Zah 11,16; Ez 34,23). Prva Crkva je u Kristu prepoznala Dobrog Pastira koji pažljivim okom i svojim suosjećajnim srcem skrbi za narod, te se posebnom brigom odnosi prema onima koji su izgubljeni ili zalutali (usp. Mt 9,36; Lk 15,4-7).

PASTIRI PREMA LIKU KRISTA DOBROG PASTIRA

Krist je Dobri Pastir koji se i po cijenu vlastitog života skrbi za dobrobit naroda (Iv 10,11). Pastiri Crkve pozvani su dostojanstveno i dobrohotno vršiti službu vođenja vjerničkog naroda na sliku Krista Dobrog pastira i čuvara duša (1 Pt 2,25; Heb 13,20). Vođenje naroda Božjeg je služba samoga Krista Pastira, a oni kojima je povjerena upraviteljstvo i čine vidljivom Božju skrb. Vođeni dobrohotnošću i ljubavlju za povjereni im narod dužni su upotrebljavati sva svoja znanja i umijeća kako bi opskrbili povjerenom im stado svime što mu je za život potrebno. Poznavanjem vlastitoga stada i okolnosti u kojima se nalazi trebaju prepoznavati njegove potrebe, skrbiti se za svakoga, biti milosrdni prema siromasima i onima koji trpe oskudicu, tražiti izgubljene i zalutale te im, radosni što su našli ovcu izgubljenu, povijati rane i liječiti njihove bolesti. Najvažnije poslanje pastira Crkve, kao nasljednika praotaca, kraljeva, proroka, svećenika i apostola jest hraniti svoje ovce Božjom riječju, podizati u njima nadu i povjerenje čak i onda kad su okolnosti života u kojima se stado nalazi teške i opasne te zahtijevaju mučeničko svjedočenje (Rim 5,2-4). Kao i inače u realnom poslu pastira, tako i u crkvenom pastirskom poslanju, dobri pastir uvijek dobrohotno i dobrovoljno korača pred svojim stadom, ide ispred svih prvi – prvi biva proslavljen, ali i prvi strada (usp. Iv 10,11; 1 Pt 5,2-4).

Razgovor s novozaređenim subotičkim biskupom, mons. Slavkom Večerinom

Živjeti po Kristu, s Kristom i u Kristu

Mons. Slavko Večerina rođen je 6. lipnja 1957. godine u Subotici. Nakon osnovne škole završio je Gimnaziju u Subotici, a kao bogoslov Subotičke biskupije, od 1976. do 1983. boravio je u Nadbiskupijskom bogoslovnom sjemeništu u Zagrebu, te je ondje na Katoličkom bogoslovnom fakultetu pohađao filozofsko-teološki studij. Za svećenika Subotičke biskupije zaređen je 14. kolovoza 1983. Prve dvije godine svećeničke službe djelovao je kao župni vikar u Župi Presvetog Trojstva u Somboru, pa je u ljeto 1985. imenovan upraviteljem Župe sv. Pavla u Baču. Potom je 1991. premješten u Suboticu, gdje je obnašao službu duhovnika u Malom sjemeništu „Paulinum” i arhivara Biskupskog ordinarijata.

U razdoblju od 1994. do 2006. vršio je službu tajnika Subotičke biskupije. Župničku službu vršio je u

Župi sv. Petra i Pavla u Bajmaku u razdoblju od 1998. do 2008., a potom od 2011. do 2016. u Župi Marije Majke Crkve u Subotici te je istodobno bio i rektorom marijanskog svetišta „Bunarić”, a od 2016. do imenovanja subotičkim biskupom 2020. godine, bio je župnik Župe Uzvišenja svetoga Križa u Somboru.

Službu generalnog vikara Subotičke biskupije obnašao je od 2005. godine, a u dva mandata bio je članom Zbora savjetnika. Članom Liturgijskog vijeća Biskupske konferencije SR Jugoslavije, a potom i Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda, bio je u razdoblju od 1999. do 2009. Titulom naslovnog opata akošmonoštorske opatije Blažene Djevice Marije imenovan je 15. veljače 2004., a prelatom Njegove Svetosti 16. siječnja 2006. godine.

Zvonik: U mjesnoj Crkvi biskupsko imenovanje događalo se do sada vrlo rijetko. Vi ćete biti treći po redu na stolici subotičkih biskupa. Netko daje prvenstvo časti biskupske službe, neki drugi težini te zadaće, treći je stavljaju u koordinate suvremenog menadžerskog posla. Što smatrate najvažnijom zadaćom pastira Crkve u Bačkoj u sadašnjem vremenu?

Mons. Slavko V.: Nije jednostavno odgovoriti na ovo vaše pitanje. Ne može se poreći da vršenje biskupske službe nije čast, ali isto tako vršenje biskupske službe predstavlja i određenju težinu, ili možda bolje rečeno predstavlja težinu odgovornosti. No, kada bih kratko želio odgovoriti na ovo vaše pitanje onda bih jednostavno riječima Biblije rekao da je biskup u punom smislu riječi pastir. Pastir koji se brine za povjerenje mu stado, koji se brine da to stado izvodi na zdravu pašu, da ga napaja na izvorima pitke vode, da pronalazi izgubljenu ovcu svoga stada itd. Istina, nisam rekao ništa novo i ništa spektakularno, ali mislim da sam rekao ono što je bitno tj. ono što je Isus imao na umu kada je svoje apostole slao navješćivati Radosnu vijest. I ne trebamo se puno mučiti u traženju nekih definicija biskupske službe. Uzmimo u ruke tekstove Evanđelja i iščitavajmo ih. U njima ćemo naći sve. U njima ćemo naći upute za vršenje biskupske službe, svećeničke službe, u konačnici, u njima ćemo naći upute za vršenje svoga vjerničkog života.

Zvonik: Izjavili ste da je za Vas imenovanje bilo iznenađenje. Ipak, od imenovanja do ređenja nije puno vremena, a nakon ređenja započinje Vaše djelovanje. Kako uopće planirati djelovanje jednog biskupa – ni jedan svećenik nije učen da bude biskup? Što je najbitnije postići u vremenu biskupske službe?

Mons. Slavko V.: Da točno je, rekao sam da je moje imenovanje za biskupa za mene bilo iznenađenje. No, u isto vrijeme pitam se što Bog ovim imenovanjem zapravo želi od mene. Moja svakodnevna zadaća postalo je otkrivanje volje Božje za mene. Poznato mi je i vjerujem da Bog zna iznenaditi čovjeka, ali uz iznenađenje ide i poruka. Što mi Bog ovim imenovanjem i ovom službom koju mi povjerava želi poručiti, što očekuje od mene on koji me pozvao? Ako bih u jednoj kratkoj rečenici želio odgovoriti na kraj vašega pitanja, rekao bih da je najvažnije svijetliti, biti svjetlo, ostati sol koja nije obljudavila i dakako iščitavati znakove Božje volje.

Zvonik: Kada smo kod iznenađenja, spomenuli ste u dvije izjave dvije poznate osobe čije je poslanje u Božjem planu spasenja počelo velikim iznenađenjem: Marija i Josip. Svaki puta kada smo pred izazovom i novošću odzvanjaju Marijino pitanje anđelu Gabrijelu „Kako će to biti...?“ (Lk 1, 34). No, nemamo puno izbora. Kako prihvaćati Božja iznenađenja?

Mons. Slavko V.: Mislim da trebamo poći od činjenice da nas Bog iznenađuje. Kada to kažem, onda tu podrazumijevam da naš Bog nije neki daleki Bog, neki nedodirljivi, nedohvatljivi Bog, nego da nam je upravo ono kako je rekao prorok Izaija, Emanuel, „Bog s nama“. Kada to kažem onda tu mislim da nas Bog iznenađuje čak i svojom blizinom. Zamislite samo ono Bog veliki i moćni, Bog Stvoritelj, Bog

Svedržitelj postaje jedan od nas. Postaje nama sličan. Zar nas to sve ne iznenađuje, zar nas sve to ne stavlja pred neke naše upitnike. I onda dolazimo do onoga da na te naše upitnike mi sami trebamo dati adekvatni odgovor jer Bog je o sebi sve već rekao i sam se o sebi izrekao.

Zvonik: Na vrlo osobit način ste istaknuli povezanost sa sv. Nikolom Tavelićem već prigodom imenovanja – spomenuli ste da je Vaša želja da biskupsko posvećenje primite na njegov spomendan, kako je i planirano, a ono se dogodilo upravo u godini kada se obilježava 50. obljetnica njegova proglašenja svetim. Spomenuli ste i najmlađu župu naše biskupije, onu u Somboru, na Bezdanskom putu, kojom ste upravljali prije imenovanja biskupom. Na križu unutar Vašeg grba naziru se stilizirane rane koje simboliziraju Tavelićevo mučeništvo. Zašto Tavelić?

Mons. Slavko V.: Kod Boga uvijek ima i uvijek jest nešto s namjerom, nakanom. No ako pogledam malo bolje, moj prvi „susret“ s Nikolom Tavelićem dogodio se za vrijeme mog studija u Zagrebu. Naime, dolaskom na studij u Zagreb veoma sam se obradovao spoznaji da i jedan relativno mali narod, kao što je hrvatski, ima svoga kanoniziranog sveca. I ta me je spoznaja činila ponosnim, jednostavno me je radovala. Kao bogoslov sam znao za vrijeme svoga slobodnog vremena odlaziti u crkvu sv. Nikole Tavelića u Zagrebu i tamo se moliti ili tražiti njegovu pomoć i zagovor. Kada sam pak kao mladomisnik došao u Sombor i kada mi je pok. biskup Zvekanović kao župnom vikaru povjerio da pastoralno vodim brigu o Somborskim salašima, među kojima su bili i Bezdanski salaši koji su imali crkvu sv. Nikole Tavelića, eto još jedan razlog za produbljivanje odnosa Nikole Tavelića i mene. I onda kad je došlo moje imenovanje za biskupa, nekako mi se činilo da je najprihvatljiviji datum moga biskupskog ređenja spomendan sv. Nikole Tavelića.

Zvonik: Za biskupsko geslo izabrali ste početni dio svećane doksologije iz kanona mise: „Po Kristu, s Kristom i u Kristu“. Zbog čega ste odabrali baš to geslo?

Mons. Slavko V.: Neću reći da je to došlo slučajno nego kao plod nadahnuća. Prisjećam se trenutaka kada je na blagdan Male Gospe objavljeno moje biskupsko imenovanje i da sam se sav zaplašen, u punom smislu te riječi, vraćao kući u Sombor s velikim strahom „kako će to biti“ i s puno upitnika. Navečer toga dana slavio sam sv. misu i dok sam izgovarao riječi doksologije iz kanona, kroz glavu mi je proletjela misao da bi to moglo biti i moje biskupsko geslo. I tako je i bilo. Dakle, sve što u ovom životu činimo, što bismo trebali činiti, sve trebamo činiti „po Kristu, s Kristom i u Kristu“. Isusa staviti na prvo mjesto u životu i idemo živjeti po Njemu, s Njim i u Njemu.

Zvonik: Puno je simbola naše Bačke u Vašem biskupskom grbu: tu je zaštitnik naše biskupije i Bačke kao civilnog područja, kao i prve župe u kojoj ste bili župnik (baš u Baču), tu su rijeke koje je omeđuju, tu su, simbolički, i dvije naše župe u Somboru kojima

ste upravljali u posljednje četiri godine. Konačno, tu su simboli hrvatske i mađarske trobojnice – dvaju naroda u Bačkoj koji skupa čine našu biskupiju katoličkim stožerom u ovoj zemlji. Mnogi od naše biskupije očekuju da bude katolički „lider” u Srbiji, baš zbog najvećeg broja vjernika i klerika u njoj u odnosu na sve druge biskupije skupa. Čime Subotička biskupija najviše može pridonijeti Crkvi na prostoru na kojem živimo i općoj Crkvi?

Mons. Slavko V.: Priznat ću vam da ne volim tu riječ „lider”, mada se ona danas često koristi. Više mi se sviđa riječ svjetlo ili sol, ili ako hoćete, kvasac. Ali sve biskupije u Srbiji trebaju biti svaka na svoj način svjetlo, sol, ili kvasac. Istina, Subotička biskupija, zbog brojnosti vjernika, treba biti veće svjetlo, ali biti svjetlo, sol ili kvasac zadaća je i svakog čovjeka vjernika. Od te zadaće nijedan krštenik nije disperziran. Jednom riječju, naša biskupija najviše može pridonijeti Crkvi na prostoru na kojem živimo, a samim tim i sveopćoj Crkvi, time što ćemo biti autentično i vječno svjetlo koje će svijetliti svima i tako pokazivati put do Krista.

Zvonik: Izjavili ste na dan objave imenovanja da je Vaš prethodnik biskup Ivan Pénzes „dobro vodio Subotičku biskupiju”. Što smatrate njegovom najvažnijom duhovnom ostavštinom?

Mons. Slavko V.: Veoma je teško, rekao bih možda čak i nezahvalno, vrednovati nečiji tuđi rad i tuđe djelovanje. To u prvom redu pripada dragom Bogu, ali ono što smatram vrijednim istaknuti jest sljedeće. Ne smijemo smetnuti činjenicu da je biskup Pénzes vodio Subotičku biskupiju u veoma teškim i turbulentnim vremenima. Prisjetimo se samo onih ratnih 90-ih godina. Prisjetimo se samo onih veoma teških ekonomskih prilika u kojima su naši vjernici živjeli. Unatoč svemu, biskup Pénzes bio je tu. Bio je među svojim stadom. Nije nas napustio. Vršanjem svoje biskupske službe svima nam je dao primjer ustrajnosti. Nadalje, biskup Pénzes osnovao je TKI, koji je školovao mnoge naše katehete. Pogledajmo samo koliko je to bilo proročko djelo. A tu je i zgrada Pastoralnoga centra „Augustinianum”. Pogledajmo samo sve one svećenike koje je poslao na studij da usavrše svoje teološko znanje itd. Jednom riječju, u biskupu Pénzesu, imali smo veoma dobrog biskupa.

Zvonik: Kako razmišljati i graditi budućnost biskupije i pojedinih župnih zajednica u situaciji kada je vjernika sve manje, a napose kada se naglo iseljavaju u inozemstvo? Kako da se zajednice ponašaju sa sve manjim brojem vjernika i u ulozi „malog stada”?

Mons. Slavko V.: Sve ovo što ste nabrojali teška je, ali istinita činjenica. Vjernika je sve manje, naše obitelji se iseljavaju, vjernici koji nam ostaju sve su stariji. Djece je sve manje. Ljudski gledano, budućnost nam baš nije ružičasta. Ali to ne znači da nam je sad pastu u neku depresiju ili neko stanje bezizglednosti. Treba imati na umu Isusove riječi da je On s nama, da se ne bojimo jer smo malo stado. Ako smo mali, ne znači da smijemo i slabije svijetliti već naprotiv, svjetlo našeg vjerničkog života treba biti uočljivije. Biti grad na gori, kako veli Isus. Time ne želim reći da je to lako, ali

nije nemoguće jer Isus je s nama. Dakle sve „Po Kristu, s Kristom i u Kristu”.

Zvonik: Vaši najbliži suradnici su svećenici, oni koji vrše župničke službe, službenici u Ordinarijatu te oni koji su na raznim drugim dužnostima... Često se u pjesmi molimo Mariji da nam izmoli „dobrih svećenika”. Kako ocjenjujete sastav svećeničkoga zbora u godini u kojoj preuzimate službu subotičkog biskupa?

Mons. Slavko V.: Naša biskupija ima stotinjak svećenika, od toga se neki nalaze u inozemstvu, neki su pak u svećeničkom domu itd. Ono što smatram važnim jest da vjernici trebaju moliti za svoje svećenike, i ne samo moliti nego ih i voljeti. A s druge strane, trebaju biti svećenicima na pomoć. Dakako da i svećenici imaju obvezu moliti za povjereni im narod i biti im u pomoći. To znači da svećenici ne smiju vjernike samo grditi i kritizirati već ih i pohvaliti i prihvatiti njihov savjet i pruženu ruku. U svakom slučaju, citirat ću jednog našeg starijeg svećenika koji je često znao govoriti „imamo mi dobre svećenike”. Mislim da ovo nije daleko od istine.

Zvonik: Što očekujete od Kristovih vjernika laika? Što biste, uzimajući u obzir župničko iskustvo, iskustvo poglavara u sjemeništu i djelatnika biskupijske kurije na najodgovornijim službama, radije voljeli da se ne događa u našim župama?

Mons. Slavko V.: U prvom redu od vjernika laika priželjkujem ono što proizlazi iz naravi sakramenta krštenja. Da žive svoju vjeru, da se ne srame što su vjernici, što su katolici, da svojim životom ne razvodnjavaju vjeru. Dakako da rade svojim zauzetim životom na izgradnju župnih zajednica i da žive po vjeri.

Zvonik: Na župnoj stranici Župe Uzvišenja sv. Križa redovito su bile objavljivane meditacije. Povremeno ste pisali u starijim brojevima Zvonika odgovore na pitanja vjernika. Kako planirate koristiti suvremenu medijsku tehnologiju i mogućnosti u vršenju svoje službe?

Mons. Slavko V.: Istina za volju, nisam baš upućen u suvremenu medijsku tehnologiju, ali sam je kao župnik i svećenik koristio. Ona mi je više bila pomagalo u pastoralnom radu nego što sam u njoj bio stručan ili bolje rečeno verziran. Drugim riječima, koristio sam znanje onih koji su dostignuća suvremene tehnologije znali bolje i svrsishodnije koristiti. Kao i do sada, nastojat ću u svojoj službi upravljanja biskupijom koristiti dostignuća suvremene tehnologije. Planiram da u skorije vrijeme bude izrađena nova i funkcionalna web-stranica naše biskupije. Dakako, prije toga trebalo bi osnovati medijski centar Subotičke biskupije. Isto tako, dobro bi bilo pojedine formule, npr. razne izvratke iz matica i druge staviti svećenicima na uporabu i samim tim im olakšati administrativne poslove upravljanja župom. Koliko ću u svemu tome uspjeti, ne znam. Za mnoge stvari koje su mi želja treba imati i ljudi i materijalnih sredstava kako bi se ostvarile i funkcionirale. Za mnoge stvari postoje želje, ali ćemo vidjeti jesu li te želje ostvarive i realne, a u prvom redu, uklapaju li se u volju Božju. Stoga, završavajući ovaj intervju za vaš cijenjeni časopis, dok pozdravljam sve vaše cijenjene čitatelje i dok se preporučujem u molitve, što reći nego idemo „Po Kristu, s Kristom i u Kristu.”

Laici u Katoličkoj Crkvi

Koja je uloga laika u Katoličkoj Crkvi, osim nekih opće poznatih, i kakav se osobni angažman od mene očekuje? Hvala! /M. D./

Dragi čitatelju, kaže narodna: „sto ljudi, sto čudi”. Tako i uloga laika, ali i klerika ovisi o čudi tj. darovima, naravi, okolnostima i mnogim drugim okolnostima čovjeka. U kratkom promišljanju pokušat ću vam iznijeti više jedno problemsko gledanje i dati vam neke smjernice, a na vašem srcu je prepoznati svoje mjesto te potaknuti Duhom Svetim sukladno tomu djelovati.

U POČETKU STVORI BOG – LAIKA!

Iščitavajući prve stranice Svetog pisma uviđamo kako Bog stvara čovjeka na svoju sliku i priliku. Ne govori se ni o svećeništvu ni o posebnom „posvećenju”, nego se govori o ljubljenoj Božjoj kreaciji stvorenoj iz materije i napunjenom duhom od Boga. Ipak, kreacija nije ostala vjerna Bogu te se u neposluhu događa prvi pad koji do danas vuče posljedice. Od toga trenutka započinje povijest spasenja.

Kako je milost izgubljena na početku, dolazi do potrebe posvete koja se ogleda u borbi s grijehom i zlom. Takva borba prije svega zahtijeva promjenu vlastita srca jer ono je uz usta izvor onečišćenja (usp. Mt 15,18). Promjena srca događa se vjerom u ono što nam Krist govori i što nam Bog u svojoj riječi objavljuje. I ovo može zvučati previše teološki, no ova misao vam konkretno znači: *Čovječe ne možeš živjeti kao što svijet živi. Ne mogu ti težnje biti usmjerene na imetak i izgledni sretan život: novci, kuće, auti, zimovanje, ljetovanje, hrana, piće i što sve ne... Ne možeš robovati težnjama svijeta i biti Božji. To je kao da postiš uz pun hladnjak hrane ili pak da se odvikavaš od cigarete motajući duhan.* Izbjegavanje je prvi korak koji dolazi nakon nutarnjeg prijeloma koji označava promjenu stava i razmišljanja, a onda slijedi sve ostalo, promjena života.

Možete se zapitati, zašto ovo pišem, razlog je onaj evanđeoski: „novo vino u nove mješine” (usp. Mk 2, 18-22). Kada promijenimo svoje živote, dolazi do prvog i najvećeg navještaja Evanđelja, koje je univerzalno i za laike i za klerike.

„POKAŽI MI SVOJU VJERU BEZ DJELÁ, A JA ĆU TEBI DJELIMA POKAZATI SVOJU VJERU” (JK 2, 18)

Ova rečenica iz Jakovljeve poslanice sve govori. Naš angažman ogleda se u življenoj vjeri kroz

konkretna djela. A konkretna djela žive se u svakodnevicu. Odgovornost na poslu, ispravni odgoj djece, očinska i majčinska posvećenost svojoj djeci, obitelji, roditeljima, bakama i djedovima, prijateljska iskrenost, suosjećajnost, poštenje, radinost, iskrenost i još mnogo toga odlika su vjere koja progovara jezikom djela.

Može se smatrati da se poseban angažman ogleda u zauzetosti *vjernika laika* (kako se kaže u žargonu, kao da ima i *vjernika klerika* iako bi nekako svi trebali biti *vjernici*, u suprotnom imamo problem) u aktivnosti u župnoj zajednici, liturgijskim slavljinama, pokretima, seminarima i sl. To stoji, no još više potrebno je biti svjestan da se prvotni angažman ogleda u življenju naše čovječnosti po Božjem, a kako istočna terminologija lijepo veli u ostvarenju naše *bogočovječnosti*.

Crkva je svjesna važnosti laika te stoji zapisano u konstituciji *Lumen Gentium*: *Razlog zašto postoje razni oblici kršćanske egzistencije jesu razni milosni darovi i službe za Tijelo Kristovo* (usp. LG 7, 3 i 32. 3). Laik nije neki zasebni „element”, nego dio Tijela Kristova. A svijest da smo dio Krista na sebe povlači veliku odgovornost i veliki blagoslov na to tko smo i što smo. Radost koja proizlazi iz svijesti da smo Kristovi mora biti vidljiva vedrinom naših života.

SNAŽNA OBITELJ, SNAŽNI LAICI, SNAŽNI...

Za kraj ovog kratkog i skromnog promišljanja, jer dalo bi se još puno pisati, biti snažan laik plod je vjere i ljubavi, plod je obitelji. Prvotno, dragi čitatelji, izgrađujemo jake obitelji čija jakost jedino i samo od vjere dolazi. Iz te jakosti proizlazi cjelovit čovjek s velikim „Č”. Ta čovječnost rađa i jakošću svećenika koji će svojim djelovanjem više biti izazov svijetu, nego svijet njima. Blagoslov takvog „laikata” rađa plodnošću i potomstva, ne samo onom biološkom nego i idejnom i redovničkom, te svakom vidu posvećenja – djevičanstva, službe...

Zato očevi i majke budite stožeri svoje „kućne” vjere, neka križ bude vidljivo istaknut, Biblija na dohvata ruke, miris tamjana neka prožme vaše domove, blagoslovljena voda neka vas prati pri izlasku iz kuće, upaljena svijeća ili kandilo za vrijeme molitve i kroz dan neka bude znakom Svjetla komu pripadate, a krunice u ruci oružje u borbi za ljude i borbi protiv Sotone.

Mladi, živite tako da drugi vide vašu radost, koja nije posljedica materijalnog niti čistog nagona i prolaznog i neka svjetlo vaših života obasjava besmisao koja se mladosti nameće. Djeco, neka vaše igre budu igre smijeha i radosti, sa što manje suza i grubosti.

Dragi čitatelju, svoj angažman pronađite u darovima koje vam je Gospodin podario te ih umnožite na radost vaših voljenih, bližnjih i na radost Crkve i samoga Boga.

Poštovani vaša pitanja možete poslati na e-mail: stipicnebojsa@gmail.com, kao i na Facebook profil Nebojša Stipić.

Mogu li svi ljudi biti braća i sestre?!

Bilo je tijekom povijesti puno onih koji su željeli pomiriti sve ljude, zaustaviti sve ratove; onih koji su zagovarali sveopće bratstvo... Sjetimo se još samo sv. pape Ivana Pavla II. i njegove inicijative molitve za mir, na koju su se u Asizu okupljale vođe kršćanskih crkava i svih svjetskih religija. Tim i takvim pokušajima pridružio se i naš papa Franjo, koji je upravo u Asizu potpisao svoju treću encikliku pod naslovom „Svi smo braća” (Fratelli tutti).

Što nam želi reći i poručiti papa Franjo? Je li sveopće bratstvo moguće? Kako ga ostvariti? Izvrsno je ovu encikliku prikazao dubrovački biskup mons. Mate Uzinić, koji je u međuvremenu imenovan novim nad-biskupom-koadjutorom riječkim. Služim se tekstom objavljenim na web-stranici Dubrovačke biskupije. U *Subotičkoj danici* za 2021. godinu bit će opširniji prikaz, a ovdje samo najvažniji naglasci u vezi s temom ovoga „kutka”.

Nova socijalna enciklika pape Franje „Fratelli tutti” (Svi smo braća) inspirirana sv. Franjom Asiškim, kroz osam poglavlja „tumači evanđeoski poziv na ljubav prema drugima kao braći i sestrama. Drugi su, bez obzira na granice i razlike koje postoje među nama, naša braća i sestre te smo pozvani ljubiti ih i za njih se zalagati, zalažući se za sveopće bratstvo. Ova enciklika nije, kao se na prvu može pomisliti, sažetak govora o bratскоj i sestrinskoj ljubavi nego je inzistiranje na njezinoj sveopćoj vrijednosti, što nam je osobito potrebno u ovom našem vremenu. Enciklika ‘Fratelli tutti’ (Svi smo braća) želi nas potaknuti da počnemo ponovo zajednički sanjati san o sveopćem bratstvu i društvenom prijateljstvu, polazeći od dostojanstva svake ljudske osobe”, istaknuo je biskup Uzinić. U trećem poglavlju svoje nove enciklike papa Franjo poručuje da je Bog sveopća ljubav „i sve dok smo dio te ljubavi i dijelimo je, i mi smo pozvani, promišljati i ostvarivati otvoreni svijet zalažući se za sveopće bratstvo u kojemu ne postoje više ‘drugi’ ili ‘oni’ nego samo ‘mi’ i u kojemu stoga nitko ne smije biti isključen”.

Da bi se nešto tako počelo ostvarivati potrebna nam je „najbolja politika” i dijalog, a presudna je uloga religije, ističe Papa u enciklici *Svi smo braća*. Najbolja politika je „politika za ljude i s ljudima, ona kojoj je stalo do naroda, s društvenim dobroćinstvom, koja vodi računa o ljudskom dostojanstvu svakog čovjeka, koja je u službi istinskog općeg dobra. Ona je narodna jer promiče dobro svih ljudi

i promiče dobro sviju, uključujući i one koji su siromašni kojima se najbolje pomaže kad im se omogući da mogu dostojanstveno živjeti od svoga rada, ali se razlikuje od populizma koji nastaje kad politički vođa iskorištava narodnu kulturu zbog vlastitih interesa i želje za vlašću”. No, ta „dobra politika” ne tiče se samo političara nego i mnogih drugih ljudi, osobito onih koji imaju vodeće uloge u Crkvi, društvu, obitelji, na radnom mjestu i drugdje. Stoga se valja pitati: Koliko sam ljubavi uložio u svoj posao? U čemu sam postigao da narod napreduje? Kakav sam otisak ostavio na životu društva? Koje sam stvarne veze izgradio? Koje sam pozitivne sile oslobodio?

Koliko sam društvenog mira posijao? Što sam proizveo na povjerenom mi mjestu?

Govoreći o ulozi religije u ostvarenju sna o sveopćem bratstvu enciklika naglašava: Razum može prihvatiti jednakost među ljudima i uspostaviti građanski suživot među njima, ali nije u stanju uspostaviti bratstvo. Samo traženje Boga iskrenog srca pomaže nam da jedni drugima možemo biti suputnici na putu, istinska braća. Papa Franjo govori o „društvenoj koristi vjere”. To je ono što Crkvu potiče da poštuje autonomiju politike, ali i što joj ne dozvoljava da ostane sa strane kad su u pitanju stvari koje se tiču izgradnje boljega svijeta. Crkva se, i po svojim službenicima, mora zauzimati za opće dobro i cjeloviti ljud-

ski razvoj. Tome je izvor dostojanstvo čovjeka i bratstvo koje nam nadahnjuje evanđelje Isusa Krista. U tom on vidi i izazov za vjernike, a taj izazov je vraćanje izvorima kako bi se mogli usredotočiti na ono bitno, a to je štovanje Boga i ljubav prema bližnjemu. To isključuje svaki oblik diskriminacije, mržnje, nasilja i u sebi uključuje poštovanje svetosti života, dostojanstva i slobode drugih i predanost u ljubavi za dobrobit svih, zaključio je biskup Uzinić, predstavljajući encikliku *Svi smo braća*.

Je li san o sveopćem bratstvu moguć, ostvariv? Pretužna svakidašnjica očituje da nismo ni blizu ostvarenja takvih nastojanja. Samo tri tjedna nakon objavljivanja ove Papine enciklike u katedrali u Nici terorist je odsjekao glavu jednoj ženi i ubio još dvije osobe. I još puno toga se dogodilo što može izazvati pesimizam glede „sna” o kojem papa Franjo piše i na koji nas poziva. Ipak, kao kršćani, ako želimo slijediti Isusa i njegov put ljubavi, nemamo alternativu jer moramo vršiti njegovu Zapovijed ljubavi. Svatko tko vrši tu zapovijed daje doprinos ostvarenju sna o sveopćem bratstvu.

RAZMIŠLJANJA o liderima i liderstvu

Ako je nečiji posao čistiti ulice, onda bi trebao raditi onako kako je Michelangelo slikao ili kako je Beethoven skladao. Trebao bi čistiti tako da i nebo i zemlja kažu: „Ovdje je živio čistač ulica koji je odlično obavljao svoj posao.” (Dr. Martin Luther King, mlađi)

Radeći *tim coaching* sa skupinom ljudi uspješne tvrtke, upitala sam se kako to neke organizacijske tvrtke imaju bolju financijsku, tržišnu i stratešku poziciju od nekih drugih. U snažnoj korporativnoj kulturi ljudi, članovi jednog tima bolje posluju od nekih drugih. Zaposleni su učinkovitiji i zadovoljniji, a samim tim motiviraniji da sudjeluju u timskoj kulturi koja odiše lojalnošću.

Stara izreka da „riba miriše od glave” daje odgovor i na ovo promišljanje, a odnosi se na stil vođenja i načine na koje jedan uspješni lider vodi organizaciju ili svoj tim. U *tim coachingu* najprije se srećemo s tim liderom da bi odgonetnuli što je to što hoće za svoj tim i kako razmišlja u svezi toga te kreira li s ostalima zdravu međuovisnost. To je ujedno i razlika između psihoterapijske grupe, na primjer, i nekog poslovnog tima jer su u grupi ljudi uglavnom neovisni, dok je u timu važno napraviti takvu strukturu odnosa lidera i njegovih članova da bi se kreirala međuovisnost, koja u krajnjem cilju vodi u zdravu timsku neovisnost.

Bilo koja osoba može okupiti grupu ili tim i davati naređenja, ali pravi lider zna inspirirati jer posjeduje integritet. Lider je u vrlo dinamičnoj poziciji da regulira, prati, kontrolira i mijenja stavove i ponašanja članova njegovog tima. Neki misle da se lider „rađa”, ali to ne stoji. Liderom se postaje putem uspješnih i neuspješnih iskustava organizacije, bez obzira na to radi li se o biznis sektoru ili organizaciji koja se bavi obrazovanjem, religijom ili je čak vladina.

Dobri lideri inspiriraju i potiču, što znači i sama riječ motivirati (lat. *motivare*) tj. pokretati na akciju. Kada lider pokreće, on nas usmjerava da se približimo ostvarenju cilja i postanemo motivirani rezultatima. Lideri žive i rade s ljudima i u odnosu na to kako se ljudi tj. timovi osjećaju uz njih, razlikujemo rezonantne i disonantne lidere. S prvim tipom lidera timovi se osjećaju da su u pozitivnoj emocionalnoj klimi dok kod onih disonantnih, osobe u timu izbjegavaju, izostaju ili bježe iz timske klime koja nije poticajna.

Daniel Goleman, autor bestselera „Emocionalan inteligencija”, u okviru baze od 3.871 lidera prepoznaje nekoliko tipova vođa:

VIZIONAR je rezonantan, utoliko što zna stvoriti pozitivnu klimu kada nastupi promjena. On umije pozvati ljude prema zajedničkom cilju.

TRENER koji umije pomoći članovima svog tima da poboljšaju svoje performanse na dugoročnoj osnovi, uspijeva povezati želje svakoga u timu s ciljevima organizacije.

SKRBNIK pojačava relacije i konekcije. On zna dobro reagirati u stanju stresa i tom prilikom „pokriti rupe u organizaciji”, stvarajući pozitivnu klimu. Ovaj tip lidera harmonizira timsku klimu i ljude u njemu.

DEMOKRAT ostvaruje konsenzus tima, sluša ljude i zna ih čuti. On umije vrjednovati prijedloge zaposlenih i kreirati participativnu klimu.

REGULATOR dobiva visokokvalitetne rezultate i nastoji ih sinkronizirati s očekivanjima. Ovaj tip lidera nekada je izložen rizicima jer nije uvijek jednostavno provesti u praksu očekivane rezultate.

ZAPOVJEDNIK je disonantni tip lidera. Iako on ublažava neizvjesnost izdajući jasne zapovijedi, ipak, između njega i osoba u timu često dolazi do napetosti jer ovakav tip vodstva zlouporabi ulogu moći stvarajući negativnu klimu.

Zato nam Goleman preporučuje da lideri upravljaju sa stilom i to u pravo vrijeme.

BUDUĆNOST I LEADERSHIP

Koncept koji zagovara suvremeno liderstvo budućnosti jest „topliji i humaniji pristup onih na vrhu”. Prema rezultatima KLCM (Ketchum Leadership Communication Monitor) studije, navedena su tri elementa koja čine vjerodostojnog lidera budućnosti, lidera koji će inspirirati druge da ga slijede:

Otvorena komunikacija stoji nasuprot jednosmjerne komunikacije, što je svakako odavno prevladano. Jasnoća, otvorenost i transparentna komunikacija kroz traženje mišljenja drugih, jest prema KLCM studiji prva stvar koja vodi k povjerenju.

Odlučna akcija koja ide odmah iza riječi potvrđuje da ste usklađeni s onim što govorite. Kredibilitet gradi održano obećanje. Čak i kada nešto pođe na loše, ljudi očekuju iskrenost i otvorenost, kao i konkretnu akciju, koja dovodi do rješavanja postojećih problema.

Prisutni, tj. uključeni lider uvijek je dobrodošao jer je uključen u potrebe i živote zaposlenih. On nije „nedodirljiv lik iz sjene”, već osoba koja je uključena u živote svojih klijenata i suradnika. Javnost traži empatiju, osobni kontakt i zainteresiranost.

Lider = čovjek – Spomenuta studija dokazala je da ljudi najviše cijene iskrenost, otvorenost i izravni ljudski kontakt, a to je ono što vjerojatno svi mogu dati, samo je pitanje žele li to – zato kažemo da se lider ne rađa, već se liderstvo uči, a liderom postaje.

Masa – neoriginalni originali bez imena i odgovornosti

Kao svećenik često umjesto Božjeg naroda susrećem masu, ponekad čak i propovijedam masi. Masa je kao grupacija ljudi zapravo uvijek bez osobnog identiteta, bez lica i bez osobnog imena. S masom se ne može komunicirati, nema susreta s njom. Masa se jednostavno da voditi, ali sama nikad ne razmišlja, ne odlučuje, ne snosi nikakve posljedice, ona nikad nije odgovorna. Masa tako postaje mnogima primamljiva. U masi se ne ističem, mogu se sakriti, mogu ostati neprimjetan. Masa me tako prikriva, sve moje slabosti i nesposobnosti. Masa me opravdava i nosi. U masi ostajem anoniman, bez odgovornosti, ne moram razmišljati ili na bilo koji način odlučivati. Masa mi nudi vrijednosti, pravac, na neki način pripadnost i sigurnost, ali za masu ne trebam ništa uraditi. Istina, na neki način će me iskoristiti, ali ne traži nikakvu odgovornost, za masu nisam odgovoran i ta pasivnost u osobnom, ali i u moralnom smislu, mnogima odgovara.

Nasuprot tome, u Božjem narodu svaki je pojedinac osoba – s razumom, sa slobodnom voljom, sa svojim licem i imenom, osobno stoji pred Bogom i pred cijelom zajednicom. Svatko sam odlučuje i svaki sam snosi odgovornost za svoje odluke. U zajednici moja osobnost sazrijeva i usavršava se. Zajednica mi zapravo pomaže u tome da stanem na svoje noge, da budem samostalan. Ona me ne prikriva već me izvlači iz anonimnosti. U Božjem narodu svatko je osobno dirnut Božjem milošću, svatko ima svoje osobno ime kojim ga je Bog pozvao. U zajednici je osobna različitost vrijednost, kao jedinstvo i neponovljivost osobe. Nasuprot tome, masa uvijek

uniformira svoje članove. Oduzima im ono originalno. Naravno, onomu koji je u svojoj nutrini slab i nesiguran više odgovara ta uniformizacija. Tim ljudima smeta ako netko razmišlja različito od njih, ako je netko različitog karaktera, izgleda, odgoja ili kulture. Ove ljude svaka različitost plaši, zbog svoje nutarnje nesigurnosti, za njih je svijet pun opasnosti – pa se radije prikrivaju u masama nacionalizma ili bilo kakve druge ideologije. Istina je da i puno kršćana radije „koristi” masu, samo da bi sačuvali svoj komfor ili svoju pasivnost. U društvu će svatko odigrati svoju ulogu, velika predstava nas nosi. Prividnu sigurnost nude nam društveni običaji, trendovi, mode. Često je neugodno isticati se od ostalih, a još teže plivati protiv struje. Zato će neki sve uraditi samo da se što više prilagode masi, da se ne zamjere masi, štoviše, da ugođe masi. Masom je najlakše manipulirati. Manipulira se strahom, poslušnošću, osjećajem pripadnosti ili se masi daje ono najosnovnije: kruha i igara. Ideologije su uvijek gradile svoju Babilonsku kulu i uvijek će je graditi na masama, a kada je bilo potrebno uvijek i nedvojbeno su je žrtvovali.

Današnje kapitalističko, odnosno potrošačko društvo, ne samo da zahtijeva od ljudi nego ih prisiljava da pripadaju masi. Masa je neoblikovana snaga – kaos. Bog uzima tu masu u svoje ruke i formira ju u svoj narod. Daje mu ime, poslanje, dostojanstvo, osobnost, slobodu, a naposljetku osobnu prisutnost. Bog me osobno izvlači iz mase, daje mi svoje vrijednosti, povjerava mi jednu zajednicu, za koju postajem odgovoran, u kojoj ne gubim već nalazim sebe.

Upiranje prstom ili briga za Crkvu?

Jedna od većih napasti nas katolika, a specijalnost u oblasti napastovanja kod nas katolika laika, jest ultimativno okrivljavanje klera za sve krivo što se primjećuje u Crkvi. Đavao mora da je vrlo zadovoljan kad te napasti uspiju. Nema onoga koji nije odolio toj napasti i nije makar skromnu količinu vremena potrošio zdušno se trudeći naći odgovore na pitanja o tome zašto odgovorne osobe u Crkvi nisu uradile baš ono što on zamišlja da bi se trebalo uraditi da bi se neki problem riješio, proces odglavio, zajednica procvjetala... Budući da smo najbliži u svakodnevnom životu zajednice onome što rade svećenici, a time i najosjetljiviji na njihove pogreške te najmanje tolerantni na neispravljanje tih pogreški, čini mi se da postoje dobre šanse da svećenike, ne bez poteškoća, i ne u kratkom vremenu, razumijemo, oprostimo im i priteknemo i sami u pomoć, dijeleći njihove brige. Biskupi su nam, pak, negdje daleko, u nekom udaljenom ordinarijatu, pa samim tim i idealni za intenzivnije prekoravanje. „Što ovoga ne premjesti, zar ne vidi što radi?“, „Kako to može tolerirati?“, „Zašto je sve tako pasivno, ništa se ne događa u ovoj biskupiji, biskup nikako da pokrene nešto što će privući narod!“, „E, što se sad ne oglasi u medijima kada toliko napadaju Crkvu i njega osobno?“, „Gdje je ovdje čvrsta ruka?“, „Dolazi kod nas tek svake treće godine, pa normalno da ne zna što se događa!“, „Okružio se onima koji ga krivo informiraju“. Sve su ovo samo neki od redovitih dijelova traktata, često vrlo dugih zamjerki biskupima. Pozornost na korištenje riječi, pri tome, često nije na zavidnoj razini. Rijetko se razmišlja jesu li ovakvi stavovi uopće kršćanski. Godine 2012. svjedočili smo velikim prosvjedima ispred subotičkog Biskupskog ordinarijata protiv premještanja voljenog svećenika iz jedne župe na drugu službu, uz mnogo popratnih efekata: vrijeđanja biskupa i drugih svećenika, zaključavanja ulaza u crkvenu portu, transparenata... Ono što se nije dogodilo ovako javno nije prikladno opisati u jednom katoličkom listu, a takvih je događaja, s pratećim manifestacijama niskih strasti, mnogo više.

Ima i drugih pogleda iste ove skupine katoličkih nezadovoljnika. Mnogi od njih smatraju da je ukazivanje na probleme znak da nam je stalo do Crkve, do onoga što se i kako se u njoj događa. Zanimljivo je pitanje: imamo li dobar uvid u cjelinu pojedinih pitanja i izazova? Povedeni, primjerice, informacijama o financijskom poslovanju pojedinih biskupija i župa (redovito na Zapadu), ti katolici traže transparentnost i informiranost o financijskim tokovima crkvenih tijela. Ako je nema, smatraju odmah da je riječ o pronevjerama. Konačno, vrlo široko distribuirane i valjda svima poznate podatke

o nedoličnom, sablažnjivom, kaznama u Crkvi i društvu zapriječenom djelovanju pojedinih članova Crkve, neki su drugi članovi spremni iznenađujuće brzo upotrijebiti protiv apsolutno svih klerika, a osobito biskupa (jer, oni su šefovi svećenicima, zar ne?). Ima medija (neki se zovu i katoličkim) kojima je cijeli uređivački koncept zasno-

van na crkvenome medijskom „žutulu“ – pravih „crkvenih tabloida“, koji jedva čekaju koji propust službenika Crkve da ga javno iznesu i osude dotičnu osobu, smatrajući da je to, ustvari, liječenje Crkve od izopačenosti onih koji na nju svojim sablažnjivim ponašanjem bacaju ljagu. Čovjek se pita gdje smo to tako duboko zaglibili na putu življenja vjere kada mislimo da je upiranje prstom jedini način izlječenja, a sam

Isus ga je strogo zabranio? Pitam se, osim što ih redovito spominjemo u kanonima liturgijske molitve na svakoj misi, sjetimo li se uopće da je našim biskupima naša jaka molitva za revnost u obavljanju službi i revnost u življenju Krista daleko potrebnija nego nama laicima, i to zato što je njihova odgovornost daleko veća? Jedan je svećenik, nedavno, izričito, povišenim tonom i uz višekratno ponavljanje tražio „intenzivnu molitvu“ za novoimenovanoga biskupa jedne biskupije od dana njegova imenovanja, znajući, vjerojatno, težinu službe koja mu je povjerena.

U našoj je bačkoj situaciji od kolovoza 2018. do rujna 2020. trajao zanimljiv proces, koji je 8. rujna ove godine završen. Kako živimo u zemlji gdje je svatko, kako se često kolokvijalno navodi, najbolji predsjednik i najbolji izbornik nogometne vrste, tako smo i mi katolici najbolje znali, i baš točno, kakav nam biskup treba. Crtao se, tako, „foto-robot“ novoga biskupa, redale su se njegove poželjne osobine i nabrajalo što bi trebao uraditi odmah, što nešto kasnije i kakva biskupija treba biti. Pravile su se i planirale, u krugovima laika i svećenika, kombinacije tko bi to mogao biti, sastavljali popisi imena, analizirale odluke Svete Stolice prigodom imenovanja biskupa u susjednim zemljama... Postupak imenovanja, koji je sigurno trajao dulje nego što smo očekivali, dolazio je s kulminacijama nagađanja o tome zašto se tako produljio. Smatram da je to produljenje donijelo i dobre stvari. Bila je to produljena prigoda za molitvu, koja je pratila odgovorne osobe u procesu imenovanja, a tako se, neobičnom prigodom inicirana, kristalizirala svijest o tome da smo svi mi skupa Crkva i da je molitva najbolji, pouzdani, od Učitelja molitve savjetovani način našega sudjelovanja u imenovanju biskupa.

Imamo novoga biskupa, tek četvrtoga koji stoluje u Subotici, i trećega koji predsjedava zajednicom Subotičke biskupije. Naša je teška obveza pratiti ga svakodnevnom molitvom. To bi bio dobar početak našega osobnoga angažmana za dobro Subotičke biskupije.

Ferenc Kucsera, Sluga Božji

*23. rujna 1892 + 25. lipnja 1919.

Dr. Ferenc Kucsera rođen je 23. rujna 1892. godine u slovačkom gradu Levice (mađarski Léva jugoistočno od grada Nitre). Roditelji su mu bili skromni ljudi. Sretni su bili zbog Ferenca koji je odabrao svećeničko zvanje. Bili su mu podrška. Osnovnu školu završio je u rodnom gradu, gdje je kod otaca pijarista završio i gimnaziju. Poslije ispita zrelosti 1911. godine, javio se u ostrogonsku bogosloviju. Kao vrlo dobrog studenta poglavari su ga poslali u bečki *Pázmáneum*, gdje je postigao doktorat iz teologije. Ferenc je 21. lipnja 1915. godine u Ostrogonu zaređen za svećenika. Ostrogonski nadbiskup, kardinal János Csernoch toga ljeta poslao ga je za župnog vikara u Senandriju (Sendrija ili Sendra Szentendre). Brzo je osvojio simpatije vjernika, a uživao je i poštovanje ljudi izvan katoličkih krugova. Predavao je vjeronauk pa su ga zavoljela školska djeca. Uživao je veliki ugled među mladima, a posebno u Katoličkom momačkom društvu. Samo je četiri godine djelovao, kad je 25. lipnja 1919. godine ubijen kao žrtva komunističkog terora Mađarske Sovjetske Republike.

Za vrijeme rata od 1914. do 1918. godine po Mađarskoj se sve više šire materijalistički, ateistički pokreti protiv Crkve i vjere. Promicatelji takvih ideja bivali su sve nasilniji. Sve je činio da vjernike pripravi na to, da se mogu suprotstaviti ateističkoj ideologiji. Ferenc je u mjesnom tisku hrabro pisao braneći vjeru i Crkvu.

Mađarska Sovjetska Republika proglašena je u Budimpešti 21. ožujka 1919. godine. Osnovan je i Revolucionarni upravni savjet. Da se vlast mogne održati osnovana je i Crvena straža. Komunisti su oduzeli crkvene škole, koje su tako prešle u državno vlasništvo. Dokinut je vjeronauk, zabranjena su katolička društva i bratovštine. A one članove Crkve, makar bili i svjetovnjaci, koji su branili njezina prava kao i vjeru, zatvarali su, mučili, a neke su ubili.

U Sendriji (Szentendre) su 22. ožujka 1919. godine komunisti na silu protjerali gradsko poglavarstvo, a mjesnu vlast preuzeo je radnički sovjet odnosno direktorij. Odmah je uspostavljena gradska Crvena straža. Mjesnog župnika Mihálya Kadu prisilili su da im preda ključeve crkve. Dva dana kasnije pretresli su župni dom, a župnog vikara Ferenca Kucseru su odmah uhitili s mnogim drugim vjernicima laicima. Sljedećeg dana nisu mu dopustili slaviti svetu misu. Popodne je odveden u općinsku kuću, gdje se okupilo veliko mnoštvo naroda, koje je tražilo da ga se pusti na slobodu. Međutim vojni i radnički prijeki sud optužio ga je da je narod pozivao na pobunu protiv komunista. Ferenc je dobio tekst, koji će s propovjedao-nice u crkvi pred vjernicima morati pročitati. To je Ferenc odbio, ali je obećao da neće kritizirati politiku stranki koje

*Ferenc Kucsera
sa svojim ocem*

su došle na vlast. Uostalom, ni prije se nije bavio dnevnim politikom. Na navaljivanje naroda uvjetno je otpušten.

Crkvene su škole 29. ožujka 1919. godine prešle u državne ruke. Na silu je zauzet samostan. Sestrarna milosrdnicama svetoga Vinka Paulskoga zabranjeno je nositi redovničko odijelo. Zabranjen je školski vjeronauk, a

crkvena su društva raspuštena. Kad je 11. travnja radnički sovjet u Sendreji uspostavio revolucionarni sud, još je više pooštren teror. Sva su crkvena dobra (zgrade, zemlja, crkvene zaklade, novac) 30. svibnja oduzeta. Na sličan način su komunisti terorizirali građane, obrtnike, trgovce i seljake. Zbog toga je diljem Mađarske u lipnju 1919. godine izbio ustanak protiv proleterske diktature. U Sendriji su 24. lipnja 1919. godine tri vjernika od župnika dobila crkvene ključeve, pa su počeli zvoniti na pobunu. Nato se okupilo mnoštvo naroda, koje je razoružalo Crvenu stražu i protjeralo mjesne predstavnike crvene strahovlade.

Dan kasnije u Budimpešti je u krvi ugušen oružani ustanak. Istog dana popodne je u Sendriji došla jedna revolucionarna jedinica sa zadaćom da uguši mjesnu kontrarevoluciju. Mjesni revolucionari odlučili su, da se najokrutnije obračunaju s tamošnjim ustanicima. Ferenc Kucsera trebao je odati imena ljudi koji su zvonima uzbunili narod. Revolucionari su provalili u župnu kuću i stali ga ispitivati, ali on nije odavao imena. Saslušavanje Ferenca nastavilo se na obali Dunava u partijskom domu. Kako nije htio odati imena ljudi, odlučeno je da se ubije.

Umro za obitelj od osmero djece

S Ferencom je u pritvoru bio Iván Klinksek. On se sjeća, da su 25. lipnja 1919. u 22.30 Ferenca donijeli u pritvor. Pred svojim mučiteljima stajao je skrštenih ruku. Vidjelo se da tiho moli. Pogled mu je sezao u daljinu, kao da mu duša više i ne živi na zemlji. Zauralali su na njega da izda trojicu ljudi pa će tako spasiti svoj život. Na to je Ferenc tiho odgovorio da je o sebi sve rekao, a o drugima neće reći ništa. Na to su mučitelji izjavili da će ga pogubiti. Odmah u 23.30 otpratila su ga petorica iz Crvene straže na Dunav gdje su ga ubili. Tijelo je ostalo do jutra na otvorenom. Vjernici su molili za svoga kapelana. Narednog dana pripadnici Crvene straže pokopali su bez kovčega Ferencovo tijelo u jarak pokraj groblja. Komunističke vlasti su popustile pred vjernicima te su dopustile da se pokojnikovo tijelo 28. lipnja 1919. godine sahrani pokraj groblja u potpunoj tišini. Kasnije se doznalo da ključeve crkve nije imao Ferenc, već njegov župnik. Zvono na uzbunu povukao je jedan zidar, inače otac osmero djece. Nije se usudio priznati, već se skrivao u okolnim brdima. Za tu je obitelj Ferenc položio svoj život. Grob mučenika Ferenca uvijek je pun cvijeća.

Govori vam sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić, karmelićanin

Sveto pismo u duhovnosti sluge Božjega o. Gerarda Tome Stantića, OCD (7)

Karmelićanski živjeti: ozbiljno molit i radit, stalno razmatranje Svetoga pisma. Ovo je zlato koje je u svakoj državi skupocjeno, granice otvara, sav svijet očarava. (Theologia pastoralis, 002814)

Kod Isusova rođenja u Betlehenskoj štalici sve je bilo jednostavno, prirodno, kako biva kod pastira i njihovih stada. Isus je okružen brigom i ljubavlju svoje Majke Marije i sv. Josipa. Tu su i životinje, vol i magarac, koji ga usred hladnoće svojim dahom griju. Otac Gerard kontemplira betlehemijski događaj i okruženje u kojemu se rodio Spasitelj svijeta. Promatra vola i magarca koji u čudu motre svoga Stvoritelja, aludirajući na Iz 1,3 te zapisuje: „MAGARE je najljepše kada šuti, ako ipak katkada njače treba mu oprostiti. Ta ne može lijepo njakati kada mu je ružan glas. Tako je i za mene najbolje šutjeti, ako ipak ne moram nerazumno njakati to će mi se oprostiti ako sam ponizan. Dakle, moram biti, ili nijemo, ili glupavo magare. Ta magare je odlikovana živina kod Isusovih jaslaca, na magaretu je Isus ušao u Jeruzalem” (Theologia pastoralis, 002667). O gradu Jeruzalemu u kojega su došli Mudraci raspitujući se, gdje se rodio „kralj židovski”, i o Betlehemu, u kojemu su Mudraci pronašli dijete i Majku, o. Gerard zapisuje:

„JERUZALEM je propao jer pohod Isusa nije spoznao. To čeka svaku dušu koja neće da spozna Isusa. Isus nas pohađa cijeloga života. Ako to prihvatimo nećemo stradati, nego ćemo s Njime u nebu uvijek kraljevati. Po krštenju Isus dolazi da nam dušu i srce osvoji, u nama kraljuje, ako se Njemu predamo” (Isto, 003292).

BETLEHEM: „Što je veća nevolja, veća je potreba kruha, a to je Betlehem, kuća kruha, gdje se rodio Kruh života. On je i tjelesni kruh, onih koji ga slijede u pustinji, u odricanju suvišne hrane, ali je osobito Kruh duši” (Biser misli, 004577). „Bogu se dižemo kada Isusa, po primjeru triju svetih kraljeva tražimo zvijezdu svete vjere i njihov primjer slijedimo. Nije dovoljno na kućnim vratima zapisati njihova imena, nego treba gledati na vrata kada ulazimo i izlazimo, da li slijedimo

tri kralja, to jest: tražimo li Isusa i nosimo li mu trostruki dar: čisto srce, siromaštvo i ponizno srce” (Theologia pastoralis, 002469). „Isus je gost koji je s neba došao, da me uzme u krilo, nosi, hrani i u Nebo odnese. Ta On je kazao: gdje sam ja tu će biti i sluga moj. Isus je pokazao da želi čisti stan, kada je čudo učinio i Majku svoju od grijeha istočnog sačuvao. Rodio se ipak u prljavoj štali da se svatko smiluje i iz štale izvuče, ali ne u drugu prljavu štalu stavi, u prljavo srce, nego u čisto. U gostionici nije imao mjesta. Tu je galama. Njemu je milija štala. A na drugom mjestu ga nisu primili jer nisu znali tko je, da Ga mi primimo koji znamo tko je. Ako ne možemo često na Isusa misliti, barem sve tjelesno i duhovno dobrim smatrajmo, kao da gledamo kako nam pruža. Karmelićanin je posebni gostioničar. Srce neka mu bude gostionica za samog Isusa. Ta po Pravilu mora biti sluga Isusa, pa kada gostioničar svakog mora dvoriti, s takvom odanošću neka dvori Isusa, da ga samo Isusova milost pokreće” (Biser misli, 004577–78). „Isus je postao čovjekom, da mi po Njegovu primjeru postanemo anđeli. Isus nije sebe žalio, zbog čega da ja sebe žalim? U Betlehemu je čudesno dijete, čudesna planina kruha, šećera, meda, ruha, vojska divna, kor najljepše pjesme i časti!” (Theologia pastoralis, 003173).

STARAC ŠIMUN: „Ako nismo dostojni sa starcem Šimunom Isusa kao Svjetlost gledati, opslužujmo zakon kao znak Njegove svjetlosti. Isus je opsluživao zakon premda ga nije vezao. Majka ga je opsluživala o očišćenju nakon poroda, makar je po porodu postala čišća i veća od anđela. Tko da ne voli sjaj i ljepotu zakona?” (Isto, 003103). „Za starca Šimuna smrt je izgubila gorčinu, jer je on vidio Isusa” (Isto, 003104). „Isusa vidjeti je takva radost, da kad bi trebalo tisuću godina živjeti i svaki trenutak gorko umirati, još ni onda tu radost ne bi mogli zaslužiti. Pobožni Šimun je jedanput vidio Isusa, pa je želio umrijeti od radosti” (Biser mišljenja, 004220). „Za Tobom Moj Mali! S darom božićnog vremena: mislit, molit, činit, čim opazim zlo il nešto drugo” (Theologia pastoralis, 003215). Gerard je živi primjer kako se meditira i kontemplira božićno otajstvo i konkretno primjenjuje na svoj vlastiti duhovni život i napredak u krepostima.

(nastavlja se)

U prošlom broju *Zvonika* započeli smo temu koju želimo dublje otkrivati – teologiju tijela koju nam je darovao sv. Ivan Pavao II. Kao uvod u tako duboku temu početak ćemo od samog početka – Božjem naumu u stvaranju čovjeka.

OSOBA KAO DAR

U vremenu kada se svemu pristupa individualistički, i sama ljubav doživljava se kao sredstvo za ispunjenje svojih želja. Dok smo okrenuti prema sebi, naša ljubav je poput slijepe ulice koja nikad neće dovesti do ispunjenja i sreće za kojima čeznemo. Čovjek je stvoren za ljubav koja se dariva, a ne za ljubav koja je samo uzima. Sv. Ivan Pavao II. podsjeća nas na to da je čovjek stvoren „na sliku” Trojedinoga Boga (Post 1,26). Sam Bog postoji kao zajedništvo triju božanskih osoba koje se međusobno potpuno ljube. Muškarci i žene, stvoreni na tu sliku, istinsku sreću za kojom čeznu pronalaze kada nauče živjeti poput Trojstva – darujući se u ljubavi jedan drugome.

NIJE DOBRO DA ČOVJEK BUDE SAM

Kada je Bog stvarao svijet, sve je bilo „dobro”. Na kraju je stvorio čovjeka – Adama. On je smješten u taj savršeni svijet, no nešto, zapravo netko nedostaje. Bog zaključuje da *Nije dobro da čovjek bude sam* (Post 2,18). Svoju bit čovjek prepoznaje jedino ako se ima kome darovati. Tek kada živi s nekim, zapravo „za nekoga” čovjek može biti ispunjen i živjeti u punini onako kako ga je Gospodin zamislilo.

JEDNO TIJELO

Kao odgovor na Adamovu samoću Bog stvara drugu osobu – Evu. Adam je uskliknuo: *Gle, evo kosti od mojih kostiju, mesa od mesa mogega!* U tim riječima čitamo prvu čovjekovu radost i oduševljenje. Kao da je napokon otkrio svoj potpuni smisao – ima se kome darivati i za koga živjeti.

Knjiga Postanka govori da su njih dvoje *postali jedno tijelo* (Post 2, 24), a teologija tijela govori nam kako se jedinstvo tijela ne odnosi samo na tjelesno zajedništvo,

nego ono upućuje na dublje zajedništvo osoba – tijela i duše.

A BIJAHU OBOJE GOLI...ALI NE OSJEĆAHU STIDA

Stid nastaje kada se osjećamo nesigurno, nemamo povjerenje u osobu ili se bojimo da ćemo biti ismijani i povrijeđeni. Adam i Eva prije grijeha gledali su jedno drugo onako kako ih Bog vidi i zato nisu osjećali stid jedno pred drugim. Imali su potpuno povjerenje jedno u drugo i bili su slobodni otkriti sebe jedan drugome. No, ovdje tijelo opet upućuje na dublju razinu odnosa: bili su slobodni otkriti jedno drugome cijelo svoje biće bez straha da će biti povrijeđeni, iskorišteni ili napušteni. Ovakav intiman odnos postojao bi kada bismo se odrekli sebičnosti, kada bismo uvijek činili što je najbolje za drugu osobu i gledali je kao dar.

GRIJEH I STID

Ipak, otkad je čovjek pristao na grijeh, više ne gospodari svojim čežnjama i one ga udaljavaju od Božjih zamisli umjesto da ga dovode Bogu i pomažu mu da živi onako kako ga je on zamislio. Ranjeni istočnim grijehom čovjek i žena više ne mogu tako lako gledati jedno drugo onako kako ih gleda Stvoritelj. U njihov odnos ulazi sebičnost i požuda. Više nemaju potpuno povjerenje jedan u drugoga jer osjećaju da ih druga osoba može povrijediti, iskoristiti, krivo razumjeti... Zbog toga je ljudska seksualnost često komplicirana. Kada je ne znamo živjeti kao potpuno darivanje sebe drugome, ne spoznajemo ni svoj identitet, ne živimo svoju puninu.

POVRATAK U RAJSKI VRT?

Možemo li popraviti stvari koje su grijehom narušene? Mi grešni ljudi neprestano vodimo borbu u sebi, sa svojim strastima. Duboko u sebi čeznemo za onim što je Bog tako dobro stvorio, a mi smo grijehom pokvarili. U idućim nastavcima vidjet ćemo što nas sv. Ivan Pavao II. i njegova teologija tijela uče o tome kako otkrivati dostojanstvo osobe, preobražavati svoje srce da njime više ne gospodari požuda nego ljubav i kako u bračnim odnosima živjeti prema prvotnim Božjim naumima koji nas vode do istinske i duboke sreće.

Odanost

Odani ljudi prihvaćaju obveze vezane uz njihov odnos s drugima – obitelji, prijateljima, rođacima, nadređenima, njihovom zemljom, njezinim ustanovama itd., te brane i jačaju sustav vrijednosti drugih.

Već smo uočili kako poučavanje djece o nekoj ljudskoj vrlini uvijek povezuje više njih. Odanost je posebno povezana s ustrajnošću i odgovornošću. Ona se ogleda u odnosima s ljudima, a za njegovanje odnosa potrebno je ulagati trud, vrijeme, davati sebe.

U razvijanju odanosti važno je znati poredati ljestvicu prioriteta. Poznata je izreka da ako nam je Bog na prvom mjestu sve ostalo je na pravom mjestu. Naša odanost prema Bogu ne dovodi u pitanje ostale odanosti. Kada u vidiku imamo vječni život, shvatit ćemo da ono što činimo poradi Boga činimo dobro i našoj obitelji. Nogu služimo služeći obitelji, prijateljima i ljudima u potrebi. No, u ostalim odnosima s ljudima potrebno je biti svjestan hijerarhije odanosti. Na primjer, ljudi u braku moraju biti svjesni da su prije svega dužni biti odani svojoj obitelji, a tek onda prijateljima. Kod tinejdžera se često događa sukob odanosti, njihova odanost prijateljima često zasjenjuje sve ostale. No, djeca uz razvijanje odanost trebaju prepoznavati i vrijednosti koje stoje iza prijateljstva. Biti dobar prijatelj ne znači podržavati ga u svakoj odluci, pa i onda kada vidimo da on čini nešto loše. Odani se prijatelji međusobno potiču na ispravno ponašanje i poboljšavanje. Biti odan roditelj

ne znači da treba opravdavati svako ponašanje djeteta, čak i onda kada je pogrešno, nego da treba braniti i štititi njegov ugled i pomoći mu da se poboljša.

Iako mala djeca još ne mogu biti odana u pravom smislu dok nemaju svijest odnosu, ona to vremenom uče kroz pomaganje i služenje drugima. Dijete uviđa da pomaže braći i sestrama i roditeljima i počinje obitelj doživljavati kao cjelinu. Također vidi da u obitelji zadobiva pomoć, pažnju i ljubav i da je u njoj pronašla mjesto kakvo ne može naći drugdje.

Kao i za svaku krepost, da bismo nekoga mogli poučavati o njoj, važno je raditi i na sebi. Kako procijeniti jesam li odana osoba? Možemo se zapitati nekoliko pitanja.

Ispunjavamo li obveze koje smo obećali zato što razmišljamo o odnosu onoga što radim i vrijednosti koje stoje iza toga? Odanost iziskuje razmišljanje.

Kada dajemo riječ, jesmo li svjesni ozbiljnosti i posljedica koje ta riječ nosi?

Jesmo li svjesni da su svi ljudi djeca Božja s kojima smo pozvani na solidarnost? Neki ljudi svode odanost na jako uzak krug ljudi – obitelj i prijatelje. Vrlina odanosti potiče nas na preuzimanje više obveza prema drugima.

Jesmo li svjesni hijerarhije obveza koje smo stekli? Obitelj bi uvijek trebala biti ispred odanosti kolegama, poslu ili prijateljima.

Prema knjizi Davida Isaacs *Izgrađivanje karaktera, vodič za roditelje i učitelje*

Kako pomoći djeci da rastu u kreposti odanosti?

1 Pomoći maloj djeci da shvate važnost odnosa, prvo u obitelji. Oni su važan dio te zajednice.

2

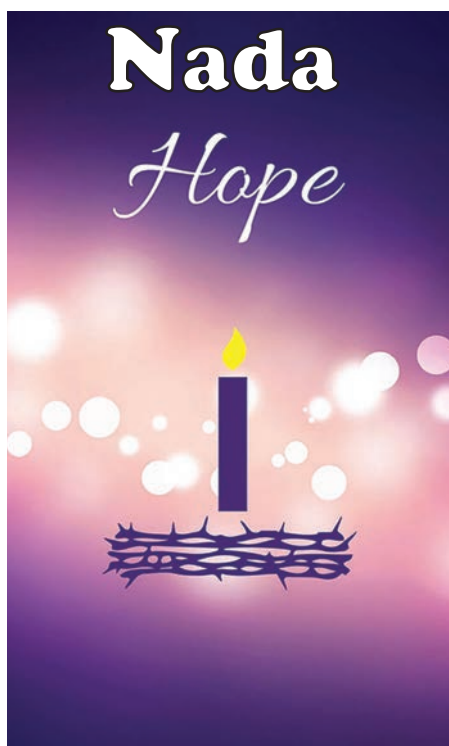
Učiti djecu da poštuju pravila zajedničkog života i rada – rad u timu, s braćom i sestrama, s bakama i djedovima i sl.

4

3

Pomoći djeci da u konkretnom slučaju prepoznaju svoje obveze – što znači biti član tima, biti dobar prijatelj, član kluba, učenik određene škole i sl.

Pomoći im da izbalansiraju obveze koje su preuzeli i izgrade pravilu hijerarhiju odanosti.

Pred nama je najljepše doba u godini. Iako nas je pandemija zadesila ove godine, naša radost adventu ne mora biti ništa manja. Ovaj advent je naša nada. Nada da će sve krenuti na bolje, nada da smo blizu kraja pandemije, nadu da će nam mali Isus donijeti radost u dom i u srce. Svi s nestrpljenjem čekamo rana ustajanja, odlazak na zornice, pjesme iščekivanja Isusova rođenja. Naša srca će žarko gorjeti dok s neba pada rosa sveta. Hladnoća jutra budi nam nadu. Naše došašće treba biti radosno. Bez obzira na sve trebamo se pripremati za Božić. Naša srca treba dobro očistiti od svih grijeha, također imamo zadaću pomoći onima koju su u potrebi. Trebamo se nadati jer nada nam pomaže da vjerujemo u neka sretnija vremena kada ćemo se ponovno moći družiti, kada ćemo biti sasvim slobodni, kada ćemo se moći zagrliti. Isus lagano širi ruke i čeka nas na kraju adventa. Naša nada nema koronu, nema masku, nema ograničenja. Velika je poput univerzuma. Ovih dana naša biskupija dobila je novog biskupa. Mi mladi dužni smo moliti za njega, a advent je prava prigoda za to. Trebamo moliti da mu Bog olakša sve poteškoće i radosno vodi povjereni mu narod. Nikada se nemojte prestati nadati jer *nada pak ne postiđuje. Ta ljubav je Božja razlivena u srcima našim po Duhu Svetom koji nam je dan!*

Larisa

Ne bojte se! Bog nikad ne kasni u pomoć svojoj djeci!

Bog nikad ne kasni u pomoć svojoj djeci. Čak i u slučajevima koji izgledaju beznadni, Bog uvijek stiže u pravi čas, makar možda na tajnovit i skrovit način. Puno povjerenje u Boga, i korištenje prikladnih ljudskih sredstava, daje kršćaninu osobitu snagu i posebnu vedrinu u nepogodnim okolnostima.

„Ako ga ti ne napustiš, On tebe neće.” A mi, recimo mu to sada u osobnoj molitvi – ne želimo te napustiti! Uz njega se dobivaju sve bitke, i one koje možda izgledaju izgubljene. „Možda nam se katkad učini da će sve pred našim očima propasti... ništa neće propasti, ‘jer ti si, Bože, zaklon moj’ (Ps 43,2). Ako Bog stanuje u našoj duši, sve drugo je, ma koliko se činilo važnim, sporedno i prolazno, naprotiv, mi smo u Bogu postojani.” Ovo je lijek da iz svojih života odagnamo strahove, napetosti i strepnje. Sveti Pavao u Rimu hrabrio je prve kršćane koji su živjeli u teškoj sredini: „Ako je Bog za nas, tko će biti protiv nas? Tko će nas rastaviti od ljubavi Kristove? Nevolja? Tjeskoba? Progonstvo? Glad? Golotinja? Pogibao? Mač? U svemu tome nadmoćno pobjeđujemo po onome koji nas uzljubi. Uvjeren sam doista: ni smrt ni život, ni anđeli ni vlasti, ni sadašnjost ni budućnost, ni sile, ni dubina ni visina, ni ikoji drugi stvor neće nas moći rastaviti od ljubavi Božje.” Kršćanin je, po svome pozivu, čovjek predan Bogu, dakle njemu je predao sve što mu se može dogoditi.

Razlika između nas i onih koji ne poznaju Boga naposljetku je ova: oni se u nevolji žale i mrmljaju,

a nas nevolje života ne udaljuju od krjeposti i istina vjere, budući da se one upravo u boli kušaju jer znamo da su čak i vlasi na našoj glavi izbrojene. Budimo uvijek prožeti mirom. Ako doista tražimo Boga, sve će biti prilika za dobro.

**Bitno.net (Francisco Carvajal:
Razgovarati s Bogom)**

Prijatelj je uvijek tu

Kada mislimo da smo sami ili kada umislimo da je svemu kraj, jedno nama poznato lice donese nam Kosmijeh. Naš prijatelj. Postoje mnoge činjenice i citati o prijateljima ili prijateljstvu, ali jedna dobro poznata jest da je prijatelj uvijek tu. Ako si pravi prijatelj onda ti ništa ne treba biti teško. Svoga prijatelja nećeš ogovarati već ćeš čuvati njegove tajne. Te tajne je veoma često teško držati samo između dva prijatelja, ali u tome leži onaj pravi dar prijateljstva. Naš prijatelj je i Isus. Njemu gotovo sve možemo povjeriti i on sve zna o nama. Ali čovjeku treba i zemaljski prijatelj, onaj koji

slični njemu. Koji će ga razumjeti, koji će ga poduprijeti u svemu, koji će mu dati dobar savjet i nerijetko biti rame za plakanje. On će nam uvijek ruku pružiti i čvrsto nas zagrliti. Biti prijatelj znači puno razgovarati. Upoznati nekog dobro i biti s njim na istoj valnoj duljini našoj duši daje spokoj da imamo dobar oslonac u životu. Kada imate neku radosnu ili tužnu vijest kome ćete se prvom obratiti? Prijatelju. On je uvijek tu.

Mnogi od nas u ovo vrijeme iščekivanja Božića imamo prijatelje preko granice. Ne znamo hoćemo se moći vidjeti za Božić, hoćemo li ih zagrliti... Za vrijeme adventa trebamo moliti za to. Moliti da na Božić možemo zagrliti prijatelja i s njim se radovati rođenju Isusu. Prijatelje koji su uvijek tu za nas treba dobro čuvati. Ne od svakoga, ali ih treba čuvati od zlih jezika, od svađa, ogovaranja... Kada jednom ostaneš sam, na vrhu litice, prijatelj će biti tu da pruži ruku. Pravim prijateljstvom pobjeđujemo sve na svijetu, prelazimo sve granice, sve prepreke, sve nedaće! Budi i ti prijatelj koji će uvijek biti tu za prijatelja!

Larisa Skenderović

Kao glina u ruci lončarovoju, i vi ste u mojoj ruci

Ulazimo u vrijeme adventa, došašća. Dolazak... Čini nam se često kako uvijek nešto čekamo. Postajemo nestrpljivi, nervozni... Ali, umjesto da čekamo – onome što želimo trebamo poći u susret. Postanimo najbolja verzija sebe kroz ovaj advent. Dočekajmo malog Boga tako što ćemo sebe preobratiti i postati onakve osobe kakve ljudi žele susretati. To ne

možemo sami, nego dopustimo Isusu da dođe do nas, a mi do samih sebe.

Adventski vijenac tako slikovito prikazuje korijenje našeg života. Jeline grančice su zapletene, isprepletene. One predstavljaju mnoge naše odnose. Svuda puštamo korijenje – na radnom mjestu, u obitelji, među prijateljima. I sve to korijenje na koncu predstavlja sliku uspjelog života – naš adventski vijenac. Advent nas poziva da se približimo samima sebi i svojim korijenima. A naš najdublji korijen seže do Boga.

Advent mi kazuje da moje čežnje nisu iluzije, nego da obećavaju svijet u kojem Božje svjetlo širi toplinu i ljubav. To svjetlo tjera tminu i hladnoću.

Božić je stalno aktivan. Jer Bog nas stalno poziva da zastanemo, zaustavimo se, da ne jurimo, da vidimo tko smo mi i tko se to brine za nas. Naš je božićni dar, onaj najveći, On. On nam daje samoga sebe.

A taj koji se brine za nas, koji nas cijeli život prati, popravljiva i oblikuje, to je lončar, lončar koji nam obećava: *Kao glina u ruci lončarovoju, i vi ste u mojoj ruci* (Jr 18,6).

Jelena Pinter

Biskup

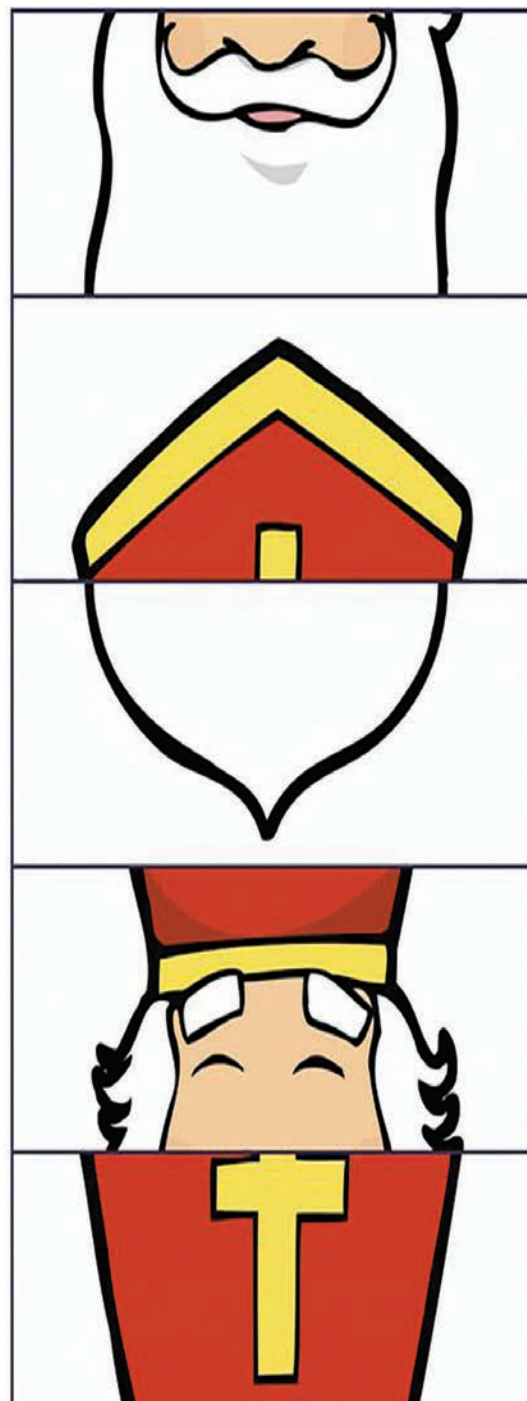
Draga djeco, znate li tko je BISKUP? To je važna osoba u Crkvi, koja brine o svojoj braći svećenicima, kao tata o vama. Njegova zadaća je postaviti svakog svećenika baš u onu župu koja bi za njega bila najbolja. Teško je to ponekad otkriti, stoga moramo moliti za biskupovu mudrost u odlukama koje donosi. Od njega ovisi i tko će i koliko dugo biti naš župnik. Zato molimo za našeg novog biskupa Slavka Večerina, da bude naklonjen i nama djeci, a biskup čiji nam se blagdan bliži sigurno vam je dobro poznat. I on je oduvijek jako naklonjen djeci, a to je naš dobri sv. Nikola! Neka se i naš novi biskup zagleda u dobrotu sv. Nikole i prepozna ljubav prema djeci, koja se uvijek stotruko vraća! Zabavite se na dječjim stranicama upoznajući se sa svetim redom i likom svetog Nikole.

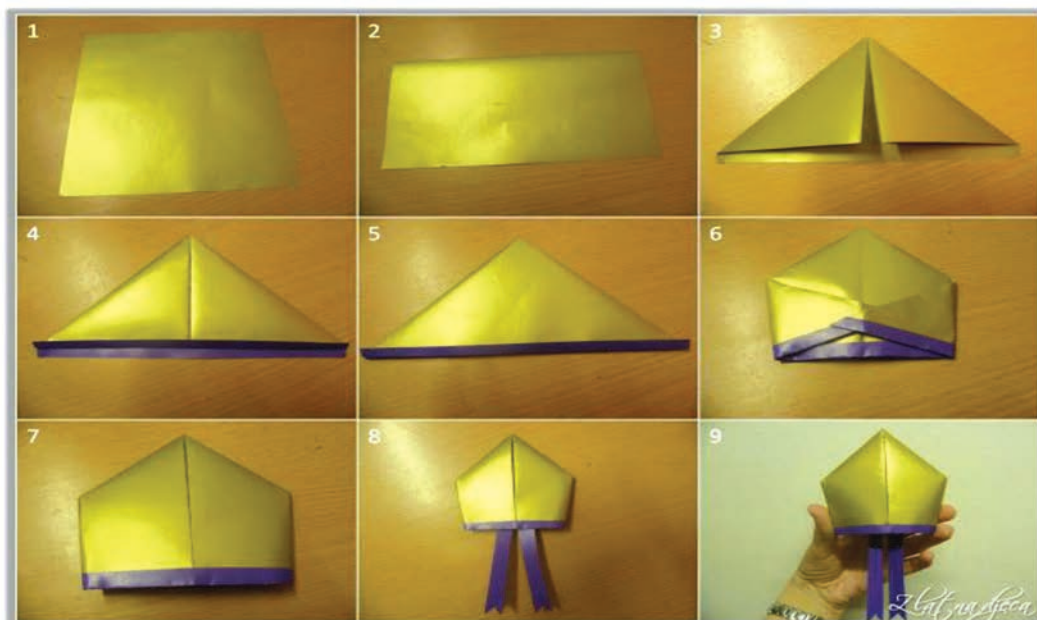
1. Poveži parove i provjeri znanje!

Sveti red
Biskup
Svećenik
Đakon
Redovnici/ce
Kler/klerici
Laik/laici

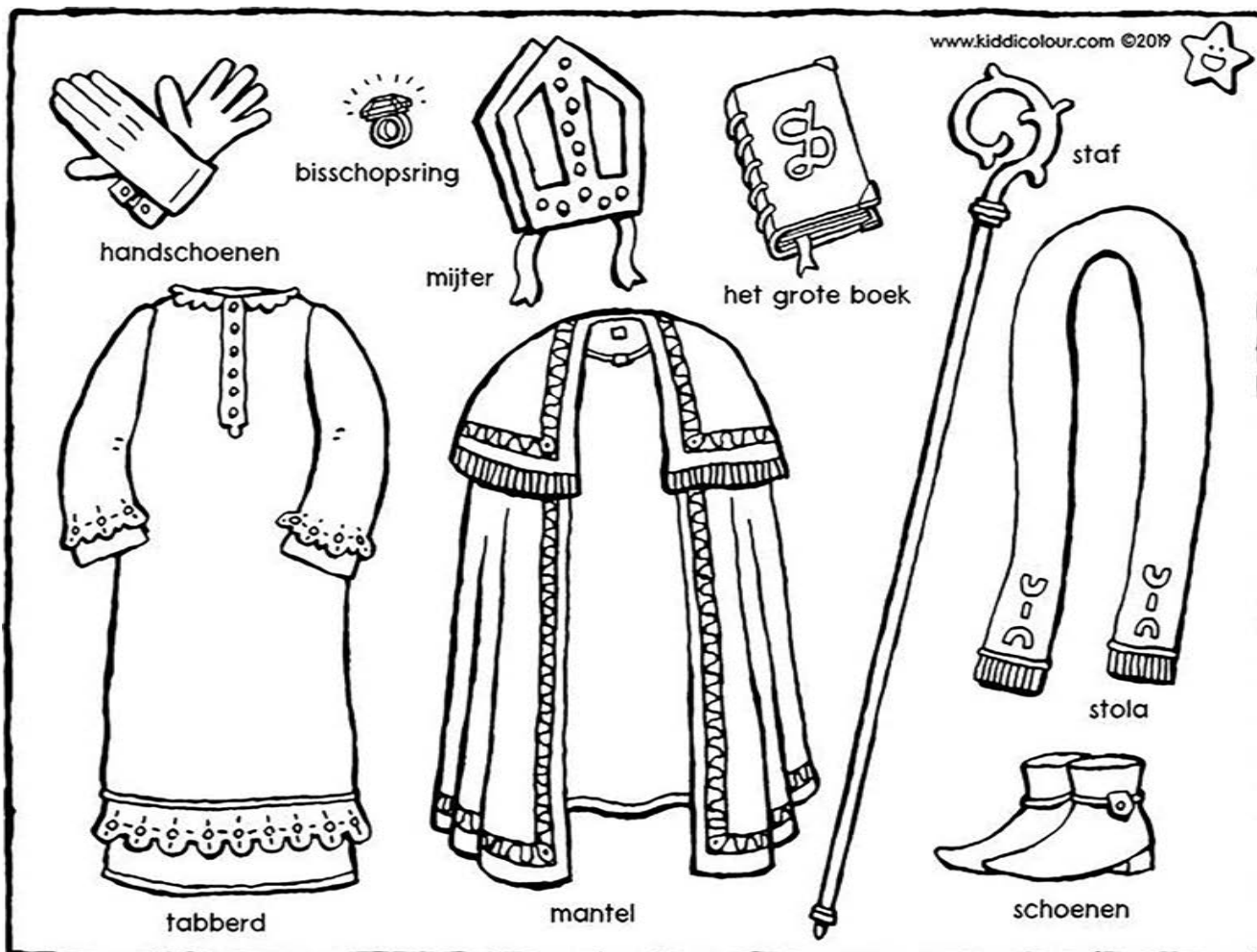
Pomaže biskupima i svećenicima, naviješta Evanđelje, poučava i propovijeda, podjeljuje sakrament krštenja, čuvar je i djelatelj pričesti. Ima prvi stupanj svetog reda.
Osobe posvećenog života po evanđeoskim savjetima čistoće, siromaštva i poslušnosti.
Osobit dar Duha Svetoga koji ređenika osposobljava za vršenje trostruke službe koju je Isus povjerio apostolima. Podjeljuje se i vrši u tri stupnja: služba biskupa, svećenika i đakona.
Nasljednik je apostola koji vrši trostruku službu: naučavanja, posvećivanja i upravljanja. Ima najviši stupanj svetog reda i upravlja mjesnom Crkvom.
Po krštenju su pozvani živjeti i naviještati Evanđelje u svakodnevnom životu, a u crkvenoj zajednici imaju posebne službe (vjeroučitelj, crkveni sudac, čitač, pjevač, zborovođa...)
Vrši službu drugog stupnja svetog reda. Biskupov je suradnik, koji se posvećuje za naviještenje Božje riječi, podjeljivanje i slavljenje sakramenata, prije svega svete Euharistije.
Zaređeni ili svetim redom posvećeni službenici Crkve (biskupi, svećenici, đakoni).

IZRADIMO MITRU U 8 KORAKA

Skratite A4 papir oko 3 cm, a onda ga presavijte na pola, pa gornje krajeve obje strana savijte prema sredini, donje rubove zavrnite i s jedne i s druge strane (ako vam se učine preširokima, zavrnite ih još jednom), te savijte i zalijepite desne kutove prema sredini, malo gore. Još izrežite dvije vrpce i zalijepite ih u unutrašnji dio kape, na poledini, te, po želji, dodatno ukasite cijelu mitru. Ljepša će biti ako se koristi dvostrani kolaž papir.

Biskup – prvi kateheta u biskupiji

Svaki životni poziv nosi sa sobom i odgovornost. Biti otac, učitelj, sudac zahtijeva veliku odgovornost zbog onoga što je povjereno tim službama. Odgovornost je naziv za sve ono što jedna služba sa sobom nosi, a to je biti osjećajan, brižan, pravedan, milosrdan, mudar, nepristran, istinoljubiv, otvoren, ponizan itd. Stoga biti prvi i odgovorni u obitelji, na poslu, u sportu, a onda za nas najvažnije biti prvi i odgovoran u Crkvi, zahtijeva osobu koja se odlikuje posebnim vještinama, znanjem, odlučnošću, poniznošću, skromnošću i nadasve pobožnošću.

Snimio: B. Čović | Isus prijatelj malenih. Vlaho Bukovac
1/3 - pariško razdoblje, izložba u Galeriji Klovićevi dvori

No, sada se zaustavimo na Crkvi i unutar nje na službu episkopata. Svetim redom prima se neizbrisivi biljeg te svećenik uvijek djeluje u osobi Isusa Krista. Svaki svećenik sudjeluje u Kristovoj *proročkoj, svećeničkoj i kraljevskoj* službi koje se ostvaruju u trostrukom zadatku: učiteljskom, posvetiteljskom i upravljačkom. Osobito ističem učiteljsku ili proročku zadaću kao dio svećeničkog identiteta jer u sebi ona sadržava katehezu koja je dio evangelizacijskog poslanja Crkve. Upravo je kateheza povlašteno sredstvo naučavanja i sazrijevanje vjere te prilika da svoju vjeru zrelije živim. Riječ *kateheza* (grč. *katehein*) znači *učiniti da odzvanja*, a u našem slučaju da naviještena Božja Riječ odjekne u srcu slušatelja. Stoga biti kateheta nije zanimanje, profesija nego odgovoran poziv biti Božji prorok i učitelj naroda Božjega. Prvi i najveći kateheta upravo je sam Isus Krist, koji je učiteljsku zadaću povjerio svojim apostolima, a oni svojim nasljednicima

biskupima koji zajedno tvore naučiteljski zbor Crkve. Stoga je biskup prvi kateheta u svojoj biskupiji. Biskup kao kateheta je po shvaćanju Drugog vatikanskog sabora pozvan da bdije kako bi se katehetska poduka pružila kako djeci i adolescentima tako i mladeži i odraslima jer ona teži tome da vjera osvijetljena Božanskim naukom bude u ljudima živa, razvijena i djelotvorna (*Christus Dominus* br.14). „Bdjeti” označava potrebu za kontinuiranim radom kako bi se katehetska pouka širila i postala djelotvorna u životu Božjeg naroda. Različite su metode katehetske pouke, kao što su biskupove propovijedi, okružnice, nastupi u medijima te nezaobilazna suradnja sa svećenicima i osposobljenim katehetama. Biskupskim ređenjem biskup je postavljen u zajednici za njezina autentičnog učitelja koji joj propovijeda vjeru koja se treba ostvarivati u konkretnom životu svećenika i vjernika laika. Katehetska poduka se uvijek treba oslanjati na Sveto pismo, predaju, liturgiju, učiteljstvo i na život Crkve. Dakle, pastoralna i katehetska dimenzija biskupske službe povjereni je dar koji je svaki od biskupa pozvan razvijati, njegovati i u povijesnoj konkretnosti ostvarivati snagom Duha Svetoga. U tom kontekstu spomenuti Dekret o pastirskoj službi biskupa II. vatikanskog koncila *Christus Dominus* kaže kako su biskupi po daru Duha Svetoga „prvi i autentični učitelji vjere, svećenici i pastiri”. Svakako valja napomenuti da

biskup kao prvi kateheta zadaću poučavanja ne može obavljati sam, nego sa svojim suradnicima i preko njih, najprije svećenika, a onda i preko prikladno obrazovanih vjernika laika, odnosno kateheta. Zbog toga je uvijek važna suodgovornost, kolegijalnost, supsidijarnost, a posebice poštovanje, povjerenje i suglasje u katehetskoj povezanosti s prezbiterima i angažiranim vjernicima.

Mnogi će reći da je učiteljska zadaća biskupa kao katehete uistinu zahtjevna, no ovdje bih dodao kako je poznati crkveni naučitelj Alfonz Liguori u svojoj 66. godini, upravo kada je osjećao da su mu snage oslabile i da mu se bliži kraj života, pozvan na novi zanos u svom životu, za njega osobno posve neočekivano i neželjeno, gotovo šokantno – trebao je postati biskup. Stoga, kada misli da je dao sve od sebe Bogu i Crkvi, Bog čovjeka uvijek sprema za uzvišenije i odgovornije zadaće.

U svjetlu vječnosti ili o poeziji fra Mladena Rozića

Književni opus fra Mladena Rozića iz Ljutog Dolca sastoji se od sedam poetskih zbirki, koje broje više od 450 pjesama. Imala sam prigodu govoriti o njima prije godinu dana u Franjevačkom samostanu u Subotici te donosim za *Zvonik* neke od tada izrečenih misli.

Naslovi knjiga (*Put iz sna*, *Dodir neba*, *Cjelov života*, *Put Riječi*, *Na putu za Gdje*, *Soneti ljubavi*, *U svjetlu vječnosti*) nadovezuju se tvoreći vrlo lijepu logični nit. Naime, govore o dinamici pjesničke introspekcije, odnosno zagledanosti u vlastitu nutrinu, i kretanja među svijetom, odnosno izrazito intenziviranog i senzibiliziranog putovanja kroz prostor i vrijeme, kroz samoće i društvo koji čine život. Bit ću slobodna poigrati se i iz suženog rakursa, jer nije moguće u nekoliko rečenica obuhvatiti svu širinu tema kojima se pjesnik bavi, analitički povezati naslove knjiga u malu interpretativnu priču. Autor plejadno donosi vlastiti put svojih snova, snova kao stjecišta jutarnjih i večernjih osama u kojima se čovjek susreće sa sobom i s Bogom, odnosno

osjeća se kao u sigurnosti doma jer ga dodiruje nebo. San nije osnovno ljudsko stanje, iako je nezaobilazno i prijeko potrebno za normalan razvitak i funkcioniranje čovjeka, a fra Mladenov san nije bio uspavanost nego upravo suprotno, aktivni rad na sebi kroz druženje s Bogom. Iz toga sna mora se zakoračiti u javu, a java pripremljenoj duši donosi prepoznavanje dodira neba u dodiru čovjeka. Uslijedilo je prigrbljivanje života i to kao cjelova života, kroz primarno čitanje onog lijepog, pozitivnog, izgrađujućeg i poticajnog. Put iz sna pretvorio se u ovozemno traganje za putom Riječi uz goruću zapitanost kamo se to točno kreće čovječanstvo i jedinka kao kap u tom velikom splavu, jesmo li na Božjem putu. Autor ne zatvara oči pred hordama zla, satirom, bremenom života, nemilosrdnim klatnom povijesti i ne preza od toga da kritički oslika društvo, međutim, to uvijek prati samokritičnost, te ogrtanje u božansku vizuru da bi do konca autor ispjevao sonete ljubavi u svjetlu vječnosti. Možemo reći da se krug zatvorio jer je pjesnikov san bio san o vječnosti. Zbirke su nastale u kratkom razdoblju od svega četiri godine, tematski se

nadograđuju i zaokružuju – drugim riječima, ispjevane su u jednom dahu.

Najsnažniji dojam prilikom čitanja stihova blagi je osjećaj katarzične nelagode, a katarza je duhovno pročišćenje. Naime, kod čitatelja je neizostavan moment identificiranja s lirskim subjektom i sadržinom pjesama. Autor propuštajući sebe kroz rešetko gradi lirskog subjekta na papiru bez poze i filtera (kako pjesnik kaže: *ovo nije ništa drugo nego ponuda/ žive emocije koja izlazi iz srca/ oboružanog dobrim izborima*), a ta slika podrazumijeva svu ljepotu i veličinu čovjekova potencijala kao i neminovnost propusta i lutanja. Svi smo mi potisnuti iza zidova od maski i uloga koje nose profesija, obitelji, svakodnevice. Manje smo ili više nevidljivi od barikada

ili izobličeni od pritisaka koje društvo vrši na nas (kako pjesnik kaže razmišljajući o *Sigurnosnom paradoksu*: *što su veći bedemi i ograde/ to su ljudi s druge strane/ veća prijetnja i nesigurnost/ i što god je veća sigurnost ograde/ to još više sigurnosti trebamo*). Međutim, zaboravlja se da smo sve vrijeme ljudi stvoreni za vječnost. Ovo fino psihološko tkanje proizišlo iz konkretnog, istinskog i iskrenog doživljaja pjesnika, više: *i nikako ne želim dopustiti da me blokira prolaznost te ne nasjedam više na spoznaju osobne kreposti*. Opisan dani povijesni trenutak ne ide nam na ruku jer je, kako pjesnik navodi i kako svi svjedočimo, na snazi *civilizacija smrti* (*ona se pretvorila u ubojicu/ i grobara/ koji sve to bolje žive/ što je više smrti*). Neminovno ova sintagma doziva u svijest dragog papu Poljaka Ivana Pavla II. koji je neumorno propovijedao i pozivao na izgradnju *civilizacije ljubavi*. Propitati i locirati vlastitost u kontekstu ljudskosti danas nije lagodno zbog spoznaje da uvijek možemo biti bolji, odnosno više ljudi, a na to poziva fra Mladenova poezija dajući u isti mah smjernice k Izvoru snage, ljubavi, radosti, mira, vjere...

Zajednica „Emanuel”

Dok smo kao biskupija u slavljeničkom duhu i ovih dana slušamo i čitamo o ređenju našeg novog biskupa, zanimljivo je znati da neki od crkvenih pokreta imaju među svojim članovima i biskupe, kao što je to slučaj sa zajednicom francuskog porijekla – „Emanuel”,

COMUNITÀ
dell'EMMANUELE

jednom od najvećih katoličkih karizmatičkih zajednica u svijetu.

OSNIVANJE

Zajednica se rađa u zamahu karizmatičke obnove u Parizu, 1976. godine u okviru katoličke karizmatičke molitvene skupine koju su 1972. godine osnovali Pierre Goursat i Martine Laffitte-Catta. Pierre Goursat, laik, vodio je zajednicu do 1985., kada se povlači zbog zdravstvenih tegoba, nakon čega nastavlja služiti, ali kroz osobnu molitvu. Nakon njegove smrti pokrenut je postupak beatifikacije.

DUHOVNOST I DJELOVANJE

Poziv zajednice može se opisati kroz pet aspekata: poziv na iskustvo Duha Svetoga, postati braća i sestre u Kristu; biti poslani u srce svijeta; te klanjanje, suosjećanje i evangelizacija.

Osobni susret s Isusom Kristom i iskustvo „izliva Duha Svetoga” izvor su snage i milosti za poslanje, kroz zajednički život svih staleža u Crkvi. Upravo ta prisutnost svih staleža u bratskom zajedništvu sastavni je dio poziva zajednice i življenja posvećenja i služenja kroz evangelizaciju.

Sam naziv *Emanuel* – „Bog s nama” upućuje na poziv da članovi zajednice žive svoje poslanje u njihovoj obiteljskoj, profesionalnoj i društvenoj okolini. Angažirani u društvu, živeći u „srcu svijeta” žele biti autentični Kristovi svjedoci – „u svijetu, ali ne od svijeta” (usp. Iv 17,14). Kako bi to uistinu mogli duboka milost zajednice proizlazi iz euharistijskog klanjanja Bogu iz kojeg se produbljuje iskustvo „Boga s nama”. Iz klanjanja Bogu živom i prisutnom, rađa se suosjećanje prema svim ljudima koji su materijalno i duhovno u potrebi iz čega se rađa također i žed za evangelizacijom u cijelom svijetu, a napose među onima najsiriromašnijima. Članovi Zajednice pozvani su biti svjedoci milosrđa koje izvire iz probodenog Kristova Srca,

prema Isusovoj poruci sv. Marguerite-Marie Alacoque: „Evo ovog Srca koje je tako voljelo ljude”.

Zajednici je povjereno nekoliko svetišta i 70 župa na upravljanje, među njima nama možda najpoznatije svetište je Paray-le-Monial, Grad Srca Isusova u Francuskoj, mjesto u kojem je Isus pozvao je na štovanje Presvetog Srca i Pobožnost devet prvih petaka.

Više o *Emanuelovim* školama evangelizacije za mlade: <https://emmanuel.info/en/esm-emmanuel-school-of-mission/>
YouTube kanal zajednice <https://www.youtube.com/user/ctedelemanuel>

Sadržaji za živjeti vjeru tijekom *zatvaranja* (karan-tene) <https://emmanuel.info/en/all-countries/living-faith-during-lockdown/>

Zajednica je posvećena također radu s mladima, napose kroz svoje međunarodne škole evangelizacije u trajanju od devet mjeseci koje se nalaze u sedam različitih država od Italije, Brazila do Filipina.

CRKVENO ODOBRENJE

Sveta Stolica 1992. godine priznala je Zajednicu kao javnu udrugu vjernika koja okuplja svećenike, posvećene osobe, obitelji i osobe u celibatu koji svjedoče o eklezio-logiji zajedništva koju potiče sam Drugi vatikanski sabor. Kongregacija za kler 2017. godine osnovala Kleričko udruženje zajednice „Emanuel” za svećenike i đakone koje ostaje neraskidivo povezano s udrugom vjernika.

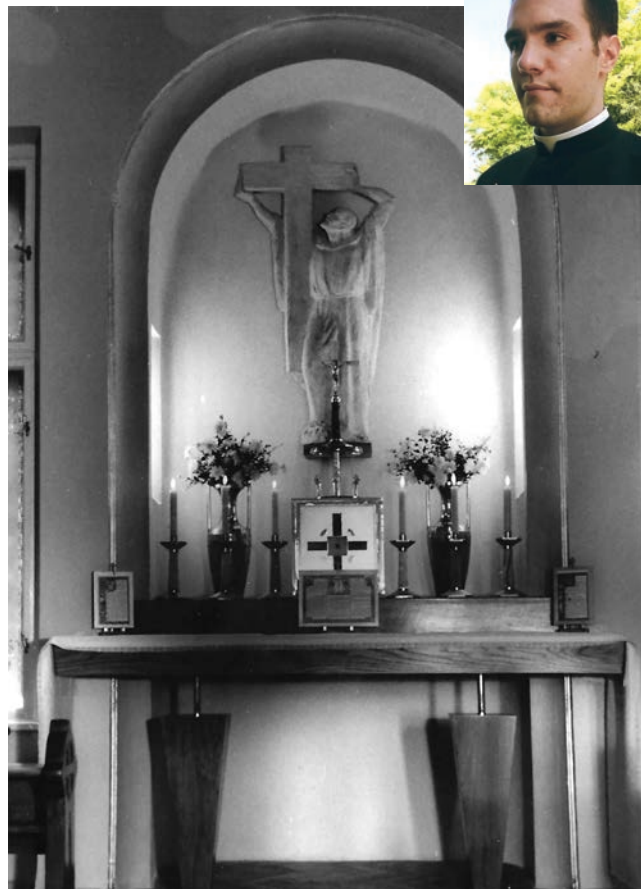
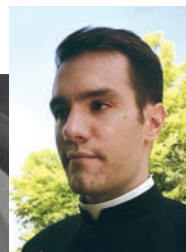
Danas zajednica djeluje u 60 zemalja te svake godine svojim evangelizacijskim aktivnostima dosegne nekoliko stotina tisuća ljudi. Sama zajednica broji: 11.500 članova; 275 svećenika i stotinu sjemeništara, 225 muškaraca i žena posvećenih u celibatu te 10 biskupa.¹

DJELOVANJE U REPUBLICI SRBIJI

Lijepo je otkriti kako neke od svjetskih poznatih i raširenih zajednica postoje i u našoj blizini. U Vojvodini se članovi zajednice nalaze u Adi, Molu i Senti, gdje imaju molitvene susrete. Zajednica u Srbiji povezana je s ogrankom u Mađarskoj, za čiji je kontakt odgovoran bračni par Zsuzsanne i Gábora Lehecki, vjeroučiteljice i trajnog đakona.

¹ Moramo naglasiti da se u internacionalnom crkvenom kontekstu riječ „zajednica” ili engl. *community* ne odnosi na molitvenu skupinu, nego ima dublje značenje pripadnosti određenoj „zajednici” koja ima svoje statute i reguliran način pripadnosti. U tom kontekstu se razlikuje između onih koji su članovi određene zajednice i onih koji samo povremeno pohađaju njihove molitvene ili evangelizacijske susrete.

Ususret biskupskom ređenju: Kapela biskupskog dvora u Subotici kroz desetljeća

1970.

1958.

2020.

Riječ bolesnicima, starima i nemoćnima...

Događanja u Božjem planu... Jahvin san i naša iznenađenja!

Dragi stari, bolesni i nemoćni prijatelji... Zaređen sam za đakona 12. 10. 1974. godine, dan uoči 13. listopada, kada se u Monoštoru proslavlja Zavjetni dan Fatimskoj Gospi jer je očuvala selo od granatiranja 1945. godine. O negranatiranju se saznalo tek 12. listopada i od tada Monoštorci zahvaljuju Gospi za ovo posredovanje. Župnik za vrijeme rata, a biskup koji me je zaređio, mons. Matiša Zvekanović, na kraju mise ređenja rekao je: „I tako je naš Marko danas postao Marijinim đakonom”. Od tada mi je osobito milo pripovijedati i pisati o Mariji.

U djetinjstvu baš i nisam naginjao k svećeništvu, a bio sam još i jedinač u roditelja. Bog je, međutim, imao drugi plan. I evo me danas u 45. godini svećeništva. Božji plan često dolazi nenadano, iznenađujuće, ali ipak savršeno. Kroz par tjedana proslavit ćemo početak velikog Božjeg plana, Zoru našeg spasenja, Začće BD Marije. Kako se on odvijao dočarat će nam sljedeća nebeska priča...

„Djevica Marija, Bezgrješna, najbolje je stvorenje koje je Bog stvorio. Njegovo je remek-djelo. U toj priči, arkanđeo Gabrijel govori jednom mladom pastiru kako je Bog pripremio svoju Majku.

Prije mnogo stoljeća, prije postanka svemira, Jahve je zamislio stvoriti krasnije od svih svojih djela. Činilo se to jednostavnim za Boga i zaista je tako bilo. Na kraju krajeva, između svih stvorenja, jedno bi trebalo biti savršeno, pa ga je on mogao oblikovati kad god bi želio. Ali Gospodinu nije bilo dosta ovo: želio ju je napraviti toliko lijepom da je ne bi bilo moguće poboljšati. Niti On sam ne bi smio biti sposoban za to. Tako ustvari, u zajedništvu, Otac, Sin i Duh Sveti, odlučili su jednoglasno riješiti tu plan na najjednostavniji način. Zamislili su da bi to stvorenje bilo uvijek intimno vezano sa svakom od triju božanskih osoba, da bi od njih dobilo nebesku ljepotu i sve Jahvine savršenosti. Ona bi ih istodobno iskazivala, poput prečista ogledala.

– Ja ću biti njezin Suprug. Stvorit ću je svetom sasvim od početka njezine biti. Začet ću njezinu utrobu sa svojom prisutnošću i uvijek će biti puna mene i mojih darova. Bit će Bezgrješna i toliko milostiva kako samo može biti Supruga samoga Boga – rekao je Duh Sveti.

– Ja ću biti njezin Sin. Dobit ću njezino meso, krv, geste i milovanja. Božanski oblikovat ću njezine poljupce, njezin pogled i ruke koje će me njegovati. Sve njezino bit će božansko jer će biti i moje – dodala je Riječ.

– Bit će moja najdraža Kći. Stajat će uvijek pred mojim očima i svojim pogledom uljepšavat ću ju sve dok je ja sam neću moći prestat promatrati, od toliko ljubavi koliko ću imati prema njoj – istaknuo je Otac.

To su izrekle sve tri osobe. I mi, anđeli, koji stalno stojimo pred Bogom, slušali smo začuđeno, ne znajući kakvu vrstu anđela bi želio označiti Jahve kad je opisivao takvo divno stvorenje. Razumjeli smo, napokon, kada je Jahve počeo sanjati onu koja je trebala biti njegova Majka, njegova Kći i njegova Supruga. Misleći na njezine oči, stvorio je more; zamišljajući njezin osmijeh, dopunio je cvijeće laticama; kako mu je nedostajalo njezine nježnosti, rodile su se golubice. I u svakoj ženi, od postanka svijeta do danas, stavio je nešto od Marije. Šteta, što su mnoge to uništile!

– Znadeš, već da u raju nema zavisti. Otkada nas je Gospodin ispitivao i sotona je pao odozgo, nikada nismo imali taj čudan problem. Tako da smo svi bili jako sretni. Znaš kako smo nazvali Mariju? Jahvin san... Sve dok se nije rodila Djevica i Bog nam nije rekao njezino ime, Milosti puna. Tako se zove od vječnosti, a tako sam je pozdravio i prije nekoliko mjeseci u njejoj nazaretskoj kući. Predivan božanski plan.”

Dragi moji prijatelji, mnogo je Božjih planova dotaklo i naše srce. Na neke smo se nasmijali, neke ostvarili, neke nismo ni pogledali, a nekih smo se uplašili i odrekli. Kako bi bilo lijepo da smo ih sve prihvatili i ostvarili kao u ovoj istinitoj životnoj priči. Kardinal Pie, poitierski nadbiskup, jednom je prigodom skupini suradnika u sjemeništu zanimljivo pripovijedao:

„Dobro sam upoznao jednog siromašnog dječaka iz sela blizu Chartesa koji je imao želju postati svećenikom, ali njegovi roditelji nisu imali novca da bi ga poslali u sjemenište. Štoviše, ostao je siroče u ranoj dobi. Jednoga je dana taj dječak izišao iz prvostolnice plačući. Vidio je veličanstvenost bogoslužja. Na trgu ga siromašna žena, prodavačica cvijeća, upita:

– Zašto plačeš, zlato moje?

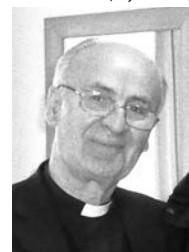
– Želio bih postati svećenik, ali sam siromašan. Nemam ni roditelje, a ni novaca za školu.

– Ja ću ti pomoći! – reče cvječarica i održi riječ.

Jadna je žena morala mnogo raditi. Noću je šivala, a danju prodavala cvijeće kako bi pomogla siromašnom dječaku. Cijenjena gospodo, gospođa Mariette već je mrtva. Onaj dječak, zahvaljujući njezinom dobrom djelu posta svećenik, poslije biskup i kardinal. Onaj dječak, to sam ja, koji joj još zahvaljuje iz dubine srca, zaključujući kardinal kroz suze”.

Dragi prijatelji, ovih dana ostvario se jedan od Božjih planova u našoj biskupiji. Dobili smo novog biskupa. Za njega se netko osobito molio, a Majka Marija ga svojom ljubavlju vodila. Zahvalimo Bogu na biskupu Slavku i podržimo ga molitvama, patnjama, trpljenjima. To možemo. Bog vas blagoslovio!

Šezdeset godina zaručničke vjernosti s. Brigitte Stantić

Na svetkovinu Bezgrešnog začeća Bl. Djevice Marije, navršava se šezdeset godina od prvih redovničkih zavjeta sestre Brigitte Stantić, redovnice Reda svetog Dominika. Najvažnije da je s. Brigita ostala vjerna svome božanskom Zaručniku šezdeset godina i da će mu moći zahvaliti u subotičkom samostanu, gdje sad živi, na bezbrojnim milostima koje je primila kao Njegova vjerna zaručnica!

Na svetkovinu Bezgrešnog začeća Bl. Djevice Marije, navršava se šezdeset godina od prvih redovničkih zavjeta sestre Brigitte Stantić, redovnice Reda svetog Dominika. Sestra Brigita je rođena u Tavankutu kraj Subotice, kao osmo dijete brojne obitelji Petra i Dominike r. Jozić, 17. siječnja 1938. godine, gdje je krštena imenom Marija. Nije slučajno da su tih godina dvije rođene sestre, s. Josipa i s. Terezija Vidaković, obje dominikanke, dolazile u Tavankut svojoj rođenoj sestri Ceciliji na odmor. Njihova bjelina, a sigurno i njihova duhovnost, bit će dosta da se dobra salašarska djevojka oduševi za redovnički poziv jer u Tavankutu još tada nisu bile redovnice. I dogodilo se to 1958. godine, kada je Marija donijela odluku preseliti se najprije u Suboticu, gdje je već bio samostan sestara Dominikanki, a onda u Korčulu, gdje je njihova kuća matica.

Dana 8. prosinca 1960. godine, na svetkovinu

Bezgrešnog začeća Bl. Dj. Marije, sestra Brigita je, ne samo s novim imenom, nego zreloom spremnošću, radošno krenula u redovnički život, položivši prve redovničke zavjete s još tri svoje susestre. Za njom će poći još jedna Tavankučanka, s. Pompeja Petreš.

Sestra Brigita će, kao prava Isusova zaručnica, veliki dio svog redovničkog života provesti u Korčuli, skrbeći za ljepotu Zaručnikova doma, te kao švelja svećeničkog i redovničkog odijela i kao vrtlarica. Pod njezinim rukama samostan je bio „kućica u cvijeću”, kako u Korčuli tako u Subotici, gdje je dočekala svoj dijamantni jubilej.

Nažalost, zbog epidemiološke situacije, možda neće biti moguće proslaviti dijamantni jubilej u kući matici u Korčuli ili u Zagrebu. Ipak, najvažnije da je s. Brigita ostala vjerna svome božanskom Zaručniku šezdeset godina i da će mu moći zahvaliti u subotičkom samostanu, gdje sad živi, na bezbrojnim milostima koje je primila kao Njegova vjerna zaručnica! Čestitamo!

Biskupska gesla naših biskupa:

Soli Deo honor, Omnibus omnia, Nolite timere i Per Christum et cum Christo et i Christo

PRVI APOSTOLSKI UPRAVITELJ

Lajčo Budanović rođen je 27. ožujka 1873. u Bajmaku. Lajčo je osnovnu školu završio u rodnom selu, a gimnaziju u Subotici i u Kalači. Nakon teologije u Kalači je 24. lipnja 1897. godine zaređen za svećenika. Službovao je u Santovu (Hercegszántó), Kačmaru (Katymár), Subotici, Novom Sadu, Somboru, Beregu (Bački Breg) i Baji. Lajčo Budanović 12. siječnja 1920. godine imenovan je župnikom Župe svete Terezije u Subotici. A 10. veljače 1923. je imenovan apostolskim upraviteljem Bačke apostolske administrature. Imao je ovlast da može podjeljivati sakrament svete Potvrde. Istom 28. veljače 1927. godine imenovan je naslovnim biskupom, a 1. svibnja te godine primio je biskupski red. Za biskupsko geslo izabrao je riječi svetoga Pavla „Soli Deo honor“ (=jedinome Bogu čast). Kao mlad svećenik pokrenuo je 1902. godine izdavanje najglasovitijeg bačkog molitvenika „Slava Božja“. Kao novosadski kapelan vodio je brigu o siromašnim radnicima, u Baji je organizirao kršćansku čitaonicu, u Beregu čitaonicu i udrugu *Kultura*. Godine 1924. organizirao je dječjačko sjemenište u Senti i u Baču. Kasnije je stotinjak sjemeništara poslao u travničko sjemenište. Godine 1938. osnovao je sjemenište *Paulinum* u Subotici. Tih je godina zaredio brojne nove svećenike. Diljem Bačke su nicalle nove crkve. Nakon biskupijske sinode 1936. izdao je *Bački zakonik*. Ratnih je godina bio interniran u Budimpešti. Godine 1952. doživio je teško zlostavljanje u Somboru. Svoje biskupsko geslo „Soli Deo honor“ cijelim je životom nastojao izvršiti, a ostvario ga je svojom smrću 16. ožujka 1958. godine.

DRUGI APOSTOLSKI UPRAVITELJ I PRVI SUBOTIČKI BISKUP

Matiša (Matija) Zvekanović je rođen u Subotici 17. veljače 1913. godine. Poslije osnovne škole u Subotici bio je sjemeništara travničkog sjemeništa. Teologiju je studirao u Sarajevu. Za svećenika je zaređen 29. lipnja 1937. u Subotici. Kao svećenik djelovao je u Đurđinu, Aleksandrovu, Monoštoru, u Župi Isusova uskrsnuća i napokon u Župi svete Terezije u Subotici. Biskupsko ređenje primio je u Subotici, 25. veljače 1956. godine. Od 1958. do 1968. godine obnašao je dužnost apostolskog upravitelja Bačke apostolske administrature. Kad je 1968. godine Bačka apostolska administratura postala Subotičkom biskupijom, biskup Zvekanović imenovan

je prvim subotičkim biskupom. I u njegovo je vrijeme podignuto nekoliko novih crkava. Podigao je sjemenište *Paulinum* i svećenički dom *Josephinum*. Snažno je porastao broj sjemeništara i bogoslova. Bogoslovi su u njegovo vrijeme studirali u Zagrebu, Đakovu, Innsbrucku, Rijeci i u Rimu. Održao je u Salzburgu 1963. godine znamenito predavanje o svetoj braći Ćirilu i Metodu. Svoje biskupsko geslo „Omnibus omnia“ (=svima sve) ostvario je i tako što je bolesne i onemoćale svećenike držao u Župnom domu svete Terezije u Subotici. Umro je 24. travnja 1991. godine, kao umirovljeni subotički biskup u svećeničkom domu *Josephinum*.

DRUGI SUBOTIČKI BISKUP

Ivan dr. Péntzes je rođen u Bajmaku 10. kolovoza 1943. godine, kao sin stolara Lázára Péntzesa i krojačice Márije Kanyó. Osnovnu je školu završio u Bajmaku, a gimnaziju u Interdiječezanskom sjemeništu u Zagrebu. Tamo je završio i teologiju. Na budimpeštanskom katoličkom sveučilištu doktorirao je 1998. godine.

Kao kapelan djelovao je u Adi. Bio je prefekt i kateheta. Obavljao je dužnost tajnika u Ordinarijatu. Od 1972. do 1989. godine bio je upravitelj pa župnik u Horgošu. Uz to je obavljao brojne dužnosti u upravi Subotičke biskupije. Njegovo je biskupsko geslo „Nolite timere“ (=nemojte se bojati) posebno došlo do izražaja posljednjeg, ratnog desetljeća dvadesetog stoljeća. Objavio je hrvatski i mađarski prijevod Bačkog zakonika. Obavljao je brojne dužnosti i na razini Međunarodne biskupske konferencije. Dotjerao je svećenički dom *Josephinum*, podignuto je nekoliko novih crkava i veliki Pastoralni centar. Njegovim nasljednikom i trećim subotičkim biskupom 8. rujna 2020. godine imenovan je somborski župnik i generalni vikar Slavko Večerin.

TREĆI SUBOTIČKI BISKUP

Slavko Večerin rođen je 6. lipnja 1957. godine u Subotici. Osnovnu školu i gimnaziju završio je u Subotici. Teologiju je studirao na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu. Za svećenika je zaređen 14. kolovoza 1983. godine. Službovao je u Somboru, u Baču, kao duhovnik u sjemeništu *Paulinum* i arhivar Biskupskog ordinarijata. Bio je tajnik Subotičke biskupije, i generalni vikar, župnik u Bajmaku, u Župi Marije Majke Crkve u Subotici, pa župnik Župe svetoga Križa u Somboru. Geslo novog subotičkog biskupa je „Per Christum et in Christo et cum Christo“ (=po Kristu i u Kristu i s Kristom).

Obilježja i simboli biskupa i njihova umjetnička izvedba

MITRA

Duhovni poglavar Crkve na određenom teritoriju (biskupija) je biskup. Na sebi nosi simbole i obilježja koja ukazuju na to da je on biskup. Ne bi se smjelo dogoditi da se biskupova pastirska služba vidi samo po obilježjima već i u njegovu životu. U njegovim rukama je prije svega velika odgovornost za ljude i za stado koje treba okupljati u crkvenu zajednicu. Crkva u većini slučajeva za biskupa bira osobu koja je u svom životu i radu uzor i primjer. Uzor u moralnom životu, uzor u mudrosti.

U liturgijskom slavlju najvažnija su biskupska obilježja (insignija): prsten, križ, štap i mitra.

Duhovni poglavar Crkve na određenom teritoriju (biskupija) je biskup. Na sebi nosi simbole i obilježja koja ukazuju na to da je on biskup. U liturgijskom slavlju najvažnija su biskupska obilježja (insignija): prsten, križ, štap i mitra.

potječe neposredno iz te nošnje. Dva roga mitre podsjećaju na dvije zrake svjetla što su izbile iz Mojsijeva čela dok je primao Deset Božjih zapovijedi. Simbol su i dvaju zavjeta, Staroga i Novoga. Na zadnjoj strani mitre pričvršćene su dvije vrpce, koje viseći padaju preko ramena (fanon), a označuju duh i slovo Starog i Novog zavjeta.

POSTANAK I RAZVOJ MITRE

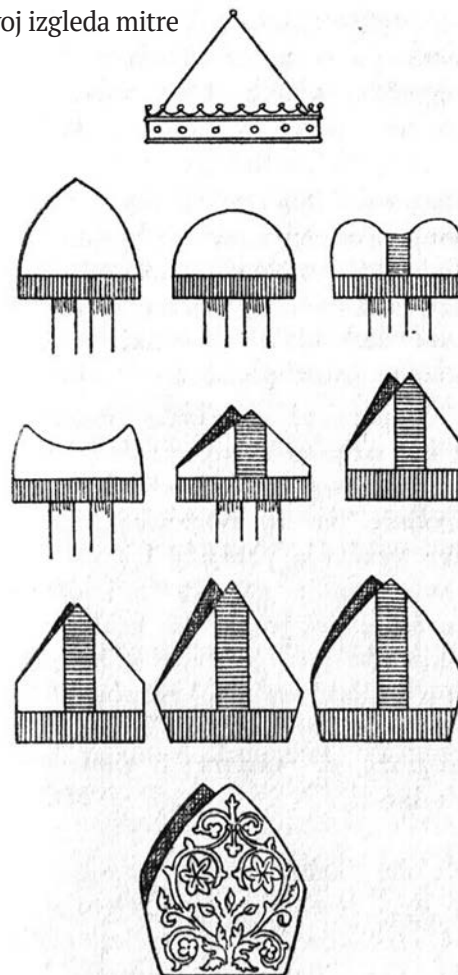
U antici je mitra ili infula označavala pokrivalo za glavu, slično turbanu koje su nosili rimski svećenici i vestalke. U prvim stoljećima kršćanstva nose ga u crkvi žene, a svećenik je gologlav. Mitra kao dio liturgijske odjeće spominje se tek u VII. stoljeću, a od VIII. do X. stoljeća imamo već više likovnih prikaza mitre. To je čunjasta kapa s obodom u obliku krune. Od XI. stoljeća možemo jasnije pratiti njezin razvoj. U XII. stoljeću to je još uvijek čunjasta kapa, ali bez krune. Jedno vrijeme je tupa, a od XIV. stoljeća postaje sve viša i sve šiljatija, a dva roga pretvaraju se u trokute. Vremenom dobiva zlatnu ili obojenu horizontalnu vrpcu, a zatim i vertikalnu. U XVII. i XVIII. stoljeću postaje veoma visoka i dobiva bogat ornament od zlatnih niti, a ponekad i od dragog kamenja.

Mitra (latinski: mitra, grčki: mitra „povezača, ubrađač s trakovima niz obraze”) u svom novijem obliku je visoko pokrivalo za glavu, kapa, pričvršćena ukriz na vrhu, a obris joj je poput šiljata luka. To je liturgijska kapa koju nose papa, kardinali, nadbiskupi i biskupi, a po posebnoj povlastici i neki opati. Simbol je njihove vlasti.

Mitra može biti ukrašena dragim kamenjem, izvezena zlatovezom ili neukrašena izrađena od bijelog platna ili svile. Opati bi trebali nositi samo takve jednostavne mitre, osim ako imaju posebnu povlasticu.

Mitra podsjeća na šiljati šešir što su ga nosili židovski veliki svećenici kao oznaku svoje vlasti, ali ona ne

Razvoj izgleda mitre

**Premинуo svećenik Marijan Đukić
(10. 06. 1954. – 02. 11. 2020.)**

Na spomen svih vjernih mrtvih, 2. studenoga, okrijepljen svetim sakramentima, preminuo je vlč. Marijan Đukić, svećenik Požeške biskupije, župnik Župe Rođenja Blažene Djevice Marije u Kutjevu, u 76. godini života i 42. godini svećeništva.

Rođen je 10. lipnja 1954. godine u Domaljevcu u obitelji oca Mate Đukića i majke Kate rođene Lučić. Školovao se u Domaljevcu, Sjemeništu Paulinum u Subotici i u Đakovu.

Za svećenika je zaređen 15. srpnja 1979. godine u Žedniku. Od 1979. do 1980. godine bio je kapelan u subotičkoj katedrali sv. Terezije Avilske. Kapelanom u Monoštoru bio je od 1980. do 1984. godine, a potom župnik u Župi sv. Josipa Radnika u Đurđinu od 1984. do 1992. godine. Tada, zbog ratnih okolnosti, odlazi u Končanicu, gdje je 20. prosinca 1992. godine imenovan župnikom, gdje je ostao naredne četiri godine kada je imenovan župnikom u Dežanovcu kod Daruvara, gdje je ostao do 18. kolovoza 2000. godine. Tada je imenovan župnikom u Davoru. U Davoru je 2005. godine uredio župnu crkvu iznutra i preuređio njezino svetište, a 2006./07. sagradio je novu ogradu oko crkve.

Nakon što su općinske vlasti otkazale gostoprimstvo časnim sestrama u svom prostoru 2007. preuređena je i dograđena gospodarska zgrada za stan časnih sestara. Usporedo je upravljao i župom u Orubici, te je od kolovoza 2010. imenovan župnikom u Kutjevu. Za svoga života nesebično je pomagao hrvatsku zajednicu u Srbiji, osobito učenike cjelovite nastave na hrvatskom jeziku koji su nekoliko puta gostovali u Kutjevu.

Također, pomagao je ljetne škole hrvatskog jezika, kulture i duhovnosti na Cresu i Prviću u kojima su sudjelovali učenici iz cijele Vojvodine.

Oproštaj od vlč. Đukića obavljen je 4. studenoga u župnoj crkvi u Kutjevu svetom misom zadušnicom, a sprovod je bio istoga dana na mjesnom groblju u Domaljevcu u Bosni i Hercegovini. /H. R./

**Sućut i priopćenje
Međunarodne biskupske
konferencije sv. Ćirila i
Metoda u povodu smrti
Njegove svetosti
patrijarha srpskog
gospodina Irineja**

Članovi Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda sa zrenjaninskim biskupom mons. Ladislavom Németom SVD na čelu, uputili su brzojav sućuti Svetom arhijerejskom sinodu Srpske pravoslavne Crkve u povodu smrti Njegove svetosti patrijarha srpskog gospodina Irineja.

U priopćenju za javnost navodi se sljedeće: „Sa žaljenjem i dubokim kršćanskim bolom, primili smo vijest o smrti velikog Božjeg pastira, Njegove svetosti arhiepiskopa pečkog, mitropolita beogradsko-karlovačkog, patrijarha srpskog gospodina Irineja.

U ovim teškim vremenima velikih kušnja, njegova smrt predstavlja nenadoknadiivi gubitak ne samo za sav vjerni pravoslavni narod, već i za Katoličku Crkvu i sve nas koji smo ga poznavali i iskreno poštovali. Sam Sveti Otac, papa Franjo, veoma ga je cijenio nazvavši ga Velikim Patrijarhom, upravo zbog njegove ljubavi prema istini koja nam je svima toliko potrebna.

Svojom jednostavnošću, širokim srcem i Kristovom ljubavlju, ostavio je dubok i neizbrisivi trag moralne veličine koja će nam svima nedostajati. Neka Božja utjeha i nada ponovnog susreta u vječnosti prati sve nas, a dobri Bog neka mu podari vječnu pamjat” – zaključuje se u priopćenju koje potpisuje mons. dr. Ladislav Német, SVD, zrenjaninski biskup i predsjednik Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda. /Zv./

Sadržaj 312

5

Tema
Služba biskupa u Crkvi

21

Tragovi kulture
Premijera predstave
Avaške godine

26

Intervju
Razgovor s novozaređenim
subotičkim biskupom, mons.
Slavkom Večerinom

9

Događanja u Subotičkoj biskupiji
Biskupsko ređenje mons.
Slavka Večerina i preuzimanje
službe subotičkog biskupa

23

Liturgijska formacija
Al' se nekad dobro jelo,
baš!

37

Obitelj
Odanost

/ IMPRESUM

Katolički list (mjesečnik)
godište XXVII., broj 312
Studen (novembar) 2020.

Izdaje:
Katoličko društvo „Ivan Antunović“
Trg sv. Terezije 3
24000 Subotica
E-mail: drustvoia@gmail.com

Adresa i kontakt Uredništva:
Matije Gupca 10
24000 Subotica
E-mail: zvonik.subotica@gmail.com
Web: www.zvonik.rs

Uredništvo:
Vinko Cvijin, glavni i odgovorni
urednik, Tel.: +381(0)21 775524
Dario Marton, novinar
Željka Zelić Nedeljković,
redaktura i korektura
Ana Gaković, lektura
Dragan Muharem, član Uredništva
Nebojša Stipić, član Uredništva
Jelena Ademi, tehnička urednica
Petar Gaković,
autor naslovne i zadnje stranice
Vedran Jegić, fotograf

Tisak:
DOO MAGYAR SZÓ kft.
Štamparija „FORUM“
Vojvode Mišića 1
21000 Novi Sad
021/557-307

Izdavanje Zvonika podupiru
Hrvatska biskupska konferencija
Uprava za saradnju s crkvama i
verskim zajednicama Republike
Srbije.

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотеке Матице српске, Нови Сад

272

ZVONIK : katolički list / glavni i odgovorni
urednik Vinko Cvijin. - God. 1, br. 1 (1994)- . -
Subotica : Katoličko društvo „Ivan Antunović“,
1994- (Novi Sad : Magyar Szó). - Ilustr. ; 29 cm

Mesečno.

ISSN 1451-2149 = Zvonik
COBISS.SR-ID 128815111

Fotografije u ovom broju Zvonika:

- * Zvonik
- * NIU „Hrvatska riječ“
- * www.subotica.info
- * www.zupasvrokasubotica.com
- * www.pixabay.com

REĐENJE SUBOTIČKOG BISKUPA MONS. SLAVKA VEČERINA

Prijatelji Zvonika

RADIO MARIJA

Godišnja pretplata na Zvonik

- * Izravnom dostavnom na župe: 1650 dinara
- * Poštom: 1900 dinara: tuzemstvo (popust za više primjeraka)
- 40 eura: Republika Hrvatska
- 50 eura: Europa
- 60 eura: USA, Kanada (prekoceanske zemlje)

Pretplatnici iz Srbije mogu uplaćivati na dinarski račun:
Katoličko društvo „Ivan Antunović“
Trg svete Terezije 3
24000 Subotica
Srbija
Broj dinarskog računa: 310-210508-62, s naznakom: „za Zvonik“.

Pretplatnici iz inozemstva mogu uplaćivati na devizni račun.
Katoličko društvo „Ivan Antunović“
Trg svete Terezije 3
24000 Subotica
Serbia
Broj deviznog računa: 00-708-0200533.2 NLB Banka A.D. Beograd
SWIFT: CONARS22
IBAN: RS35310007080200533294